

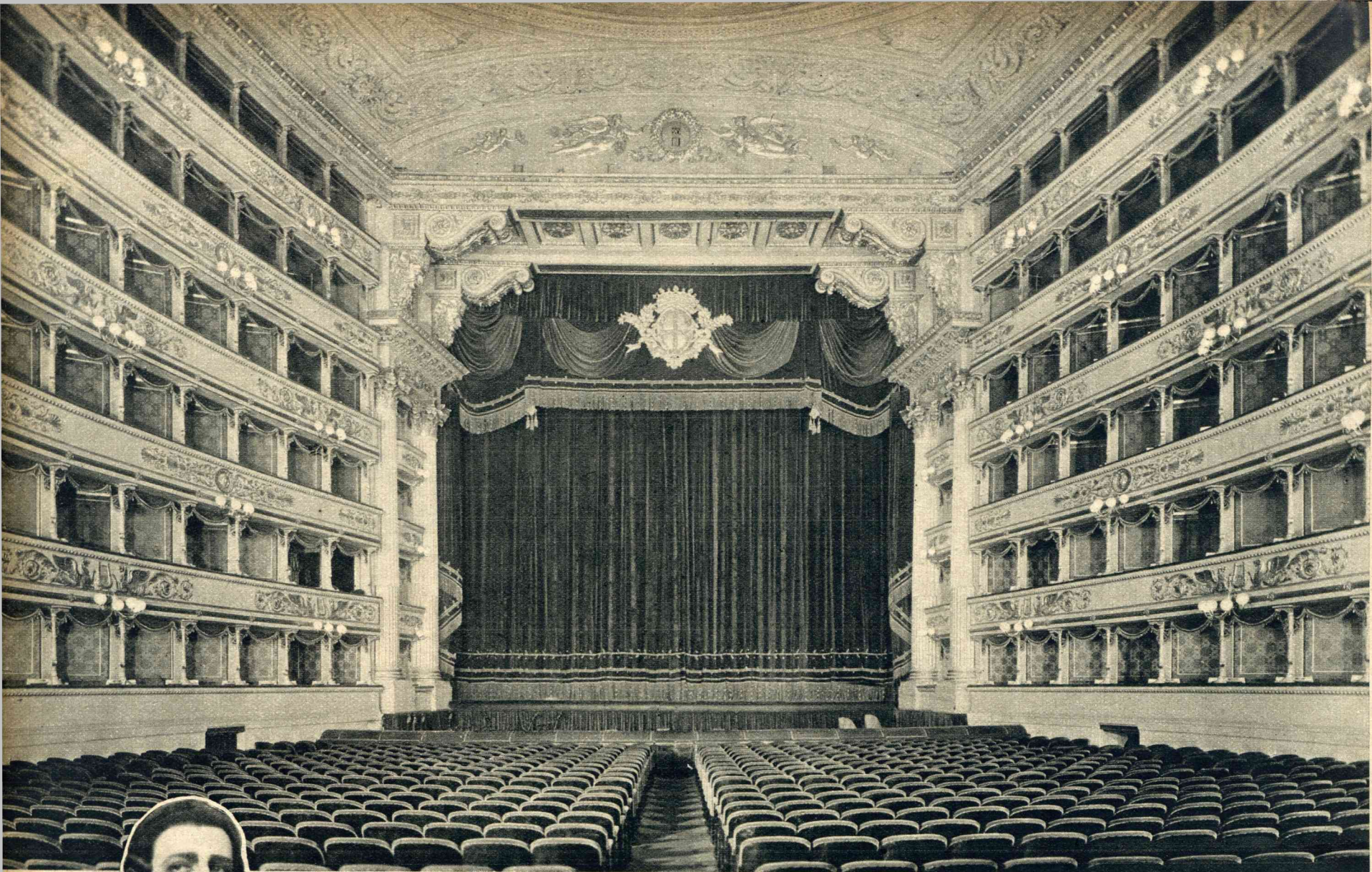
PANORAMA

16 DECEMBER 1937 + No. 50

LOSSE NUMMERS 15 CENT

SPECIAL UITGEBREID KERSTNUMMER

De zaal van het beroemde Scala-theater te Milaan, waarin niet minder dan 3600 bezoekers een plaats kunnen vinden.

DE „SCALA” TE MILAAN

Een theater, beroemd over de geheele wereld

Nu het dezer dagen veertig jaar geleden was, dat de algemeen zoozeer geliefde Italiaansche Opera, zooals we die in ons land kennen, werd opgericht, leek het ons wel interessant, onze lezers en operaliefhebbers in gedachten even rond te leiden in de omgeving, welke men het Italiaansche Bayreuth zou kunnen noemen.

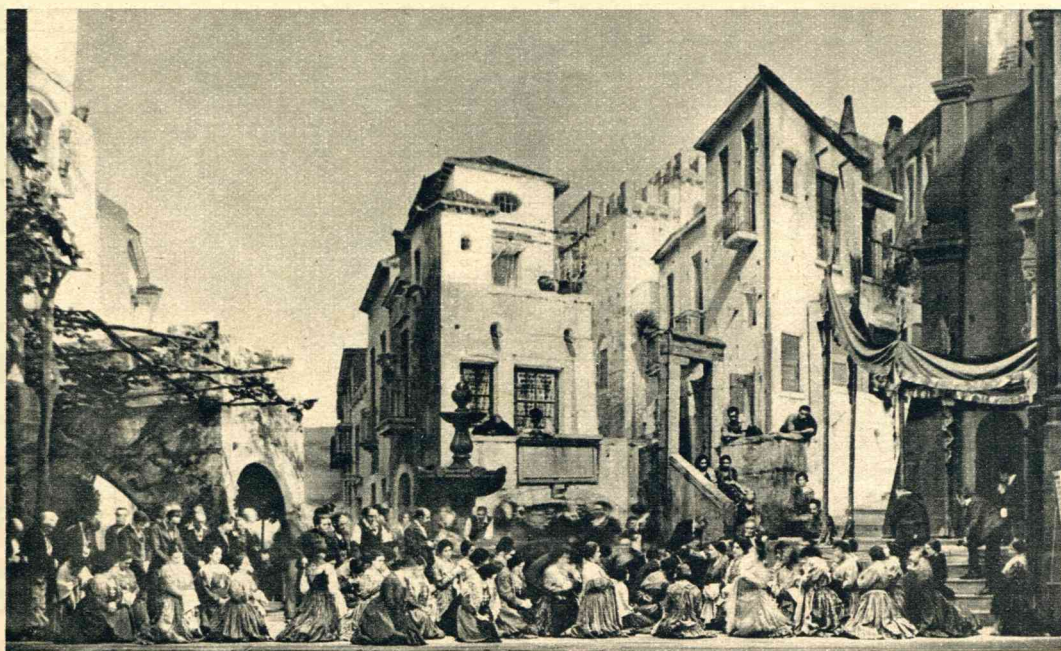
U begrijpt het reeds. We bedoelen het imposante gebouw in het hartje van Milaan, de aan theaters zoo rijke stad, dat oprijst tegenover het stadhuis aan de andere zijde van het groote plein, dat aan dit theater zijn naam ontleende: het Teatro della Scala. Een naam, zoo bekend over de geheele wereld, en zoo beroemd, dat men het ook in Nederland oirbaar achtte, er een paar inrichtingen van vermaak naar te vernoemen.

De Italianen zijn, zooals men weet, de operaliefhebbers bij uitnemendheid. Het is over de Alpen, in het zonnige zuiden, dat het

muziekdrama het best heeft kunnen gedijen. En van den beginne af gold de theaterinrichting te Milaan, bekend onder den afkortingsnaam „de Scala”, dan ook als een modelinrichting op dit gebied, als een soort moederinstituut, waaruit de meest beroemde operazangeressen en -zangers voortkwamen. Hier ook was het, dat verschillende, later wereldberoemd geworden opera-componisten hun eerste triomfen vierden. We noemen slechts een Donizetti en een Verdi, zijn opvolger, naar welken

Tito Schipa, de beroemde Italiaansche zanger, in zijn rol als „Werther”.

De kerk-scène uit de opera „Cavalleria Rusticana” van Mascagni.

Gina Cigna als Violette Valery in „La Traviata”.

laatste de straat genoemd werd, die langs het theater naar de Piazza della Scala leidt. De eenvoudige herbergierszoon uit het nabij gelegen Roncole, Giuseppe Verdi, die in zijn jonge jaren als maestro al cembalo in het theater-orkest van de Scala meewerkte, beleefde er den 17en November 1839 de succesvolle première zijner eerste opera „Oberto”.

Het Scala-theater was toen ruim een halve eeuw oud, want het werd in de jaren 1776-1778 gebouwd op de plaats, waar vroeger een kerk had gestaan, gesticht door Beatrice della Scala, de echtgenoot van

Benjamino Gigli en Majalda Favero als Romeo en Julia in het gelijknamige muziek-drama van Gounod.

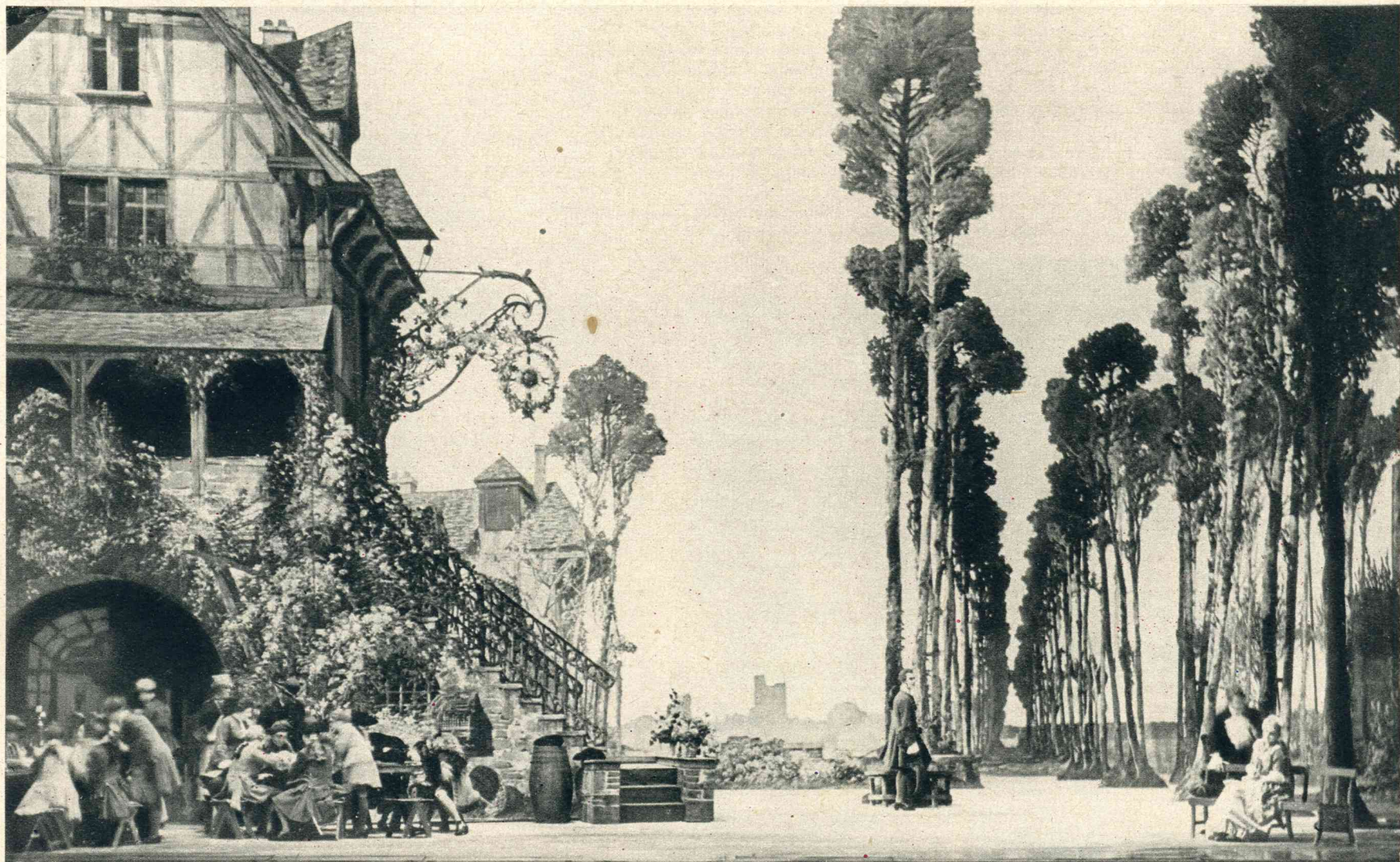
Bernabo Visconti, uit het oude Lombardische adellijke huis van dien naam.

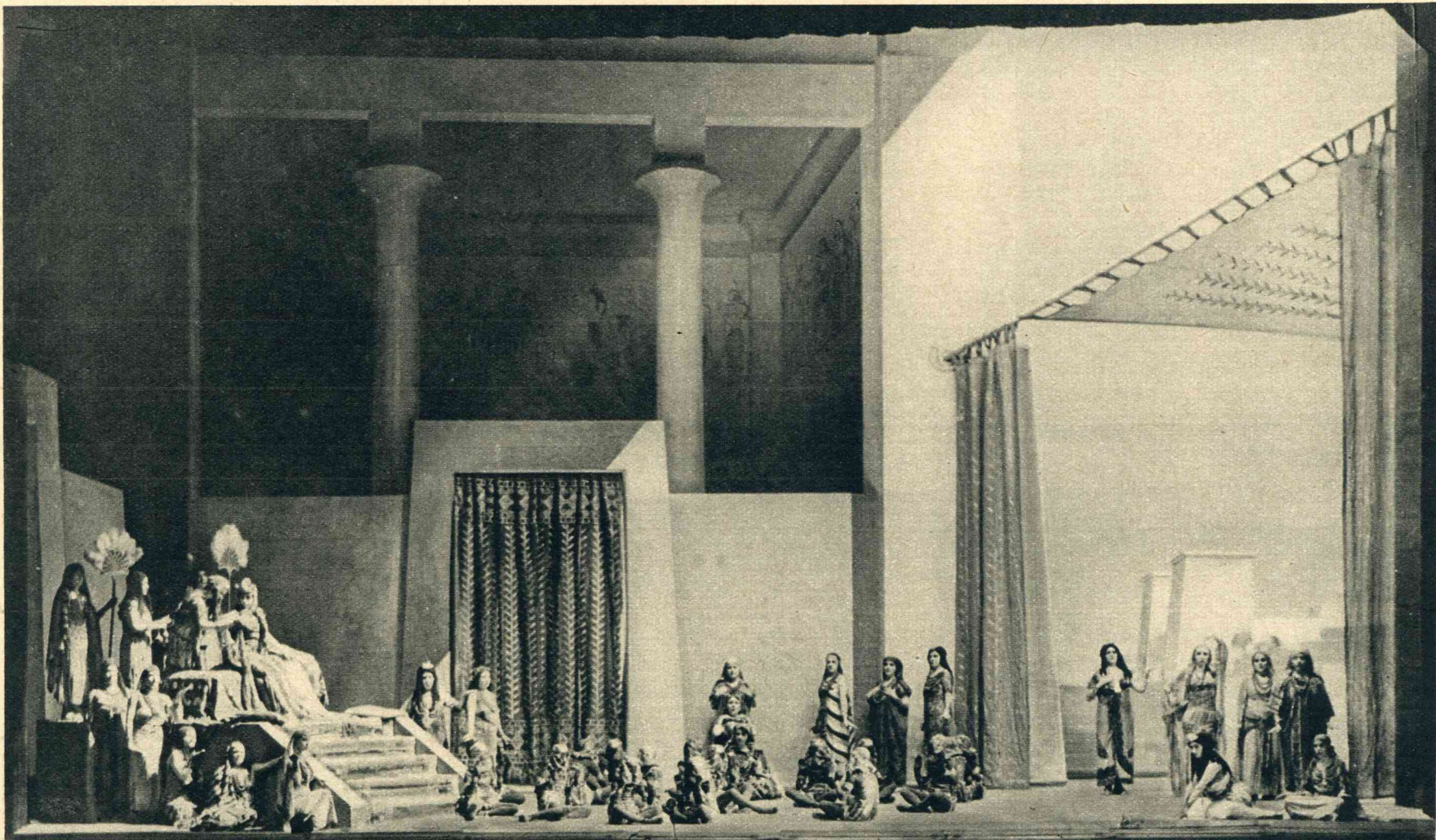
In dit theater traden in den loop der jaren de beste Italiaansche kunstenaars voor het voetlicht, om door hun bel-canto het geestdriftige en warmbloedige zuiderhart in geestdrift te ontvlammen. Hoe het er daar, nog geen halve eeuw geleden, bij een eerste opvoering van een nieuw werk aan toe kon gaan, wanneer bij het veeleisende publiek een opera in den smaak gevallen was, illustreeren wij het best met een beschrijving, welke de Fransche dagbladsehrijver Alfred Bruneau hiervan gaf in de „Figaro” van Februari 1893. Den 9en Februari daarvoor had juist de première van Verdi's „Falstaff” plaats gevonden, en deze was door 't publiek met laaiend enthousiasme ontvangen.

„Duizenden en duizenden personen,” zoo bericht de Fransche publicist, „verdrongen zich van des avonds acht uur tot middernacht voor het Scalatheater, om op de tijdingen te wachten, die na iedere scène van 't balkon werden afgeroepen. Het waren berichten van een steeds stijgend succes, die door hoerageroep werden beantwoord. In de geillumineerde straten verdrong zich

een menigte zooals men alleen bij nationale feestdagen er vindt. Straatventers verkoelten er allerlei

De eerste scène uit het vierde bedrijf van Puccini's „Manon Lescaut”, waarvan het decor rechts wel lijkt afgekeken van het beroemde schilderij van Meindert Hobbema: Laantje van Middelharnis.

Een scène uit een der meest beroemde werken van Giuseppe Verdi, „Aïda”, waarvan Zondag 24 December 1871 de eerste opvoering te Caïro plaats vond. In den tempel van Isis.

herinneringsmedailles en voorwerpen, ter eere van den verafgoden meester gemaakt, en de pleinen waren met triomfbogen, vlaggen en standaarden versierd. Nooit werd aan een vorst zooveel hulde en eer bewezen. In de zaal, overvol van toeschouwers, uit alle landen te zamen gekomen, heerschte een aan waanzin grenzende geestdrift.

Welk een woeste toejuichingen en donderende bravo's! De vrouwen stonden overeind in haar loges, zij schreeuwden en gesticuleerden nog heftiger dan de mannen. Zij wuifden met haar zakdoekjes en wierpen kushanden toe aan den ouden meester, die, zeer kalm, met een eenigszins sceptisch glimlachje, aan al die demonstraties gewoon, tienmaal tot dertigmaal het tooneel overliep, de hand gevende aan zijn

vertolkers, die hij met zich voorttrok, eerst in statigen optocht, doch al sneller en sneller, ze zonder ophouden latende voorbijtrekken als een menschelijke ris, die bezielde scheen door de duizelingwekkende beweging van een oneindige, galopperende farandole.”

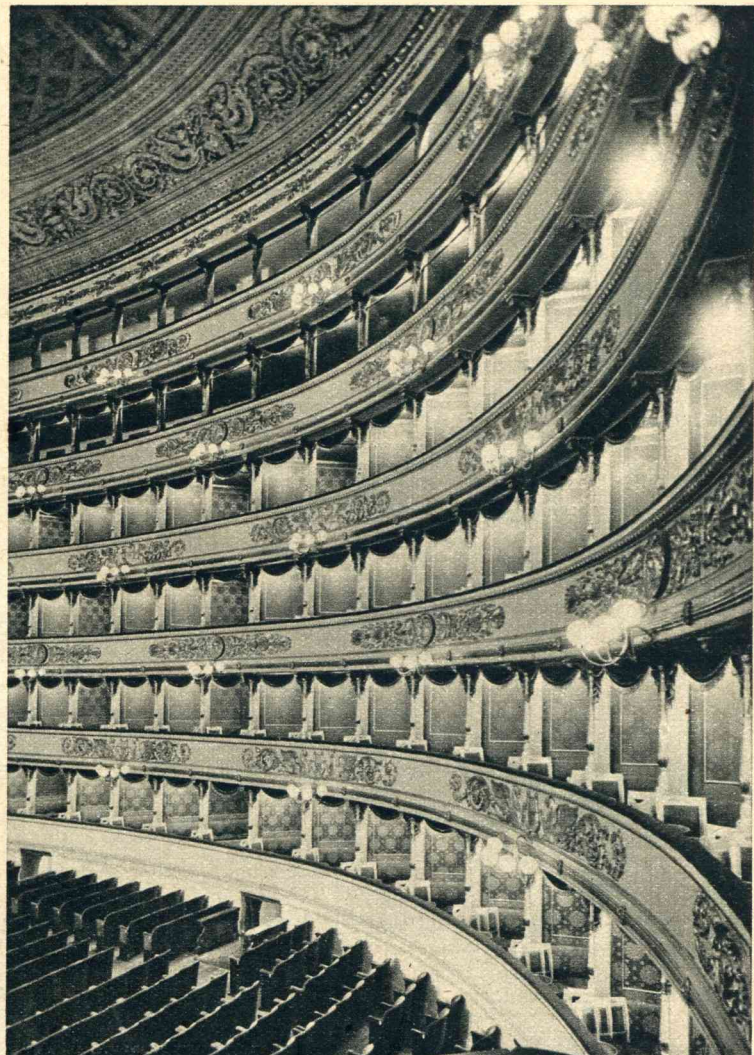
Men kan zich voorstellen, wat dit moet geweest zijn, wanneer men weet, dat in dit theatergebouw, na het San Carlo-theater te Napels het grootste van Italië, niet minder dan 3600 personen een plaats kunnen vinden.

Buiten deze enorme theaterruimte heeft men in enkele nevenzalen een alleszins bezienswaardig

museum ingericht, waar men een uitgebreide collectie merkwaardigheden op het gebied van opera, muziek, tooneel- en decorbouw kan bewonderen.

Dat ten slotte op het zeer ruime tooneel met zijn schitterende inrichting en hulpmiddelen de opvoeringsmogelijkheden bijna onbegrensd zijn, toonen de fotografische illustraties op deze bladzijden wel zeer overtuigend aan.

Twee sterren van de „Scala”. Links de bariton Sforza in de titelrol van Verdi's opera „Rigoletto” en rechts de sopraan-zangeres Toti dal Monte in haar rol van Gilda in dezelfde opera.

De loge-rijen in het Teatro della Scala te Milaan.

IN 'S LANDS VERGADERZAAL

TWEEDE-KAMER-IMPRESSIES

door mr. J. J. van Bolhuis

16 November. De kalender aan den wand spreekt duidelijke taal. Het was de dag, waarop minister Colijn en minister de Wilde bij het politiek debat hebben geantwoord. Als het vroeger bij een avondvergadering middernacht was, schreed aanstonds de Kamerbewaarder naar den kalender: dan scheurde deze generalissimus der boden een blaadje af met een gebaar, dat tegelijk accuratesse verried en een stillen wenk aan den onvermoeibaren voorzitter of waarnemenden president inhield. Thans echter geschiedt dat lang niet altijd meer en als soms een van de leden doet, wat vroeger de Kamerbewaarder placht te verrichten, kijkt de voorzitter hem lichtelijk verstoord aan.

Op de eerste photo zitten de voorzitter mr. van Schaik, en de griffier mr. Kesper aandachtig te luisteren. De onge commies-griffier mr. Schepel,

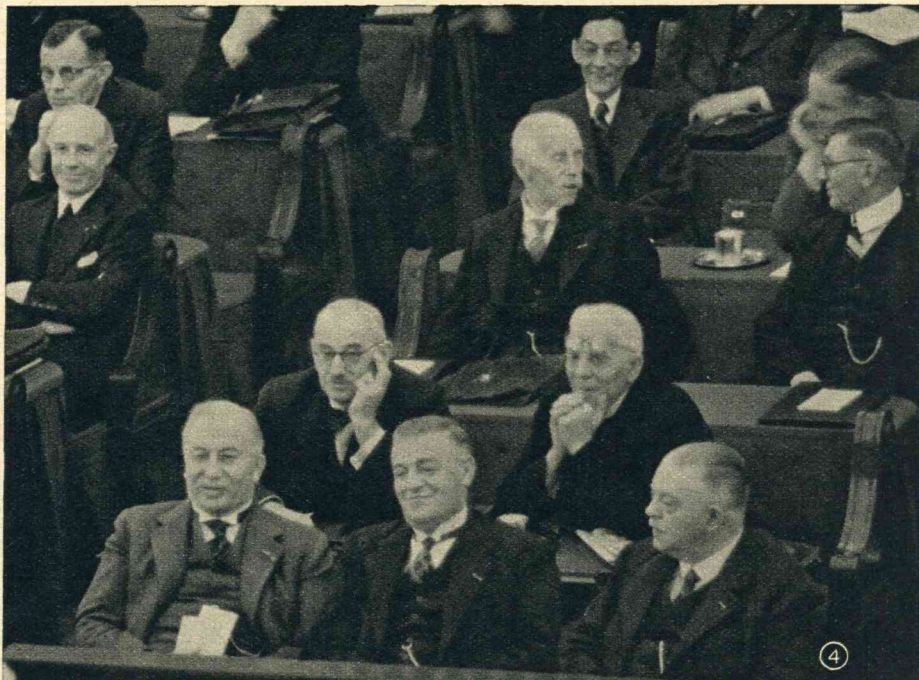
in wiens hoofd reeds alle wijsheid schijnt te zijn gevaren van de boeken, die voor hem liggen, zit aan de andere zijde van den voorzitter. De kalender wordt bewaakt door een paar Kamerboden. En aan den anderen kant, naast mr. Kesper, ziet men nog juist 't spreekgestoelte met microfoon. Ministers echter spreken nimmer van den katheder en de blikken richten zich thans naar de regeerings-tafel.

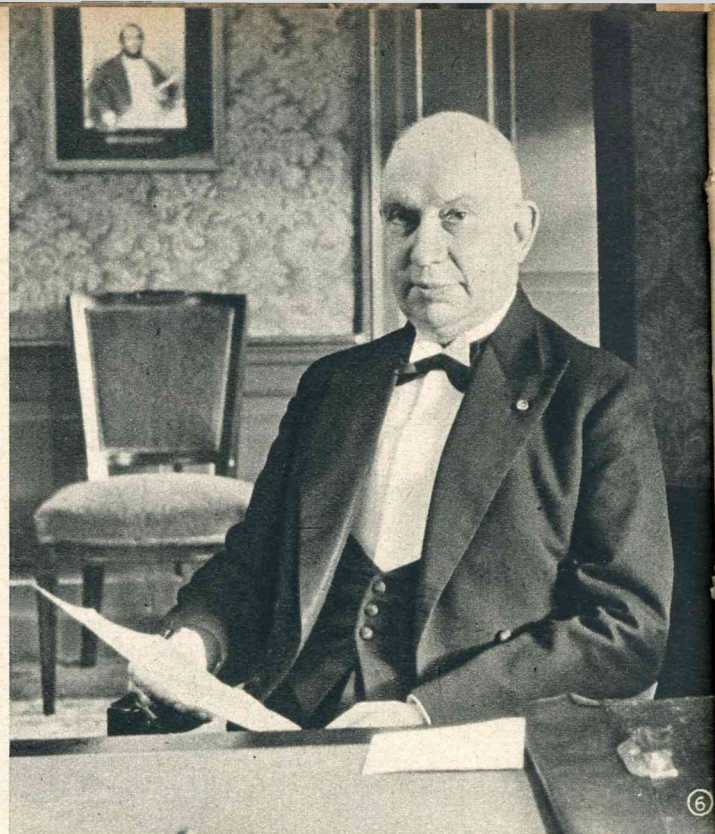
Op de tweede photo ziet men drie sociaal-democratische Kamerleden, die de hoofden bijeensteken om van gedachten te wisselen over de een of andere ministerieele uitlating. Het zijn prof. van Gelderen, die na een langdurig verblijf in Nederlandsch-Indië eenige jaren hoofd van de afdeling crisiszaken bij het departement van Koloniën is geweest en nog dikwijls een praatje met den minister-president maakt, ir. Albarda, de leider van de sociaal-democratische fractie, en de nog betrekkelijk jonge ir. Vos, bekend propagandist voor het Plan van den

Arbeid. Vóór prof. van Gelderen zit mr. Rost van Tonningen, vol Oostenrijksche herinneringen en vol nationaal-socialistischen strijdlust.

Diens geestverwant De Marchant et d'Ansembourg aanschouwen wij op de derde photo. Gewoonlijk is deze Limburger goed gehumeurd. Ditmaal schijnt hij in een vrij zwaarmoedige bui te verkeer.

De nationaal-socialistische afgevaardigden zitten evenals de staatkundig-gereformeerden en christen-democraten aan de linkerzijde. Tegenover hen, doch van hen gescheiden door het middenvak, waar de stenografen een plaats hebben gevonden, bevinden zich de roomsch-katholieken; anti-revolutionnaires en christelijk-historischen. Op de vierde photo ziet men vele reeds eerder genoemde bekenden (zie de dertiende photo in het vorig nummer!). Naast jhr. de Geer zit de anti-revolutionnaire agrariër Van den Heuvel. In de rij banken daarnevens ziet men achter den christelijk-historischen afgevaardigde Tilanus den anti-revolutionnaire nieuweling Meijerink.

Thans richten wij onze blikken weder naar de regeeringstafel. Minister de Wilde staat daar met waarschuwendenden vinger. Deze slagvaardige improvisator is er niet de man naar om zijn gansche betoog voor te lezen, maar ditmaal heeft hij dan toch een

papier vol cijfers in handen. Hij schijnt zich naar de rechterzijde te wenden. Bestrijdt hij misschien den katholieken financieelen specialist mr. Teulings, die iets optimistischer was geweest dan hij zelf?

Dr. Colijn zit weggedoken in zijn fauteuil. Voorts toont ons de vijfde photo de ministers Patijn, Gose-ling en Van Boeijen.

Zij, wien de eer ten deel valt, met een dezer bewindslieden een onderhoud te hebben, plegen zich naar het betrokken departement te begeven, al hebben de leden van het kabinet in de sobere ministerskamer op het Binnenhof een pied à terre. Den voorzitter en den griffier echter kan men, als het geen Kamervergadering is, in hun vertrekken op het Binnenhof aantreffen. Ofschoon deze kamers kort geleden eenigszins zijn gerestaureerd, missen zij elke weidsche praal. Trouwens, het geheele Kamergebouw kenmerkt zich door den grootsten eenvoud.

Mr. van Schaik ziet men op de zesde photo in zijn werkkamer. Ditmaal is hij niet op 'n hooggerugden, hiëratischen stoel gezeten, die op rolletjes heen en weder kan worden bewogen gelijk in de vergaderzaal het geval is. Doch ook in zijn werkkamer ziet men

hem in de traditioneele dracht der voorzitters van de Tweede Kamer: rok met zwart dasje. Slechts bij plechtige gelegenheden, b.v. bij de beëdiging van nieuwe leden, wordt de zwarte das door een wit dasje vervangen.

Mr. Kesper, den griffier, aanschouwt men op de zevende photo. Onlangs heeft de vorige president prof. Aalberse in het licht gesteld, hoe onmisbaar de griffier voor den leider van de vergaderingen is. Mr. Kesper heeft niet het onbewogen masker van wijlen

mr. Arntzenius. Hij heeft een expressief gezicht, maar zijn mond houdt hij gemeenlijk hermetisch gesloten. Dit zelfde geldt uiteraard niet in dezelfde mate voor den voorzitter, maar hij neemt toch niet, gelijk de voorzitter van den gemeenteraad, aan het debat deel, al geeft hij wel leiding. Als het pas geeft, b.v. bij de aanvaarding van het voorzitterschap, houdt de oud-minister van Justitie, die ook reeds vroeger de Tweede Kamer heeft gepresideerd, echter keurige, kernachtige speeches, waarin elk woord zin en beteekenis heeft.

Toonden wij op onze tweede photo een stukje der linkerzijde, een ander deel daarvan ziet men op de achtste photo. Op den voorgrond ontwaart men een stenograaf en de rechtsche leden Loerakker (R.K.) en Van Dijken (A.-R.). Ook mr. Deckers heeft zich naar dat deel der Kamer begeven en schijnt onder de rede van minister de Wilde physionomische studies te maken van de nieuwe nationaal-socialistische Kamerleden. Dezen ziet men op de achtste photo op de achterste banken. Geheel op den achtergrond de heeren Woudenberg en Dieters. Daarvoor Marchant et d'Ansembourg en Rost van Tonningen.

Voor hen zit ds. Kersten zich reeds te prepareeren voor de repliek, die hij na de rede van minister de Wilde ten beste zal geven. Voor hem zitten respectievelijk de vrijzinnig-democratische afgevaardigden Ebels, mr. Joeke, mr. Oud, Schilt-huis en mevr. Bakker-Nort. De liberale afgevaardigden Wendelaars en Bierema hebben stoelen veroverd nabij de stenografen en evenals mr. Oud verliezen zij geen woord van het gesprokene. Minder aandachtig zijn op dit oogenblik de communisten. Voor hen komt het blijkbaar op eenige millioenen meer of minder niet aan. De heer De Visser geeft instructies aan zijn Indonesischen partijgenoot Roestam Effendi en de heer Wijnkoop leest rustig zijn krantje. Iets verder ziet men de christen-democraten Posthuma en Van Houten en daarachter de liberalen dr. Vos en jhr. ir. van Lidth de Jeude. De bekwaame oud-minister van Waterstaat is voor de groote pers- en publieke tribune totaal onzichtbaar. Even later is de opstelling „weder

geheel anders". Op de negende photo toch ziet men dr. Bierema in het gezelschap van de roomsch-katholieke afgevaardigden Deckers, Andriessen en Ruijs de Beerenbrouck.

En een volgend beeld toont onsen ander gedeelte van de regeeringstafel. De ministers Slotemaker de Bruïne, Van Buuren en Romme volgen vol belangstelling het betoog van hun ambtgenoot van Financiën.

Onmiddellijk bij hun plaatsen sluiten de christelijk-historische banken aan. Men ziet daar in al zijn massieve landelijkheid den heer Weitkamp, die van alle Kamerleden den zwaarsten horlogeketting torst, wiens parlementair debuut het verorberen van een appel in de vergaderzaal heet te zijn geweest, maar die zich al spoedig aan dit milieu heeft weten aan te passen en die in het bijzonder tegenover de uiterst linkerzijde grooten strijd lust aan den dag legt. Naast hem zit zijn partijgenoot Krol en daarachter jhr. mr. Rutgers van Rozenburg.

Thans verhuizen wij weder naar de overzijde van de Kamer. De heer Drees zit aandachtig te luisteren. Ds. Faber daarentegen maakt een praatje met de beide socialistische dames, van wie mevr. de Vries-Bruins grif op het gesprek ingaat.

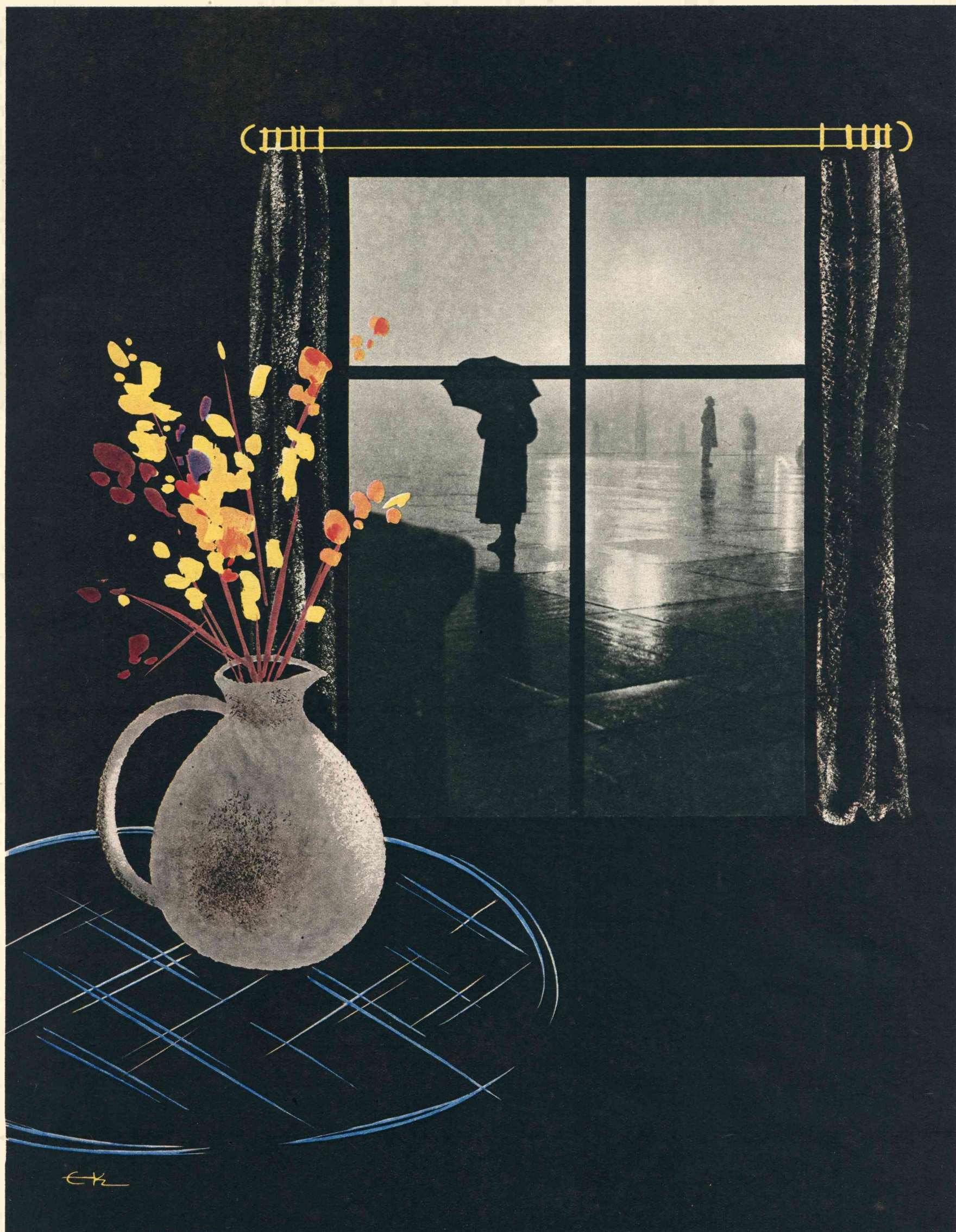
Het verheugt ons, dat onder deze reeks photo's ook die voorkomt van den heer Pippel, den directeur der griffie. Men ziet hem slechts zelden in de vergaderzaal, maar dezé stoere veteraan, die o.a. een lezenswaardig boek over het Reglement van Orde der Tweede Kamer heeft geschreven, is aller vraagbaak.

Verplaatsten wij den lezer aldus een oogenblik naar een der kleinere vertrekken van het Kamergebouw, de dertiende photo brengt ons opnieuw naar de vergaderzaal. Alweder enkele aandachtig luisterende ministers! Het is toch niet om een verraderlijken gaap te onderdrukken of om op symbolische wijze te kennen te geven, dat de afgevaardigde, die thans aan het woord is, maar liever zwijgen moest, dat minister Welter de hand voor zijn mond houdt? Minister van Boeijen zit in lijdzame aandacht naast hem.

En hoog boven hun hoofden, hoog ook boven de perstribune zien de habitué's der publieke tribune dit abele schouwspel aan. Niet allen zijn geabonneerd op deze vergaderingen, maar men vindt er toch onder, die slechts zelden ontbreken. Men beweert zelfs, dat de aangename temperatuur (volgens enkele journalisten bijkans een drukkende hitte) meer dan een der vaste bezoekers van de publieke tribune bijkans evenzeer aantrekt als de welsprekendheid van ministers en Kamerleden.

Maar het zijn natuurlijk booze tongen, die dat beweren.

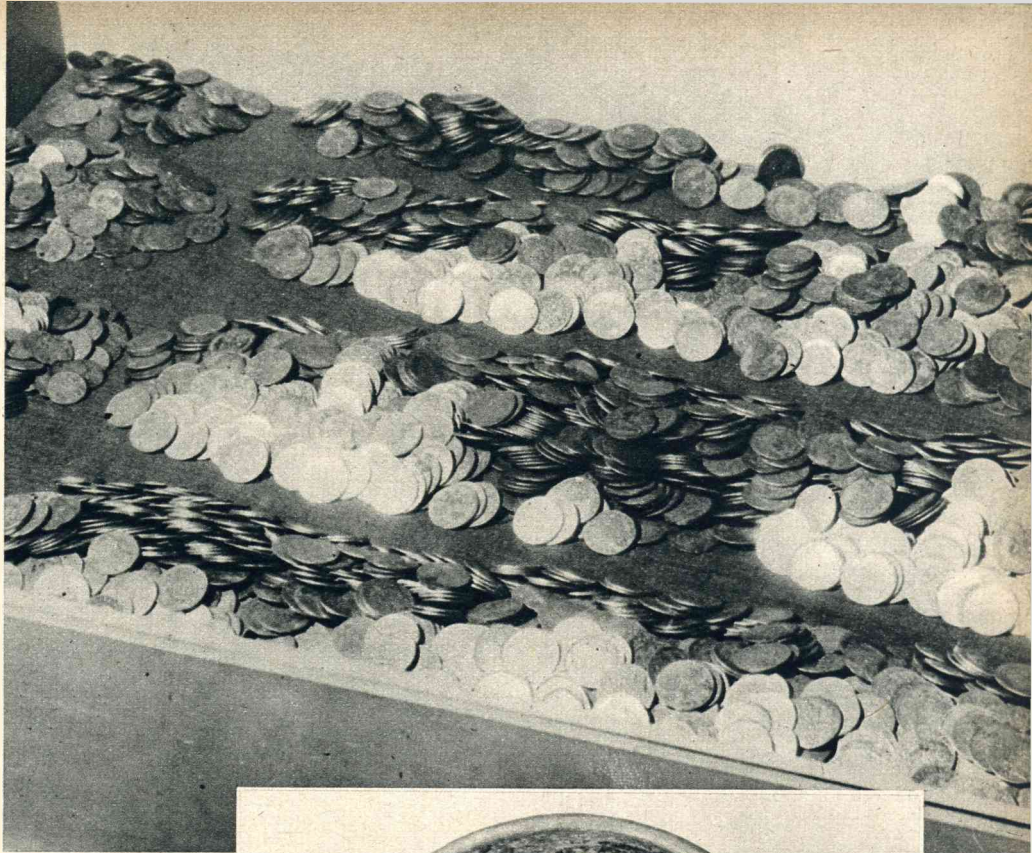

DONKERE DAGEN VOOR KERSTMIS

Zie beschrijving op blz. 34

In het gat, dat in den kelder gegraven was, ziet men duidelijk een van de pannen, waarin de schat zich nog bevindt, vóór deze aan een nauwkeuriger onderzoek werd onderworpen.

Enkele van de achttienduizend zilveren munten, waaruit de schat van Stockholm bestond. Zij dateren alle van vóór het jaar 1742.

EEN ZILVERSCHAT TE STOCKHOLM

Te Stockholm werd onlangs bij het graven in een kelder een groot aantal zilveren munten en voorwerpen ontdekt, dateerende uit pl.m. 1700. De schat was bewaard gebleven in koperen pannen, welke, evenals de munten, door den tijd in het geheel niet waren aangetast. Op den bodem van een der vaten werden eenige oude documenten aangetroffen, welke, naar de deskundigen verwachten, opheldering zullen geven over de herkomst van den schat en om welke reden deze begraven werd. Hoewel door ouderdom en vocht de papieren gedeeltelijk zijn vergaan, trachten de oudheidkundige experts van het Historisch Museum te Stockholm aan de hand ervan het raadsel dezer interessante ontdekking te ontwarren. Voor zoover op het oogenblik bekend is, werd de schat destijds door den edelman Johan Lohe begraven.

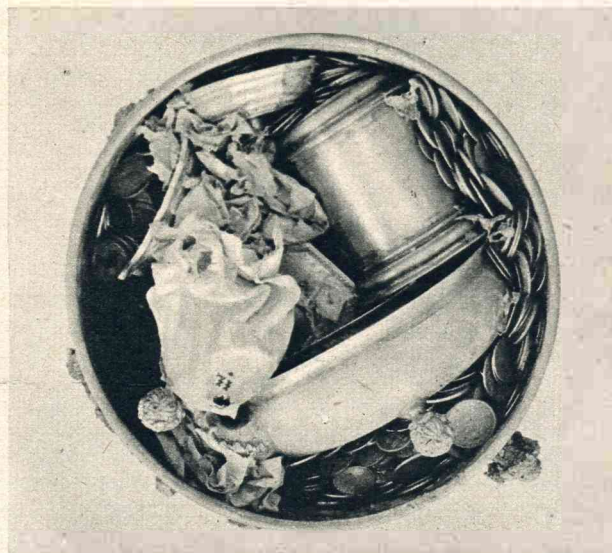
Een der vaten, gevuld met munten en zilveren voorwerpen.

Een foto van de zilveren voorwerpen en koperen vaten, zooals die bij de opgraving werden aangetroffen.

Bij de opgravingen ontdekte men bovenstaande prachtig gedreven zilveren schaal van Henning Petri Nykopin (1657-1703).

Een opname van de andere pan, welke eveneens vele waardevolle geldstukken en zilverwaar bevatte.

DE ZWEEDSCHE NACHTEGAAL

☆ JENNY LIND ☆

VIJFTIG JAAR GELEDEN GESTORVEN

Dezer dagen juist een halve eeuw geleden stierf op haar landgoed Wynds Point te Malvern Wells in het Engelsche graafschap Worcester de Zweedsche zangeres, die als eerste onder haar kunstzusters uit het Noorderland den eertitel voerde van „Zweedsche Nachtegaal“.

Aan den sterrenhemel der groote zangeressen prijkt haar naam als een ster van allereerste grootte. En ofschoon wij voor een waardeering van haar kunnen af moeten gaan op het oordeel harer tijdgenooten — de gramofoon, waardoor later zoo veel illustere stemmen op de wasplaat voor het nageslacht werden vastgelegd, was destijds nog niet uitgevonden — toch was dit oordeel in alle landen en plaatsen, waar zij optrad, zoo buitengewoon loffelijk en vleidend, dat het wel niet anders kon, of de negentiende eeuw heeft in haar een der zuiverste zangeressen gekend, welke ooit voor het publiek zijn opgetreden.

De herdenking van haar sterfdag was voor ons dan ook een aanleiding om deze groote zangeres nog eens te zetten in het licht der belangstelling en een figuur te gedenken, welke ook in het maatschappelijk leven dier dagen een lichtend spoor heeft nagelaten.

Als dochter van een kantwerkfabrikant werd zij den 6den October 1820 in Stockholm geboren. Men heeft wel eens gezegd, dat de Scandinavische landen geen goede zangeressen kunnen voortbrengen. Maar Jenny Lind is in ieder geval de eerste geweest van een trits landgenooten, die deze meening op de meest glorieuze wijze hebben beschaamd gemaakt. Want na haar hebben zoowel een Christine Nilsson als een Sigrid Arnoldson en zelfs een Henriette Nissen de hoogst denkbare triomfen op 't gebied van den lied- en operazang behaald.

Het was een opera-danseres, die den echt Zweedschen naam van Lundberg droeg, die het eerst haar muzikale begaafdheid ontdekte en Jenny's moeder wist te overtuigen, haar dochter 'n opleiding te geven in de richting van het theater. Ze werd, nog in haar

bakvisch-jaren, klaargestoomd voor het tooneel. Zes of zeven jaar lang trad zij als leerlinge op in verschillende zangpartijen, totdat zij, zestien jaar oud, haar eerste succes behaalde in een opera van den nu vrijwel vergeten componist A. F. Lindblad. Een jaar later echter werd zij (1837) definitief verbonden aan de opera te Stockholm. Haar eerste groote succes behaalde zij als Agatha in 1838 in Meyerbeer's „Freischütz“, en toen zij in 1841 naar Parijs vertrok, had zij reeds alle groote rollen gezongen der toenmaals bekende opera's, waarin zij later zulke triomfen zou vieren. Maar toch berustte haar beroemdheid in Zweden hoofdzakelijk op haar meesterlijk tooneelspel en niet zoozeer op haar zangtechniek. Haar wonderlijke stemmiddelen bereikten eerst de volle hoogte, nadat zij zich in Parijs had toevertrouwd aan de leiding van den beroemden bel-canto-leeraar, den Spanjaard-Italiaan Manuel Garcia, die ook zoo veel andere groote zangers en zangeressen wist te vormen, en zelf de broeder was van de beroemde Malibran.

Te Parijs ontmoet zij Meyerbeer, die aanstonds haar bijzondere stemkwaliteiten naar waarde weet te schatten. Hij is verrukt over haar zangkunst, want bij haar Italiaanschen zangleeraar heeft zij zich die enorme vaardigheid in coloratuur, in trillers en staccati weten te veroveren, waarmee zij haar toehoorders weet te betoveren. Voor haar is het dan ook, dat hij de partij van Vielka schrijft in „L'Etoile

du Nord“. Ook met Mendelssohn maakt zij kennis en overal draagt zij de liederen van dit troetelkind der Muzen voor met evenveel intelligentie als charme. Want beide moeten dit de hoedanigheden zijn geweest, waardoor zij ieder gehoor onmiddellijk in den ban sloeg harer muzikale persoonlijkheid. Een kenner uit die dagen, de Amerikaansche violist Henri Appy, die alle groote zangers en zangeressen van zijn tijd heeft gehoord, is tien jaar na haar dood nog vol geestdrift over haar en schrijft in een lang artikel in een der beste magazines der vorige eeuw: de generatie, die Jenny Lind niet heeft gehoord, is geneigd te veronderstellen, dat de uitwerking, welke haar zangkunst op geest en gemoed van haar toehoorders moet hebben gehad, geen bewijs was voor haar grootheid, en dat men haar, vooral in Amerika, nog niet vergeten heeft, omdat zij de eerste zangeres was, die zong voor een jong volk, nog niet bedorven door het snobisme der Europeesche concertzalen. Doch dit is een vergissing: Jenny Lind was anders dan alle andere groote kunstenaars, niet in maat, maar in hoedanigheid. Ze was eenig. Ze was eenvoudig met geen enkele groote zangeres of zanger te vergelijken.... Jenny Lind drong in alle genres door met een

zeldzame intelligentie: ze legde in haar zingen zulk een gevoeligheid aan den dag, dat ze vaak tot tranen ontroerde. Haar rijke sopraanstem was van een groote draagkracht, en het volume was eenvoudig verbazingwekkend. Ze was in staat om haar middenstem zonder een enkele inzinking of breken op te voeren tot de hooge B, en zij zong deze topnoot met denzelfden rijken klank als in de middenoctaaf. Zij vereenigde in zich de verschillende kwaliteiten waarover meestal slechts één bepaalde stem beschikt: bravour, sympathie en intelligentie. Dat was de reden, waarom zij ook in alle genres uitblonk.

In Engeland trad zij het eerst op als Alice in Meyerbeer's „Robert le Diable“ (4 Mei 1847) en maakte er furore. Daarop zong zij te Manchester en te Liverpool en op verschillende plattelandconcerten. Te Norwich maakte de jeugdige zangeres kennis met bisschop Edward Stanley (1779-1849) en deze oefende op het van nature godsdienstige gemoed der zangeres zulk een invloed uit, dat zij de planken vaarwel zegde en nog slechts op concerten wilde zingen. Haar laatste optreden in het operamiliieu vond plaats den 10en Mei 1849 als Alice in „Robert le Diable“.

In 1850, onmiddellijk voor haar vertrek naar Amerika, waar de beroemde reclameman P. T. Barnum haar spoedig zou ontdekken en op tournee voeren, zong zij te Londen de sopraanpartij in Haendel's „Messias“. In het land van den dollar bleef ze twee jaar. Talrijke anecdoten worden uit die dagen van haar verteld. Zoo verloor de zangeres er eens haar omslagdoek bij het instappen in het rijtuig, dat haar naar huis zou rijden. En zóó verlangend was het publiek om ook maar een klein souvenir van de groote kunstenaar te bezitten, dat de shawl binnen enkele oogenblikken totaal uiteengerafeld was en in kleine lapjes verscheurd door souvenir-jagers uit de vijftiger jaren.

In Boston trad Jenny Lind in het huwelijk met Otto Goldsmith (1852), dien zij twee jaar te voren te Lübeck had leeren kennen. Deze werd later dirigent van het Bach-Choir te Londen. Van de 350.000 gulden, waarmee zij uit Amerika terugkeerde, besteedde zij de grootste helft, een kwart miljoen, voor liefdadige doeleinden in haar moederland Zweden.

Nergens ter wereld was zij echter zoo gevierd als in Engeland, waar zij zich ook vestigde. Zij zong er als soliste, in later jaren zelfs in het koor van de door haar echtgenoot geleide gemengde zangvereniging. Gedurende enkele jaren was zij zangleerares aan het koninklijk conservatorium. Haar laatste optreden vond plaats in Düsseldorf, en wel den 20en Januari van het jaar 1870, toen zij de Ruth-partij vertolkte in het oratorium, door haar echtgenoot geschreven.

Ook in ons land was Jenny Lind zeer gezeip en trad zij meermalen op, natuurlijk evenals elders met enorm succes.

Nadat zij eens met vorstelijke hand haar honorarium ter beschikking had gesteld van de oprichters van het pensioenfonds voor musici te 's-Gravenhage, „Maatschappij De Toekomst“, componeerde haar ter eere W. F. G. Nicolai, president der Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst, de cantate „De Zweedsche Nachtegaal“, uitgevoerd in 1880, ter viering van het vijftiengjarige bestaan van bedoeld fonds.

Zoo vol vereering was men in die dagen voor de persoonlijkheid, die muzikaal aan sociaal gevoel wist te paren en met beide een vorige generatie gelukkig wist te maken.

SCH.

Jenny Lind

PRETTIGE
KERSTDAGEN
WENSCHT
U
ALLEN :

VAN
HOUTEN

EEN KERSTGESCHENK ★ VOOR TWEE ★

door Mortimer Heurter

Toen de Kerstmorgen aangebroken was leek alles een sprookje. De Kerstboom met zijn flakkerende kaarsjes en zilverglanzende versierselen tusschen het donkere groen, de mistletoe boven de deur en de geschenken op tafel — heel die feestelijke en intieme aanblik van het kleine vertrek deed denken aan een droom, waaruit een teleurstellend ontwaken moest volgen. Doch toen Marion Gable het verrukte stemmetje hoorde van kleine Bertie, die in extase naar den schitterenden Kerstboom opstaarde, liet zij elke gedachte aan een zinsbegoocheling varen. Haar hand tastte naar een geldstuk, dat op tafel lag. Het was een shilling — in het dagelijksch leven een geldstuk van weinig waarde. Maar in de hand van het geluk krijgen zelfs de nietigste dingen een waarde, die ver boven hun gewone betekenis uitgaat. Met dezen shilling had Marion Gable zich een nieuw levensgeluk gekocht. Een sprookje — en toch was de geschiedenis van dien shilling even simpel, als zij wonderlijk schéén.

Toen Marion op den morgen voor Kerstdag opstond, hing er een kille mist in de straten van Londen. In Kilburn was de nevel zoo dicht, dat zij nauwelijks een meter nitzicht had, toen zij een blik uit het venster wierp. Het gaf haar het trieste gevoel dat zij eenzaam op een eiland zat en als vanzelf drong zich de gedachte bij haar op, dat dit een vrij goed beeld van haar leven was.

Het gebabbel van kleine Bertie deed haar sombere stemming nog toenemen. Enthousiast somde hij de geschenken op, die hij van het Kerstmannetje hoopte te krijgen. „Hoor eens, lieve jongen, zooveel mag je niet vragen,” zei ze ernstig, terwijl ze hem kleedde. „Het Kerstmannetje heeft nog veel meer kinderen te bezoeken en hij kan hun niet alles geven wat zij verlangen, begrijp je?”

Bertie was er even stil van. „Als ik dan alleen maar een spoorrein en een auto krijg,” berustte hij eindelijk. „En wat vraagt u, mama?”

Die vraag bracht haar aan het peinen. Wat had een eenzame jonge vrouw, die het geluk nooit anders dan bij name had gekend, van het leven te verlangen? Er was zooveel dat zij ontbeerde, maar zij had reeds lang geleerd haar verlangens het zwijgen op te leggen en haar verwachtingen binnen de perken te houden. Het leven was wreed en de wereld ruw en de bittere ervaringen, waarmee zij die wijsheid had gekocht, lagen haar nog te versch in het geheugen, om zich over te kunnen geven aan ijdele droomerijen.

De gedachte aan het Kerstfeest had haar al dagenlang benauwd. Bertie verwachtte er zooveel van en zij kon slechts zoo weinig van zijn wenschen verwezenlijken. In den loop van den morgen ging zij nog eens ernstig met zichzelf te rade. Zij kon hoogstens twee shillings aan het Kerstfeest besteden, nauwelijks voldoende voor een paar kleine geschenken. Met een diepen rimpel tusschen de oogen bekeek zij het geld. Toen dwaalde haar blik naar het dressoir. Aarzelend nam zij een doosje uit een der laden. Het bevatte een zilveren schakelarmband, waaraan drie nieuwe Victoriashillings bengelden. Een geschenk van een jeugdvriend op haar achttienden verjaardag.

Marion nam den armband eruit. Het was de eenige herinnering nog aan een zonnige jeugd. Zij had hem jarenlang gedragen — in een tijd toen het scheen dat het sieraad de zinnebeeldige betekenis zou krijgen van een rozenketen, die haar voor het leven aan den schenker verbond. Maar op zekeren dag brak een der schakeltjes en niet lang daarna was ook die andere band verbroken. Het leven pleegt ruw om te springen met menschenlijke verwachtingen en het is sterk genoeg, om zelfs hechtere schakels te verbreken dan die van een zilveren armband en een jeugdliefde. Het gebroken sieraad werd voorloopig in een kast geborgen en de teleurstelling diep in het hart — waar zij achterbleef als een weemoedige herinnering.

Het beeld liet haar los en na kort beraad brak zij de drie shillings van den armband los. Het ging zonder moeite en haastig, borg zij het verminkte sieraad

weer in het doosje. Bertie zou zijn Kerstboom hebben, een auto en een spoorrein — hoeveel nuttiger zij het geld ook voor andere dingen zou hebben kunnen besteden.

Toen de mist dien middag opgetrokken was aanschouwde Eros, die in het hartje van Londen onbewogen neerziet op de enorme verkeersdrukte van Piccadilly Circus, voor den bloemenstal aan z'n voet een knappe, met pakjes beladen jonge vrouw, die een klein Kerstboompje had uitgezocht. Zij was een van de duizenden klanten van Jim Brown op dezen dag, maar hij schenk haar meer opmerkzaamheid dan een van de anderen. De jonge vrouw betaalde namelijk met een fonkelnieuwe Victoriashilling, die weliswaar nog geldig, doch allang niet meer in omloop waren.

Jim's eerste gedachte was, dat het geldstuk vals was. Maar de jonge vrouw zag er vertrouwenwekkend uit en bloosde sterk, toen hij het bekeek. Eensklaps had hij haar geheim ontdekt. Aan den rand van den shilling zat een kleine verdikking — de munt scheen van een sieraad te zijn afgebroken. „In orde,” zei Jim, terwijl hij den shilling weg stak en de jonge vrouw knikte hem vriendelijk toe. Zij verdween in het station van de ondergrondsche — een eenzame figuur in het overstelpend drukke stadsgewoel.

Dienzelfden middag was Tracy Bower tot de onaangename ontdekking gekomen, dat het in Londen een saai boel geworden was. Een week geleden was hij met verlof uit Bengalen gekomen en tijdens zijn afwezigheid scheen alles veranderd te zijn. Wat er veranderd was zou hij niet hebben kunnen zeggen, maar hij voelde het zoo. Zijn vrienden van zes jaar geleden waren her en der verstrooid. Zijn zuster was in dien tijd gehuwd en woonde in Aberdeen en in de militaire club had hij zelfs niet één kennis van vroeger aangetroffen. Hij was vervreemd van Londen en met het troosteloze uitzicht op de Kerstdagen verveelde hij zich doodlijk in zijn eenzaamheid.

Het was vijf uur dien middag, toen hij aan Piccadilly Circus het station van de ondergrondsche verliet, om naar zijn club te gaan. Hij stak het plein over langs het standbeeld van Eros en passeerde de bloemenstalling van Jim Brown.

„Hulst, meneer?” trad een jong meisje hem in den weg. „Mistletoe, tulpen...”

Het was een aardig meisje en ze had een prettigen glimlach. Tracy Bower stond stil, liet zich een takje hulst op zijn jas spelden en betaalde met een half pond. Het meisje liep naar Jim Brown en keerde terug met negen shillings en wat kopergeld. Tracy Bower stak alles in zijn zak en vervolgde zijn weg.

In de club vond hij slechts een paar bezoekers — eenzaam als hij. Hij zette zich aan de leestafel, bestelde een glas sherry en bracht een uur zoek met het lezen van de avondbladen. Toen besloot hij maar weer naar zijn hotel terug te keeren. Terwijl hij zijn consumptie betaalde, viel zijn blik op een gloednieuwe Victoriashilling met een kleine verdikking aan den rand. Een afgebroken munt. . . .

Er is weinig toe nodig om een reeds doodgewaand verleden weer te doen herleven. Tracy Bower voelde zich eenzaam in een stad, waarvan hij zich door de afwezigheid van zijn vrienden vervreemd voelde en de feestelijke drukte in de Londensche straten had hem in een onrustige en weemoedige stemming gebracht. Het was stil in de leeszaal en in die stilte kwamen de herinneringen aansluipen — gewekt door de aanschouwing van die glinsterende munt. De beeltenis van koningin Victoria maakte plaats voor die van een blozend jong meisje, met een aantrekkelijk gelaat en een dartelen lach. Zes jaar was zij zijn buurmeisje geweest en toen hij naar het militaire college ging hadden zij nog langen tijd een drukke correspondentie gevoerd. Totdat het leven hen eindelijk had gescheiden en van hun vriendschap alleen nog de herinnering overbleef.

Tracy Bower zat daar stil voor zich uit te staren en zijn jeugddroomen te overdenken. Langen tijd had

hij zijn leven onverbrekkelijk verbonden gezien aan dat van Marion Duncan. En altijd had hij het gevoel gehad, dat hij slechts één woord hóefde te spreken om zijn wensch verwezenlijkt te zien. Maar zijn omstandigheden legden hem den harden plicht tot zwijgen op. Als jong officier had hij haar niets aan te bieden dan een bescheiden positie in den vreemde en hij had haar niet durven vragen zes jaren op hem te wachten. Hij had zich teruggetrokken en een jaar na zijn vestiging in Indië had hij vernomen, dat zij met Dick Gable gehuwd was — een advocaat wiens militaire studien mislukt waren.

Tracy Bower bleef in zijn droomerijen verdiept, totdat een vroolijke stem hem deed opschrikken. „Blikskaters, Tracy, jij ook hier?”

Hij zag de robuste gestalte van een ouden collegevriend voor hem oprijzen. „John, hoe gaat het?” reikte hij hem glimlachend de hand. Het was de eerste vriend, dien hij sinds een week ontmoette en een uur lang haalden zij oude herinneringen op. Toen dacht hij plotseling weer aan Marion. „Zie of hoor je nog wel eens iets van Dick Gable?” informeerde hij.

De ander zette groote oogen op. „Weet je dat niet — al twee jaar dood.”

Hij schrok ervan. „Dood? Een ongeluk? Hij leek ijersterk.”

„Een zwakkeling,” zei John Bright minachtend. „Ik bedoel van karakter. Cocaïne — niemand had er een vermoeden van. Zijn zaken waren reeds hopeloos in de war toen hij trouwde. Van zijn kant was de liefde comédie, het was hem alleen om haar geld te doen. Zijn vrouw moet in een hel met hem geleeft hebben. Op een dag nam hij een te groote dosis van dat bedwelmende goedje en toen was alles afgelopen. Zijn vrouw bleef achter met een kind en 'n faillieten boedel.”

Tracy Bower kreeg plotseling een gevoel, alsof zijn hart beklemd werd door een kille hand. „Wat doet zij nu?” vroeg hij met een vreemde stem.

John Bright haalde de schouders op. „Zij moet zich ergens begraven hebben in Kilburn. Ik geloof dat zij nog een kleine lijfrente uit het failliet gered heeft. Jammer — zij verdiende beter. . . .”

Het verbaasde John Bright, dat z'n oude vriend zoo haastig afscheid nam. Hij keek hem na en zag hem verdwijnen in de telefooncel. Toen herinnerde hij zich eensklaps, dat Tracy en Marion vroeger vaak samen werden gezien. „Wel, oude liefde roest niet. . .” mompelde hij glimlachend, terwijl hij zijn hand naar de avondbladen uitstreckte.

Marion Gable had om zes uur kleine Bertie naar bed gebracht.

„Komt nu vanavond het Kerstmannetje, mama?” vroeg hij gelukkig, toen zij hem toedekte.

„Ja, maar heel laat, dus ga nu maar zoet slapen,” vermaande zij hem glimlachend. Zij zag onrustig tegen den langen Kerstavond op en herinnerde zich eensklaps hoe ongelukkig zij zich vorig jaar had gevoeld. De oude vrienden meden haar en zij begreep waarom. Het was niet zoozeer, omdat de noodlottige ondeugd van Dick Gable zooveel opspraak in de city had gewekt, doch meer omdat het hun pijnlijk was haar in deze armoedige omstandigheden te ontmoeten.

Toen Bertie rustig sliep begon zij voorbereidselen te maken voor het Kerstfeest. Zij versierde den kleinen Kerstboom met een paar zilveren slingers en ballen en bevestigde de kaarsjes aan de takken. Toen pakte zij de geschenken uit, waarom Bertie had gevraagd. Het verheugde haar dat zij ertoe had kunnen besluiten die drie shillings van haar armband uit te geven, ofschoon het haar pijnlijk genoeg was geweest. Telkens was de man haar in de gedachten gekomen van wien zij het sieraad had gekregen — Tracy Bower, die haar met dit geschenk in een waan had gebracht, die ijdel was gebleken.

In de straten van Kilburn werd het stil. Het sloeg negen uur en de kerkklokken tingelden een oude volksmelodie over de huizen uit. Zij was gereed en zette zich neer om de versiering te overzien. Het maakte 'n pooveren indruk, doch Bertie zou er gelukkig mee zijn. Er klonken voetstappen in de stilte daarbuiten — aarzelende voetstappen. Zij hielden stil voor het huis, eensklaps klingelde schril de bel door de gang. Verrast stond zij op — er waren maanden voorbij gegaan, sinds zij iemand van haar oude kennissen had gezien. Hadden dan toch niet allen haar vergeten?

Verward trad zij de gang in en opende de deur. Voor de stoep stond een heer, dien zij in de duisternis niet herkende. Maar de stem, die haar toesprak, zou zij uit duizenden hebben herkend, want het was

de stem van den man, die bijna dagelijks nog in de herinneringen aan haar meisjesdroomen weerklonk.

„Ik hoop niet dat ik ongelegen kom, al is 't laat...”
„Tracy!” viel zij hem verbijsterd in de rede. Werktuiglijk strekte zij een hand uit en Tracy Bower omvatte haar met een warmen druk. „Een geweldige verrassing — kom binnen,” hoorde hij een moeilijke stem zeggen en zonder haar hand los te laten trad hij de gang in.

Het was een pijnlijk weerzien. Zij zaten tegenover elkaar aan den haard en woorden wilden bijna niet

komen. Hun gedachten verwijlden bij het laatste afscheid, waarvan zij geen van beiden toen nog wisten, dat het een afscheid voor jaren zou worden.

„Dat is lang geleden,” wist Marion eindelijk uit te brengen. Zij was nog bleeker dan anders en de zorgelijke trek op haar gelaat onthulde hem veel van wat haar lippen hem nooit zouden hebben durven bekennen.

„Ja, lang geleden,” beaamde hij. „Ik wist niets van die ongelukkige geschiedenis. Vanavond hoorde ik er pas van. Ik voelde me erg eenzaam en toen

dacht ik... ik hoop dat je 't me niet kwalijk neemt,” onderbrak hij zichzelf.

„Volstrekt niet — ik ben heel blij dat je gekomen bent,” antwoordde Marion oprecht. Zij kreeg langzamerhand haar uiterlijke zelfbeheersching terug en terwijl zij thee schonk gelukte het haar een onschuldigen conversatietoon aan te slaan. Maar het hart bonsde haar in de keel, zóó had dit onverwacht weerzien haar aangegrepen. „Ben je allang met verlof?” vroeg zij.

„Sinds de vorige week en ik heb er reeds naar verlangd dat het verstreken mocht zijn,” gaf hij ten antwoord. „Maar nu niet meer.”

Marion Gable begreep de verborgen beteekenis van dit antwoord. Het gaf haar een schok en eensklaps werd zij bevreesd, dat hij niet alles wist. „Hoe vind je den Kerstboom voor Bertie?” hernam zij met afgewenden blik. „Het is niet zoo heel veel bijzonders, maar hij is pas drie en een half jaar, zie je. Mooi genoeg voor zoo'n kleinen jongen, denk je niet?”

Tracy Bower keek naar den miniatuur-Kerstboom en begon te lachen. „Nee, niet mooi genoeg, nu je 't me vraagt. Lijkt Bertie op jou?”

„Een beetje,” zei ze met een lach van verlichting.

„Dan weet ik zeker, dat hij beter verdient. Zoo'n kleine jongen zou het geloof in het Kerstmannetje verliezen, als hij niet naar verdienste bedacht wordt. Maar het is nog niet te laat en als je mij toestaat voor iets mooiers te zorgen...”

Hij strekte zijn hand uit en met 'n weerbarstigen traan in haar oog reikte zij hem de hare. Hij omvatte haar met een vasten druk. Hij sprak niet uit wat hij had willen zeggen en door welke hoop hij hierheen gedreven was, maar die handdruk was welsprekender dan een vraag of een belofte.

Een uur later prijkte het kleine vertrek met een échten Kerstboom en Marion Gable en Tracy Bower vermaakten zich als kinderen, terwijl zij hem versierden. De geschenken voor Bertie lagen op tafel en boven de deur hing een takje mistletoe — het nederige symbool van de liefde. Daarbuiten luidde de klok van Kilburn het Kerstfeest in — aan grooten en kleinen verkondigend, dat het Kerstmannetje in aantocht was met zijn geschenken. Zij stonden hand in hand, luisterden glimlachend naar die vrome en blijde klanken en zochten elkanders blik.

„Als 'n droom,” bekende Marion fluisterend. „Een nieuw geluk...”

„Een levenslang,” beloofde Tracy Bower haar ernstig. „Een Kerstgeschenk voor ons beiden, liefste. Een Victoriashilling deed de herinnering plotseling weer herleven. Ik ontving hem aan het bloemenstalletje onder het standbeeld van Eros. Hier is hij — zeg, heb je dien armband altijd nog, dien ik je vroeger eens ten geschenke gaf? Er hingen drie shillings aan.”

„En dit is er een van,” gaf zij met trillende lippen ten antwoord. „Ik kon er niet toe besluiten de laatste herinnering te verkoopen. Den armband behield ik en de munten gaf ik vanmiddag uit. Een wonderlijke geschiedenis, vind je niet, Tracy?”

„Als een sprookje,” beaamde Tracy Bower en over Londen begonnen de Kerstklokken te beieren — de hoodschap van verlossing uit donkere dagen.

DE WEG DOOR DE SNEEUW
Foto Blau, St. Moritz.

Hoort de wereld KERSTFEEST VIEREN!

Vanouds zijn de radioprogramma's met Kerstmis op hun mooist. Geniet daarvan ten volle met een apparaat, dat iedere uitzending volmaakt weergeeft, met een toestel uit

PHILIPS'
Nieuwe Symphonische Serie

In prijzen vanaf fl. 98.50

HARMONIE VOOR OOG EN OOR

PHILIPS' CONCERTO • PRIJS F. 249.-
(type 890 A)

De magistrale ontvanger. Drie-dioden-schakeling met tegenkoppeling. Automatische afstemming. Contrast-expansie. Concert-luidspreker met klankverstrooier. Kathodestraal afstem-indicator. 18 watt eindtrap. Talloze verdere verfijningen.

„Mij blijft niets bespaard....”

Hiermede vangen wij de publicatie aan van het fel geschilderd levensverhaal van Frans Jozef I en Elisabeth van Oostenrijk. De schrijfster ervan, Bertita Harding, heeft jarenlang aan 't keizerlijk hof te Weenen vertoefd. Haar roman, die na een zeer uitgebreide studie der huizen Habsburg en Wittelsbach geschreven werd, kreeg daardoor levens authentieke waarde.

Als het waar is, dat de oude Hongaarsche gravin Katolvi op den dag, dat keizer Frans Jozef haar eenigen zoon — een opstandeling — ter dood veroordeelde, den volgenden vloek heeft uitgesproken:

„Hemel en aarde zullen zijn geluk vernietigen! Zijn geslacht zal van den aardbodem verdwijnen en hij zelf zal beproefd worden in de menschen, die hij het diepst bemint! Dat zijn leven den ondergang gewijd zij! Zijn kinderen zullen een erbarmelijken dood sterven!”

dan is deze sombere profetie wel op bittere wijze bewaarheid geworden! Wij spraken boven van „den tragischen levensgang” en inderdaad, de keizer werd door zóó veel leed en rampen beproefd, dat hij op 't vernemen van de tijding, dat de keizerin te Genève door een anarchist vermoord was, uitriep: „Mij blijft niets bespaard”

Het feit, dat 't met Kerstmis precies een eeuw geleden is, dat op 't landgoed Possenhofen het Beiersche prinsesje geboren werd, dat later als Elisabeth van Oostenrijk de belangstelling der geheele wereld zou trekken, maakt het lezen van dezen boeienden levensroman dubbel interessant.

PRELUDIUM EERSTE HOOFDSTUK

Als hertogin Ludovika van het beroemde Beiersche huis Wittelsbach op reis ging, nam zij steeds een rieter koffer mee en het personeel wist, dat mevrouw erop stond, dit onbehouden stuk bagage zelf te pakken. Hierin stopte zij namelijk alle hebben en houden, dat een dame, die in het midden van de negentiende eeuw uit logeeren ging, onmogelijk ontberen kon. Onderin kwam allereerst een keurig rijtje van kolossale, batisten onderrokken, daarnaast de strak-gebaleinde corsetliefjes, zakdoeken, gestreept ondergoed van het fijnste fil d'écosse dier dagen, een waaijer van beschilderd perkament voor alledaagsch gebruik en een meer kostbare van kant voor gala-gelegenheden. Dan volgden het reukzout, de migraine-poeders, de flesch Karlsbader-bronwater, 'n verkleurd en geelgeworden baljakje, een paar lakschoenen met stofknoopjes en de goede visitejapon van groene taffet. Als dit kleedingstuk met zijn uitstaande schootjes, z'n rokplooiën en zijn ingewerkt geel vestje boven op de rest was gevouwen, dan scheen de weerlooze rieten mand niet in staat ook nog maar iets méér te kunnen bergen. Maar de hertogin was nog niet half klaar. Haar kerkboek moest er nog in, haar goede parasol, een speldenkussen, een nachtmutsje en natuurlijk de japon met den sleep.

Het was gewoonlijk na

klonk, waarbij hij haar aankeek met dien afwezigen blik in zijn oogen, dien men van dichters en slaapwandelaars kent. Hertog Maximiliaan was zoowel het een als het ander. Hij verheugde zich in de reputatie de meest onpractische man te zijn van zijn tijd.

„Phantasus!” jammerde de hertogin, geprikkeld door een dergelijk gebrek aan bevattingsvermogen.

Hertog Max van Beieren en zijn vrouw hertogin Ludovika, de ouders van prinses Elisabeth, de latere keizerin van Oostenrijk.

DE TRAGISCHE LEVENSGANG VAN FRANS JOZEF I EN ELISABETH VAN OOSTENRIJK

de japon met den sleep, dat zij om hulp riep. Het bescheiden personeel was elders op het ordeloze landgoed Possenhofen bezig koffers en manden naar de wachtende postkoets te sleepen. Het was ook niet om een knecht of kamermeisje, dat Ludovika riep, maar om haar man, den hertog.

„Max,” riep zij dan steeds op denzelfden toon van de grootste verbazing, „het wil niet dicht!”

Daarop verscheen soms in de deuropening van een aangrenzend vertrek een rijzige, elegante heer met 'n verstrooid voorkomen. Meestal had hij een bundel papieren in de linkerhand en een versleten ganzepen prijkte in de rechter.

„Wat wil niet dicht, lieve?” vroeg hij dan met een bezorgdheid in zijn stem, die niet erg overtuigend

Hertogin Helene van Beieren, bijgenaamd Néné, de oudste zuster van Elisabeth. Zij zou aanvankelijk met keizer Frans Jozef in het huwelijk treden.

„Het is geen wonder, dat ze jou Phantasus noemen!”

Hierop zag Gustaaf Lampel, de lijfknecht, die vaak getuige was van dergelijke tooneelen, de wenkbrauwen van z'n meester verwijtend omhoog gaan, terwijl hij voor de zooveelste maal uitleg begon te geven. Waarom zouden ze hem niet Phantasus

mogen noemen? Hij had dien naam toch zelf uitgekozen!

„Het is mijn pseudoniem, liefste, mijn *nom de plume*.”

Toen later een dochter uit dit huis de meest besproken vrouw van haar tijd werd, had Lampel er eenige moeite mee om het zinnetje met de onbegrijpelijke termen te herhalen. Even lastig viel het hem, het antwoord te reconstrueeren, dat de hertogin erop gaf. Daarin was sprake van een zekeren Pegasus, die het paard van den hertog scheen te zijn. De trouwe Gustaaf kende elk paard uit de stallen van Possenhofen en er was er geen enkel bij, dat Pegasus heette.

„Er was geen Pegasus bij,” placht hij den journalisten te verzekeren, dezen vreemdsoortigen mannen met notitieboekjes, die van heinde en verre kwamen om hem te ondervragen en die zijn naam schreven boven een zonderling verhaal, dat getiteld was: Mijn leven bij de Wittelsbachs. Daar was Rotbart, de hengst Nereïde, de merrie.... de pony Jock.... Gustaaf wist ze tot in bijzonderheden te beschrijven. Maar Pegasus? Hij schudde zijn hoofd. Hij begreep niets van. Wel wist hij, dat

„Sisi”, de latere keizerin van Oostenrijk, op 16-jarigen leeftijd en rechts haar gemaal, keizer Frans Jozef I, naar 'n jeugdportret van Amerling.

reizen, maar zij nam de kinderen steeds met zich mee, omdat zij ze niet kon missen. Zij ging heelemaal in hen op.

Het was op een heeten zomerdag in 1853, dat Gustaaf en zijn meester wederom te zamen op de rieten reismand zaten, terwijl hertogin Ludovika met het slot worstelde. Terwijl zij het weerspannige mechanisme verwenschte, merkten de beide mannen een eigenaardige uitdrukking in haar gezicht op, het soort uitdrukking, dat verstrekkende plannen verried. Natuurlijk, de hertogin had een plan. Daarom keek zij, alsof ze zich niet op haar gemak voelde.

„Verwacht je zuster je eigenlijk in Innsbruck?” vroeg de hertog langs zijn neus weg.

„Nee, in Ischl. Sophie en de hofhouding bren-

gen hun vacantie in de keizerlijke villa door.”

Men sprak steeds met eenige zalving over Sophie, daar zij een aartshertogin van het huis Habsburg

zijn meesteres gewoonlijk er op aandrang, dat de hertog van het paard zou stijgen... om onmiddellijk op haar koffer te gaan zitten.

Tot eer van den hertog dient te worden gezegd, dat hij de situatie bijna onmiddellijk begreep. Op de reismand gaan zitten? Zeker. Hertog Max was voorkomend genoeg. Na een knikje in de richting van Gustaaf, waarmee hij te kennen gaf, dat ook diens gewicht welkom zou zijn, lieten meester en knecht zich op het krakende colli neer. Van onder zijn wimpers keek de hertog zijn vrouw met lichten spot aan. Arme Ludovika, scheen hij te denken (hij veranderde haar koelen, klassieken naam dikwijls in het Fransche Louisa), zij was excentriek, maar ze kon het niet helpen. Zij was nu eenmaal een Wittelsbach, en daar was een steekje aan los. Hijzelf was ook een Wittelsbach. Ludovika en hij waren neef en nicht... Gustaaf, de knecht, zou deze gedachten van zijn meester lang en breed hebben kunnen uitspinnen, want hij kende de geschiedenis van het huis Wittelsbach door en door, tot in de meest intieme bijzonderheden. De hertog en de hertogin waren reeds als kinderen door hun ouders verloofd en het huwelijk was op zoo'n jeugdigen leeftijd gesloten, dat zij er geen van beiden aan hadden gedacht zich ertegen te verzetten. Thans hadden zij zelf acht kinderen (een negende stierf bij de geboorte) en de hertog, die zelden thuis was, had zich nooit heelemaal aan zijn vaderschap kunnen wennen. Met de hertogin was dat anders. Ook zij hield van

Hertogin Elisabeth te paard — op den achtergrond het kasteel Possenhofen, waar zij geboren werd.

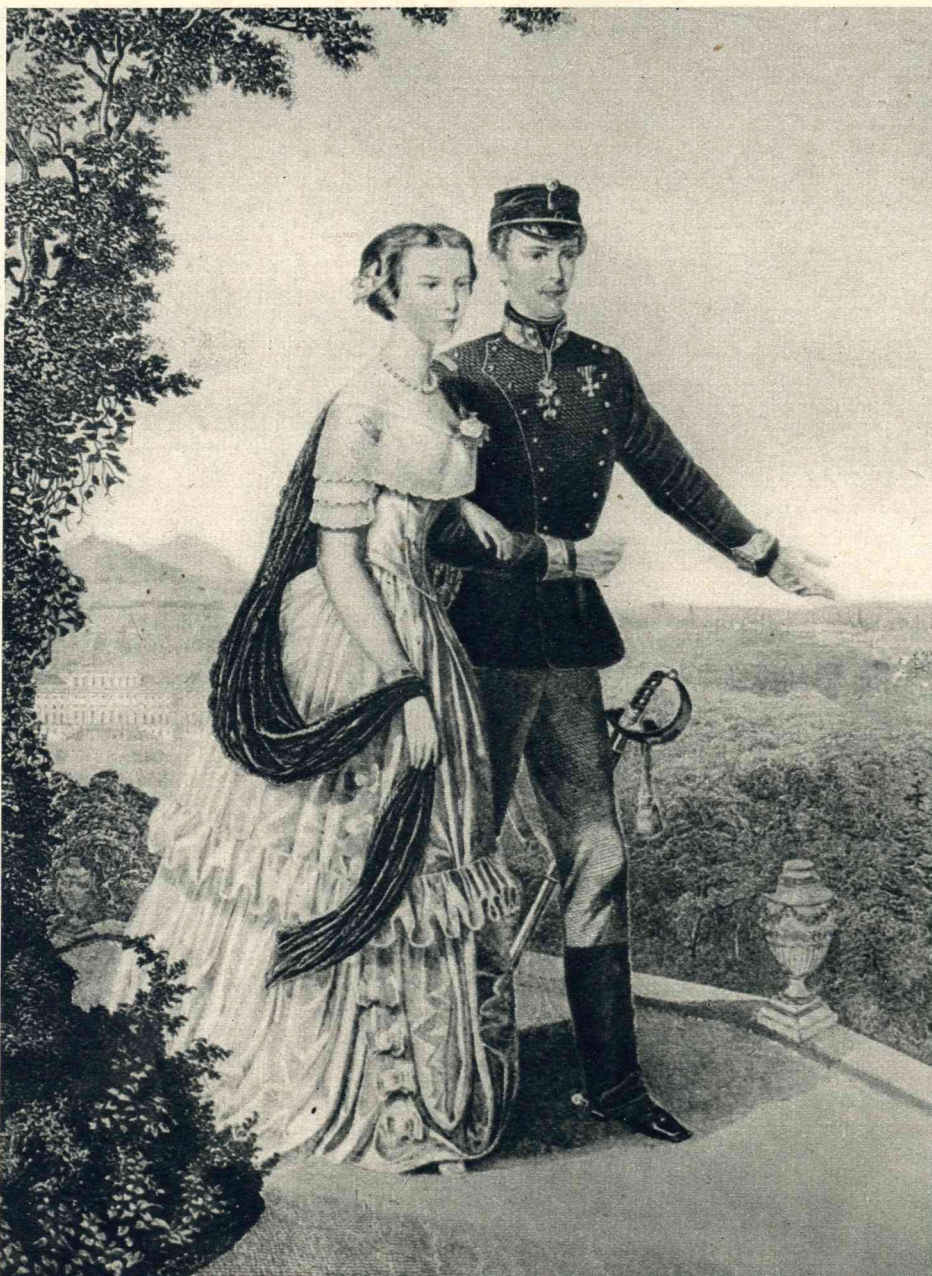

was en de moeder van Frans Jozef, den jongen keizer van Oostenrijk. Evenals men in haar tegenwoordigheid op de teenen liep, om haar keizerlijke ooren niet met ongewenscht lawaai te beleedigen.

Nu doorzag Gustaaf op eens de situatie. Het plan, dat de hertogin thans blijkbaar wilde gaan uitvoeren, was op zijn minst vijf jaar oud. Het betrof Helene, de oudste dochter van den hertog, Nené, zooals zij in de wandeling genoemd werd, die onlangs den meer dan huwbaren leeftijd van negentien jaar bereikt had. De laatste jaren had Ludovika, zeer tot haar verdriet, Nené zien opgroeien tot een lang en schraal meisje met scherpe trekken, dat allermint een schoonheid kon worden genoemd. In een gezin met acht kinderen, waaronder vijf van 't soort, dat een echtgenoot noodig heeft, was zulk een ontdekking allesbehalve aangenaam. Maar het moederlijk overleg had reeds lang geleden besloten het lot een handje te helpen. Ludovika had op haar eigen, scherpzinnige en ietwat ouderwetsche manier voor haar dochter reclame gemaakt. Al sinds vele jaren vloeiden zoowel haar conversatie als haar brieven over van opmerkingen omtrent de kindliefde en volgzzaamheid van haar leelijke kleine eendje. De aanhoudster wint en na verloop van tijd had aartshertogin Sophie uit Weenen, zelf moeder van vier knappe opgroeiende zonen, haar verzocht dit toonbeeld van vrouwelijke deugden eens aan haar voor te stellen. Dat was te Innsbruck gedurende de revolutionaire lente van 1848 geschied en Nené, nauwelijks

veertien jaar oud, had het geluk bij de Oostenrijksche tante zeer in den smaak te vallen. De achttienjarige Frans Jozef echter, die toen juist voor zijn opvolging stond, had niet de minste notitie van haar genomen.

Vijf zomers waren nadien verstreken en het plan was verder door Sophie geregeld aangemoedigd. De aartshertogin, door haar huwelijk tot het huis Habsburg behoorend, voelde zich toch nog steeds nauw verbonden met haar familie in Beieren. In haar hart was zij een Wittelsbach gebleven en, evenals Ludovika, er steeds op uit, de belangen van haar eigen huis te bevorderen. Maar zij had nog een ander en veel sterker motief. Sophie aanbad namelijk Frans Jozef, haar eerstgeborene. Haar jaloezie dreef Sophie er toe, op de koninklijke huwelijksmarkt zelf naar een passende echtgenoote voor haar jongen uit te zien. Zijn hooge geboorte, zijn keizerlijke positie en zijn bijzonder innemende verschijning maakten de keus niet gemakkelijk. De trotsche moeder wilde zich vooral niet door een mooie en misschien al te intelligente jonge vrouw uit het hart van haar zoon laten verdringen. Dat was ook de reden, waarom aartshertogin Henriette, de dochter van den Hongaarschen paltsgraaf Jozef, niet in aanmerking kon komen. Henriette was veel te knap. Sophie zocht naar een minder stralende verschijning, die geen rivale voor haar zou beteekenen. Waarom niet Nené gekozen? Deze eenvoudige nicht uit Beieren, bij het leelijke af, keek vol ontzag naar haar vorstelijke tante op. Sophie als schoonmoeder zou niets behoeven af te staan van de macht, die zij heden als moeder bezat. Ja, met Nené deed zij een goede keus. De jongelui moesten elkaar in Ischl nog eens ontmoeten. De jonge keizer, die thans bijna drieëntwintig jaar was, zou ongetwijfeld zijn plicht kennen en de vrouw huwen, die zijn moeder voor hem had uitgezocht. Hierop vertrouwend noodigde Sophie haar zuster te Possenhofen uit.

Keizer Frans Jozef op de wandeling in het park van het paleis Schönbrunn met zijn jonge vrouw, keizerin Elisabeth.

Dit alles liet hertog Max tamelijk koud. Hij bemoeide zich liever niet met dergelijke „huishoudelijke” dingen. Toen hij echter te zamen met Gustaaf op den koffer zat, dacht hij er wat dieper over na, tot dat het slot eindelijk pakte. Nené kwam binnen in een wollen reisjaponnetje, dat slecht paste aan haar hoekige figuur. Zij deed wat stug en scheen slecht op haar gemak. Het arme kind....

Een vreemde aandoening maakte het den hertog onmogelijk zijn oudste in de oogen te kijken, toen zij hem ten afscheid kuste. Ludovika zelf keek ook niet bijzonder opgewekt. Mogelijk zag zij wat op tegen de lange reis door de bergen, dacht hij. (Ischl, dicht bij Salzburg, ligt in het hartje van de Oostenrijksche Alpen.) Zij zou geen ander reisgezelschap hebben dan haar weinig innemende dochter en haar eerezuchtig plan....

Toen vroeg hertog Max, die soms verlichte oogenblikken had en haar plot-

seling begreep: „Waarom neem je Sisi niet mee?” Hij had de papieren en de ganzepen nog steeds in zijn hand en maakte aanstalten om zich weer in zijn studeerkamer terug te trekken.

Een oogenblik lang wist Ludovika niet, wat ze hierop moest antwoorden. De eene dochter had haar zoozeer in beslag genomen, dat ze tot op dit oogenblik niet aan die wildzang gedacht had. 't Was beter die niet alleen te laten.

„Ik geloof, dat je er werkelijk plezier van zult hebben,” hield de hertog aan, „als je Sisi meenam.”

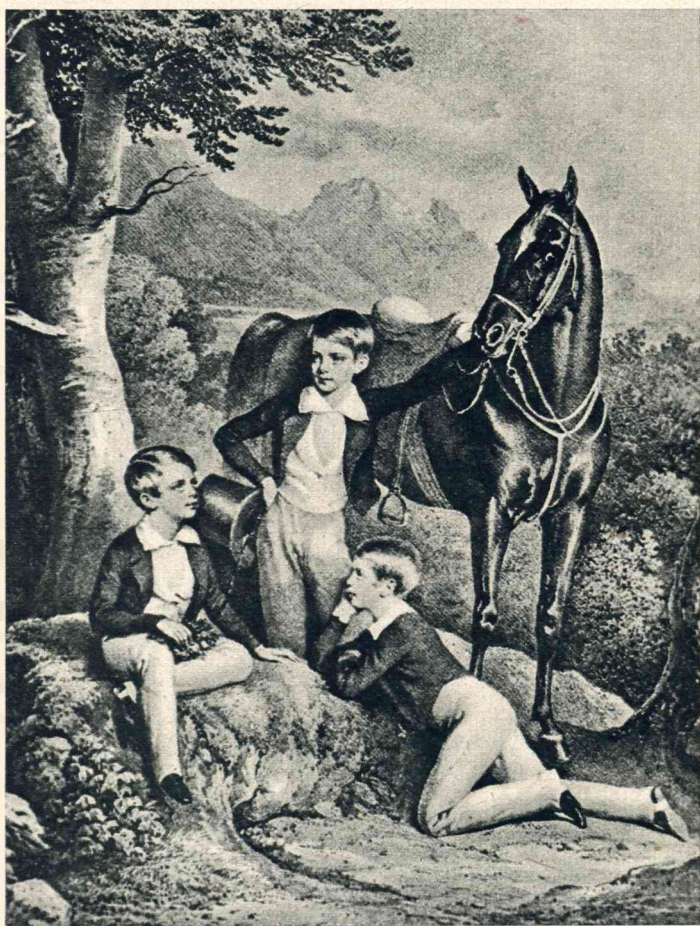
„Er is over Sisi heelemaal niet gesproken door Sophie,” zei de hertogin aarzeland. „Sisi is nog maar een kind.”

„Juist daarom. Zij is zoo'n aardig ding. Zij zal jullie amuseeren zonder het zelf te weten.”

Bij nadere beschouwing vond Ludovika dit geen slecht idee. Elisabeth, door iedereen Sisi genoemd, was een vroolijke robbedoes en haar gezelschap zou de reis zeker heel wat veraangenamen. Dan was er maar weinig kans op sombere gedachten. Max had gelijk, Sisi moest bepaald meegaan. De hertogin nam haar rokken bijeen en haastte zich de trappen op naar den vleugel, waar de kinderkamers lagen, om hier opnieuw dozen, manden en koffers te vullen met allerlei noodige en onnoodige zaken.

Toen de hertog had voorgesteld om Sisi mee naar Ischl te nemen, was dat niets anders geweest dan de opwelling van 'n oogenblik. Elisabeth was zijn lieveling, de eenige dochter, die hij graag om zich heen had en die hem volkomen begreep. Sisi had iets van zijn karakter, zijn vrijheidsdrang en met haar samen kon hij zich gerust aan de droomen overgeven, waarin hij zoo graag de werkelijkheid ontvluchtte.

Sisi was een Zondagkind en geboren op Kerstavond van het jaar 1837. Een bijzondere omstandigheid, die als 'n gunstig voorteken werd uitgelegd, was,

Een oude prent, voorstellend Frans Jozef met twee zijner broers, en rechts: aartshertogin Sophie Friederike van Oostenrijk met haar zoons Frans Jozef en Ferdinand.

Dat is echt lief!

U wilt haar een cadeau geven, dat een blijvende herinnering aan U zal zijn? Waarom zoudt U geen vulpen geven? Maar dan een echte **WATERMAN**, waarvan de naam toch alle garantie geeft, en geen onbekend merk, dat elke week naar den reparateur moet.

Denk er aan: **WATERMAN is goudwaarde**, omdat o.a. de gouden pen onovertroffen is in zachtheid, soepelheid en keuze voor elk schrift.

Maar wees op Uw hoede: winkeliers, die met hun voorraad niet bij zijn, zullen al gauw voor den dag

komen met onmogelijke merken, waarmee hun vitrines zoo vaak vol liggen. Weiger al die merkjes en vraag Uw keuze te doen uit de onvergelykbare

Hierboven afbeelding van een Waterman 3 V.

WATERMAN series
Een pen voor elke hand en elke beurs.

Vandaag besteld, morgen in huis!

Dit is één van de groote voordeelen van Panora, want binnen 24 uur leveren wij door heel Nederland ons modeboek Winterweelde en onze Kant-en-klaarpatronen! Wilt gij dus vóór de Kerstdagen nog iets nieuws maken, bestelt dan nog heden voor 75 ct.

1 MODEBOEK

INCLUSIEF

KINDERMODEBOEK

HANDLEIDING EN
PROEFPATROON B.

WINTERWEELDE, het Holl. modeboek met niet minder dan 216 allernieuwste dames-modellen.

HET KINDERMODEBOEK met 103 jongens- en meisjesmodellen.

DE HANDLEIDING „Hoe maken wij een mantel“.

PROEFPATROON B. Van de hiernaast afgebeelde japon ontvangt U ter kennis-making 1 proefpatroon.

Maak nog heden gebruik van deze voordeelige aanbieding, 1 Winterweelde inclusief Kindermodeboek, Handleiding en proefpatroon voor **75 ct.**

Bestellingen kunnen als volgt geschieden: door bemiddeling van Uw agent of bezorger; door girostorting op no. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan

**PATRONENKANTOOR
PANORA**
NASSAUPLEIN 1 — HAARLEM

15c

Proefpatroon B. Verkrijgbaar in de maten 40 - 42 - 44 - 46 en 48.

Zij, die het modeboek reeds bezitten, kunnen het proefpatroon B. bestellen à 15 ct. plus 5 ct. porto.

dat het Kerstprinsesje reeds een tandje had evenals Napoleon bij zijn geboorte in Ajaccio. Een Zondagkind, een Kerstkind en een gunstig omen: de kleine Elisabeth mocht wel wat verwachten van het leven.

De naam Elisabeth overigens veranderde spoedig in Sisi, daar de hertogelijke familie niet van lange namen hield. Ook de vijf kinderen, die later op Sisi volgden, kregen de eigenaardigste roepnamen. Carl Theodor bijvoorbeeld, die in de wieg met een reeks korte stootjes placht te lachen, werd hierom „Gackl“ genoemd, hetgeen een inheemsch woord is voor boerenkip. En de kleine Mathilde, die zoo teer en tenger bleef, verheugde zich in den naam „Spatz“ (musch). De jongste zoon, Maximiliaan Emanuel hoorde zich aangesproken met „Mapperl“. Niemand wist wat Mapperl beteekende, doch het was voor een kleinen jongen beslist te verkiezen boven Maximiliaan Emanuel.

De kinderen van het hertogelijk paar waren in zorgeloze vrijheid opgegroeid. Hoe had het ook anders gekund, daar hertog Max zoo weinig hechtte aan het sociale leven met al zijn conventies. Ofschoon hij te München geboren was, had hij de gewoonten van een echten bohémien. Hij schilderde heel verdienstelijk, schreef gedichten, die minder geslaagd waren, maakte verzen in dialect en zette ze op muziek, zoodat hij ze zelf, begeleid door zijn citer, kon voordragen. Hij droeg bij voorkeur het costuum van de Tirolsche alpenjagers: korte leeren broek, spijkerschoenen, kuitkousen en een veer op zijn hoed.

Hertog Max, die zeer democratisch voelde, had een grooten vriendenkring. Johann Petzmacher, de zoon van een Weenschen herbergier en onovertroffen dichter van geestige kreupelrijmen, was van deze vrienden de voornaamste ster. De hertog had hem op een bierfeest te Bamberg leeren kennen en Petzmacher was hem zoo goed bevallen, dat hij hem, tot niet geringe ontsteltenis van de hertogin, die 's mans gaven minder waardeerde, tot minstreel-in-bijzondere dienst te Possenhofen had aangesteld. Daar Petzmacher zoo bijzonder onderhoudend kon zijn, had de hertog zijn hofzanger als eenig reisgenoot meegenomen naar Egypte, waar zij langs de oevers van den Nijl dwaalden en citer speelden op de pyramide van Cheops.

Een andere boezemvriend was Kaspar Braun, de oprichter en uitgever van de „Fliegende Blätter“. Ook hij behoorde tot de tafelronde der veertien getrouwen, die hertog Max als ceremoniemeester voorzat en waar bij drinkgelagen het spel werd gespeeld, dat mode was bij de grappenmakers van dien tijd. Het heette „Leberreime“ en eischte een serie van geïmproviseerde puntgedichten over het nuttige orgaan bij uitnemendheid: de lever. De hertogin keurde dit onschuldige tijdverdrijf, waaraan zoo veel geestigheid gewijd werd, maar half goed, ofschoon zelfs zij er wel eens door aan het lachen werd gebracht. Het valt te begrijpen, dat in een dergelijke atmosfeer acht levenslustige kinderen niet aan banden konden worden gelegd. De kinderen van het hertogelijk paar beleefden hier werkelijk een heerlijke jeugd. Zij konden over de uitgestrekte terreinen langs het prachtige Starnbergermeer naar believen rennen en draven. Het landgoed Possenhofen was maar een kleine vijftien kilometer van München gelegen. In het midden stond het oude kasteel, omringd door een slotgracht en met vier hoge torens op de hoeken. Aan den achterkant lagen de stallen, de rijtuigbewaarplaats en de stal der rijpaarden, verder een kleine melknerij en de woning van den

opzichter. Eigenlijk zag het geheel er ietwat vervallen uit, daar de hertog geen geld had om het te onderhouden. De vloeren moesten noodig gerepareerd worden, de trap sidderde gevaarlijk onder den aanval van de vele trappe-lende kindervoeten en tusschen de balken van de zolders hingen honderden vleermuizen. Vele planten, die uit Italië of uit de Levant waren meegebracht en die nimmer gesnoeid werden, woekerden voort en gaven den tuinen het aanzien van een oerwoud. Over dat alles lag de klare berghucht, terwijl de verblindende Beiersche zon er een onvergelykelijke schittering aan gaf.

Trots alle invloeden, die haar maatregelen, waarmee zij orde en tucht hoopte te handhaven, doorkruisten, bleef hertogin Ludovika onvermoeid streven naar een geregeld huiselijk leven. Zij drong er bijvoorbeeld op aan, dat er tijdig ontbeten werd, terwijl al haar spruiten, keurig gewassen, gekamd en aangekleed, op hun plaatsen rondom de groote tafel moesten zitten. Zij wilde er niets van hooren, dat zwemmen vóór het ontbijt zoo gezond was. De hertog, die een hartstochtelijk visscher was, placht in alle vroegte met de roeiboot van wal te steken. De kinderen gehoorzaamden hun moeder in zooverre, dat zij niet megingen, maar zij groeven aan den oever met hun schepjes naar wormen en dat natuurlijk in hun goede kleeren! Op die manier werd menig ontbijt bedorven.

Toen Nené, Sisi en hun oudste broer Ludwig de kinderkamer waren ontgroeid en onderricht noodig hadden, werd er voor hen een gouvernante in huis genomen. Deze dame, een geboren baronesse Wulffen, later gravin von Hundt, hield dagelijks aantekening van haar ervaringen te Possenhofen. Bovendien was zij een vlijtige briefschrijfster en aan een vroegere schoolvriendin in Dresden beschreef zij de kinderen, aan haar toevertrouwd, als volgt: „Nené is knorrig en heeft een slechten invloed op de anderen, bijzonder op Sisi, die veel te teerhartig en te nauwgezet is.“ En wat betreft hun uiterlijke verschijning merkte zij weinig vleidend op: „Ludwig verkeert in de onaangename periode, dat hij veel van een jongen Schnauzerhond weg heeft, terwijl de meisjes ronde, rose boerengezichtjes hebben. Sisi's haar is gebleekt door de zon en zoo hard en geel geworden als stroo.“ In het kort, de aristocratische gouvernante vond haar pupillen alles behalve aristocratisch om te zien.

Fräulein Linda, die te Dresden de brieven van baronesse Wulffen ontving, hoorde ook naders over Possenhofen en zijn volwassen bewoners. Zij kon zich het oude kasteel voorstellen, vol drukte en beweging. Zij kreeg eveneens een indruk van de ernstige hertogin, die de hand trachtte te houden aan de goede vormen, welke het leven eischte en die haar kinderen berispte, omdat zij „mummelden“ in plaats van duidelijk gearticuleerd te spreken. „Sie schnuseln alle so — jullie snuffelen allemaal zoo vreeselijk bij 't spreken,“ klaagde zij geregeld.

Ook verscheen in de berichten, die de praatzieke gouvernante neperende, van tijd tot tijd een meesterlijke teekening van de zeldzame persoonlijkheid, die Ludovika's echtgenoot was. Hertog Max was buitengewoon vriendelijk en voorkomend, liebenswaardig, zooals de barones zich uitdrukte. Menigmaal had zij hem behulpzaam op den koffer van zijn vrouw zien zitten...

De beschrijving, die barones Wulffen van de kleine meisjes heeft gegeven, wordt door de portretschilders van die dagen gestaafd. Sisi in het bijzonder zag er met negen jaren beneden iedere

GENIUS

WONDBALSEM

Winterhanden, Gesprongen
lippen, Ruwe huid, Kloten

De zalf die geneest!

GR. DOOS 50 CT.
KL. DOOS 25 CT.

BIJ ALLE DROGISTEN VERKRIJGBAAR, OF FRANCO NA ONTVANGST
VAN HET BEDRAG IN POSTZEGELS BIJ DE FABRIKANTEN „GENIUS“
GROENEWEGJE 97 DEN HAAG

ANTON PIECK

DIEDRICK VAN HAERLEM VOOR DE POORT VAN HET KARTHUIZERKLOOSTER

naar de aquarel van Anton Pieck, uit de luxe-uitgave „Gijsbreght van Aemstel”, welwillend ter reproductie afgestaan door de N. V. Uitgeverij „Joost van den Vondel” te Amsterdam. Zie beschrijving op blz. 34

Hansaplast „elastisch“

Snelverband

Iedere moeder die dit eenvoudige en praktische snelverband gebruikt heeft, kan er niet meer buiten. In twee seconden is elk wondje veilig en afdoende verzorgd, door de bloedstillende en desinfecteerende werking van het gaaskussentje. De elastische pleister geeft met elke beweging mee en blijft goed zitten. Reeds voor 15 Cent verkrijgbaar.

EEN GOED RECEPT VOOR UW HUID

Waarom zoudt U langer lijden aan de ondragelijke last en de folterende jeuk van huidaandoeningen, terwijl een paar druppels D.D.D. voldoende zijn om de jeuk te doen bedaren en de huid te zuiveren? De aandrang tot krabben verdwijnt; U kunt weer rustig slapen en 's morgens verkwikt aan den arbeid gaan. Talloze lijders aan Eczeem, Puistjes, Open Beenen en andere Huidaandoeningen hebben met succes dit heilzame middel aangewend. D.D.D. is geen vette zalf, doch een heldere vloeistof, die diep in de poriën doordringt, de ziektekiemen doodt, stof en vuil verwijdt en de huidweefsels verfrist en versterkt.

Flacons à 75 cent - F. 1.50 - F. 2.50
Bij Apothekers en Drogisten.

D.D.D.

GENEESMIDDEL TEGEN
HUIDAANDOENINGEN

Rikketik ketik

Net als een mitrailleur werkt het nieuwe Eversharp Repeteerpotlood! Klik — een nieuwe punt! Klik — een nieuwe stift! Voortdurend achter elkaar kunt U met het Eversharp Repeteerpotlood schrijven... een half jaar, misschien wel een jaar lang. U drukt maar op den dop en er komt een punt te voorschijn, en als de stift is opgebruikt, komt er automatisch een nieuwe voor in de plaats.

Er bestaat zeker geen handiger vulpotlood... en geen mooier! Vraagt Uw boekhandelaar het

EVERSHARP REPETEERPOTLOOD
Prijzen f 5, f 5.50, f 8.25, f 10.50 en f 11.25. Andere Eversharp vulpotlooden in prijzen van f 1.50 af. Eversharp vulpenhouders: f 5, f 9, f 10.50, f 12 en hooger
Overal verkrijgbaar. Imp. Blikman & Sartorius, Amsterdam

EVERSHARP
vulpenhouders - vulpotlooden

Gebruik alleen VIERKANTE
EVERSHARP STIFTEN! Zij
passen in elk vulpotlood

beschrijving uit. Maar dat veranderde, toen zij grooter werd. Terwijl Nené muischachtig bleef, groeide haar jonger zusje tot een allerliefst meisje op. Haar haren, die blond waren geweest, werden langzamerhand van een heerlijk kastanjebruin en het ronde kindergezicht veranderde in een fijn ovaal. Toen prinses Elisabeth vijftien was geworden, verrukte zij het oog door haar schoonheid.

En nu zou zij als ballast worden meegenomen op de reis naar Ischl.

TWEEDE HOOFDSTUK

In de diligence, waarin hertogin Ludovika zich met haar beide dochters bevond, reed tastbaar, zij het met 't oog niet te zien, het „plan“ mee als voornameste passagier. De hertogin droeg het in plaats van elke andere uitdrukking op haar gezicht en haar trotsche houding toonde wel, dat het plan haar met een onmetelijke waardigheid vervulde. Ook Nené was er door overweldigd. Zij zat stijf en kaarsrecht naast haar moeder, terwijl zij strenge jongedamesgedachten overwoog en af en toe haar salonmanieren repeteerde.

Niet aldus Elisabeth. Tot nu toe had niemand eraan gedacht haar de reden van deze plotselinge reis naar de Oostenrijksche Alpen mede te deelen. Zij nam de zaak eenvoudig op als een dier veel voorkomende uitstapjes, die afwisseling brachten in het levensprogramma van haar ouders. Men had haar op het laatste oogenblik, zonder eenige voorafgaande waarschuwing, meegenomen; in haar kleine handkoffertje van zeildoek zat enkel de allernoodigste bagage. Maar zij reisde dolgraag en verheugde zich op de prettige dagen, die komen zouden. Haar vlugge mondje stond geen oogenblik stil, terwijl de zware koets over den postweg hobbelde, die van München naar de grens leidde.

De hertogin, die anders niet hield van Sisi's onophoudelijk gebabbel, was nu erg dankbaar voor de vrolijke monologen van haar jonger dochttertje. Het weerhield haar er van, zich te veel met Nené bezig te houden, die keek, alsof zij naar den tandarts moest. Nené voelde een drukkende vrees. Tot nu toe was haar leventje zonder opwindende gebeurtenissen verlopen en de gedachte, dat zij nu het oogenblik tegemoet ging, waarop over haar geheele toekomst zou worden beslist, maakte haar zenuwachtig en ontmoedigd. Zij scheen nog spichtiger en armzaliger dan gewoonlijk.

Ludovika vroeg zich in stilte af, welken indruk deze fletse candidate op den jongen keizer zou maken. Er liepen geruchten, dat hij zich voor de knappe en levendige Henriette, de dochter van den Hongaarschen paltsgraaf, interesseerde. Gelukkig had Henriette nog andere hooge vereders, een van hen was zelfs Leopold, de kroonprins van België. Nu, Ludovika wenschte, wat haar betrof, den Belgischen kroonprins alle succes. Overigens had Henriette een echt Hongaarsch, hartstochtelijk temperament en zij scheen tot corpulentie te neigen; hertogin Ludovika hoopte maar, dat Frans Jozef dit ook gehoord had. Van Nené kon ten minste de scherpste tong niet beweren, dat zij zelfs maar mollig was; haar magere sleutelbeen viel door geen enkele japongarneering te verbergen...

Maar behalve van Henriette dreigde er nog van een andere zijde gevaar. In hofkringen was het een publiek geheim, dat de keizer een zwak had voor de coquette gravin Elissa Ugarte. Zij moest een internationale schoonheid zijn en Frans Jozef koos haar bij voorkeur als danspartner. Ludovika durfde het zich niet voor te stellen, hoe een vergelijking

tusschen deze gevierde vrouw en Nené zou uitvallen.

Geen wonder, dat de hertogin blij was, Sisi bij zich te hebben! Zij verjoeg met haar gebabbel al die zwarte gedachten. Toch duurde haar vreugde niet lang. Want telkens als bij een posthalte de paarden verwisseld werden of gevoed, was Elisabeth er dadelijk bij om een goedmoedelijk praatje met de rijknechten te beginnen. Thuis had zij een kleine menagerie, die bestond uit een hert, een lammetje, ontelbare konijntjes, kuikens, een marmottenfamilie en een eigen rijpaard. Sisi stelde dus het hoogste belang in allerlei zoölogische bijzonderheden en zij had honderd uit te vragen aan de dikke koetsiers en de staljongens, die haar met de grootste bereidwilligheid te woord stonden, zoodat zij spoedig eenige eigenaardigheden van het dialect had opgedaan en beschikte over een vocabulaire, dat de hertogin had kunnen verbijsteren. Maar de hertogin was al verbijsterd zonder dat. Als het kind, dat immers maar een paar behoorlijke jurkjes bij zich had, voortging met de paarden te drenken en bij elke gelegenheid naar den stal toe te loopen, dan zou haar heele garderobe al bedorven zijn, eer zij het doel van de reis bereikt had. Maar bovendien kwam het allerminst te pas, dat Sisi, de nicht van koningen en keizers, zich gedroeg, alsof er geen sociaal onderscheid bestond. Bij het lange oponthoud in Salzburg vond de geprikkelde moeder de gelegenheid om haar wildebras een en ander onder het oog te brengen. Sisi, die allerminst van kwaden wil was, beloofde beterschap. Van nu af aan zou zij zich als een dame gedragen. Nooit meer wilde zij Nandl, den ouden getrouwen koetsier, bij de hand nemen of hem vertrouwelijk op den rug kloppen. Zelfs zou zij hem voortaan bij zijn vollen naam noemen, Ferdinand. „Herr Ferdinand,” vond de hertogin, „zou beter zijn.”

Sisi stemde toe. Maar ach, toen de reis werd voortgezet, vergat zij haar goede voornemens weer. En juist nu had zij ze noodig gehad. Want vlak bij 't stadje Traunstein lag een drukke herberg, en toen de paarden den grooten drinkbak gewaar werden, rukten en drongen zij er zijdelings naar toe. Dat was voor Sisi's dierenliefde al genoeg. Haastig sprong zij de koets uit en poogde met lieve woorden en een aanmoedigend kloppen op den paardennek de dorstige beesten van haar toestemming te overtuigen, toen zij, hopla, achterover in den ondiepen trog viel.

De verontwaardiging der hertogin was groot. Sisi's jurk, haar kousen, haar laarsjes, alles was drijfnat en vol modder. Een oogenblik dacht Ludovika eraan, om de heele expeditie maar op te geven en naar Possenhofen terug te keeren. Maar ten slotte ging het toch niet aan, om Nené's toekomst in de waagschaal te stellen. Zij besloot dus, Sisi voor straf te verbannen uit de gemakkelijke reis-koets en haar bij Fräulein Rodi in den wagen met de bagage haar reis te laten voortzetten. Elisabeth vond dat niet onaangenaam. Het bagagerijtuig, dat achteraan reed, was open, zoodat ze veel meer kon zien van wat er buiten gebeurde. Bovendien verwelkomde Fräulein Rodi, de gezelschapsdame van de hertogin, die zich tot nu toe zeer eenzaam had gevoeld met niets dan dozen en koffers om zich heen, haar reisgenootte hartelijk. En van nu af aan ging alles goed. Ver achteraan rolde het bagagerijtuig, een wolk van stof en vrolijkheid achter zich latend, maar in een bedrukte stilte aan de spits reed de voornamste koets in de richting van Ischl...

Het was laat in den namiddag, toen het gezelschap in het bergdorp aankwam. De keizerlijke familie was er

reeds aanwezig. Sisi's peettante, koningin Elisabeth van Pruisen (tante Pruisen, zooals zij werd genoemd), met haar asthma en haar lievelingsneef, Lodewijk van Hessen, was er ook. Aartshertogin Sophie, een temperamentvolle en uiterst besliste vrouw, had drie van haar zonen naar Ischl meegebracht, den oudsten, Frans Jozef, en de beide jongste, Karel Lodewijk en Lodewijk Victor. Liefst zou ze ook Ferdinand Maximiliaan nog onder haar oogen hebben gehad, die haar steeds opnieuw onaangenaamheden bezorgde en ook nu weer onzinnig verliefd was op een zekere gravin Paula von Linden. De keizerin-moeder had er weliswaar voor gezorgd, dat deze jonge gravin in stilte uit Weenen was vertrokken, zoodat Maxl, onlangs teruggekomen van een zwerftocht naar het oosten, het spoor van zijn aangebedene bijster was geraakt, maar men kon er niet gerust op zijn, dat Maxl niet aanstonds weer nieuwe dwaasheden zou gaan uithalen. Een geluk, dat ten minste de twee jongsten hier in Ischl waren; zij konden wel niet van dienst zijn bij de voorgenomen uithuwelijking van den jongen keizer, maar zoolang zij ze van Maxl vandaan hield, bleven zij ten minste voor allerlei ondeugd behoed.

De villa, waar de keizerlijke familie verbleef, was niet ruim genoeg om er nog gasten te logeeren ook, zoodat voor de hertogin van Wittelsbach kamers waren besteld in het nabijgelegen hotel. Nauwelijks was 't gezelschap hier aangekomen, of de keizerin-moeder verscheen ten tooneele, vol nieuwsgierigheid naar Nené en met het verzoek zich dadelijk op te frissen om daarna gauw te komen theedrinken. Er scheen inderdaad haast bij de zaak te zijn, want Franzi, de keizer, was in een slechte stemming. Waarschijnlijk had hij zich slechts met tegenzin naar Ischl begeven en voelde hij er weinig voor welke bruid dan ook te ontmoeten. De toestand was inderdaad kritiek, de keizer stond op het punt te vertrekken. Als Nené, zooals de keizerin hoopte, thans een goeden indruk op haar zoon kon maken...

Ludovika keek, niet zonder bezorgdheid, naar haar oudste dochter. Dit was het oogenblik, waarop Nené een tooneel van charme en schoonheid had moeten zijn. Maar zelfs een weinig critische blik was voldoende, om te erkennen, dat zij er niet eens presentabel uitzag. Haar steil, donker haar was door elkaar geraakt en hing in dunne pieken langs haar gezicht. Haar reisjapon had honderd kreukels. Zij was zóó zenuwachtig, dat haar handen koud en klam waren; haar spitse neus zag rood, de lange snijtanden beten nerveus op de dunne, trillende lippen. Dit alles, nog gevoegd bij haar gekreukte kleeren, maakte haar verschijning uitermate ongeschikt voor een liefde op 't eerste gezicht. Zelfs Sophie moest dat erkennen.

Zij erkende het ook, maar ze was er de vrouw niet naar, om zich zoo snel te laten afschrikken. Zij had zich trouwens op iets dergelijks voorbereid, en haar eigen kamenier meegebracht. Deze moest Nené onmiddellijk onderhanden nemen en zoodanig opknappen, dat zij den keizerlijken blik zou kunnen behagen.

Ludovika en juffrouw Rodi maakten met vereende krachten de gekreukte japon weer in orde. En nu was er een klein misverstand. Sisi kwam tegelijkertijd met de keizerlijke kamenier de kamer in. Daar deze de bezoeken uit Beieren niet kende, wist zij niet beter, of Sisi was het voorwerp der groote belangstelling van de zijde der keizerin. Reeds weken lang had het personeel van de keizerlijke villa de aanstaande verloving besproken; wie anders dan dit knappe, jonge meisje met de dansende,

goudbruine krullen op haar rug zou de toekomstige bruid zijn? Terwijl de aartshertogin Ludovika's doozen en koffers doorzocht naar passender kledingstukken, zette de kamenier zich aan 't werk en haalde zij een kam door Elisabeth's haar.

„Hoogheid,” riep zij geestdriftig uit, toen zij de zware tressen in haar handen woog, „wat een prachtig haar! En wat een kleur — als vlammend koper!”

Toen werd de vergissing dadelijk bemerkt. De aartshertogin draaide zich verbaasd om, terwijl Ludovika haastig enkele instructies in het oor van de verlegen kamenier fluisterde. De ongelukkige Nené werd naar het midden van de kamer getrokken. Zij hield een pakje extra-haarspelden in haar hand en keek met verwonderde oogen haar jonger zusje na, dat lachend de kamer uitliep. „Wie was dat?” vroeg de aartshertogin.

Ludovika werd bleek. „Dat?” vroeg zij, onzeker of ze nadere verklaringen zou geven of niet. „O, dat was Sisi!”

Sophie knikte kort. Het was niet goed uit te maken, of zij hiermee van het thema afstapte ofwel nog een verontschuldiging verwachtte. Sophie was zoo onberekenbaar. Van haar vier oudere zusters vond Ludovika de aartshertogin — de eenige, die geen kroon droeg en dit bitter betreunde — verreweg de moeilijkste om mee om te gaan. Misschien was het onverstandig geweest Sisi mee te brengen, nu er hier zooveel geregeld moest worden. Sisi stelde Nené ver in de schaduw; niemand lette op haar modderige schoenen, omdat haar oogen zoo levendig glansden en er zoo'n warme gloed lag over haar lange krullen. Zonder twijfel had het kind haar keizerlijke tante reeds geërgerd door Nené's toilet te storen. Sophie fronste de wenkbrauwen. Een slecht voorteken! Ludovika wierp een verstolen blik naar haar zuster en hield den adem in. Maar opeens veranderde de aartshertogin van uitdrukking. Haar scherpe trekken plooide zich tot een glimlach. Zij had namelijk een onderrok gevonden, die precies moest passen onder Nené's japon. Sisi's ontijdig verschijnen scheen vergeten. Gelukkig maar.

„Hoe oud is zij?” vroeg de aartshertogin.

„Wie?”

„Dat kleine ding, Elisabeth. Wat is ze groot geworden sinds die vakantie in Innsbruck.”

Ja, Sophie was werkelijk onberekenbaar. Wie had nu kunnen denken, dat zij zich nog het kleine meisje van tien jaar herinnerde, dat Nené vergezeld had bij die eerste vluchtige ontmoeting met Frans Jozef? Er was er maar één, die Elisabeth toen had opgemerkt en haar nadien ontelbare brieven vol onschuldige vereering had gezonden, namelijk Karel, de jongste broer van den keizer. Maar dat Sophie... Ludovika dacht erover na, welken draai zij aan haar antwoord zou moeten geven.

„O,” zei ze ten slotte, „Sisi wordt met Kerstmis pas zestien. Je moet haar onbesuisdheid maar niet kwalijk nemen.”

Sophie scheen in gedachten. „Een knap ding,” merkte zij op en begon toen weer over den onderrok. Opnieuw werden Nené en haar verfraaiing het middelpunt van de bedrijvigheid der vrouwen. Terwijl de kamenier worstelde met weerbarstige, sluike haren, stonden moeder en tante haar bij met krultang, spelden en baleinen. Ten slotte kreeg Nené een silhouet, die min of meer voldeed en na een dubbele dosis migrainepoeders om te kalmeeren was zij eindelijk gereed om bij den keizer te gaan theedrinken.

(WORDT VERVOLGD)

In het schijnsel van den Kerstboom....

... spreekt Lohse Uralt Lavendel een heel bijzondere taal. Mooi, betoverend glanst de edele, sprankelende groene flacon in het kaarslicht. De zuivere,

natuurlijk-frissche geur van deze Eau de Cologne is een vreugde voor dames en heeren. Lohse Uralt Lavendel is het specifieke Kerstcadeau.

In eleganten zakflacon slechts 75 cent

Ha!

Smelta

wèg kou
wèg
verkoudheid

Heerlijke, vlug oplossende anisblossoms 10 cts. per pakje

FIRMA TONNEMA & Co. • FABRIKANTEN VAN KING PEPERMUNT EN ANDERE KWALITEITSARTIKELN • SNEEK

IBIS SHAG

Een zuinige Schot, die nooit
veel op zak had
En thuis geweldig onder de plak zat,
Was op rooken verzot,
Maar z'n grootste genot
Was, als hij IBIS SHAG als tabak had.

DOBBELMANN

....lekker man!

Jean Arthur en Edward Arnold in Levensperikelen

(EASY LIVING)

Een film als deze is zoo overladen met kostelijke scènes, dat lachen alleen waarschijnlijk niet meer toereikend zal zijn, om uiting te geven aan de gewekte vreugde. Men zal dienen te gonzen van genoeg. Binnenkort brengt Paramount haar uit.

Een enkelen keer komt er in den laatsten tijd wel eens een film aan de markt, die eigenlijk geen houvast biedt, zelfs niet voor den meest venijnigen criticus.

Zoo'n film was „My man Godfrey” en zoo'n film is ook weer deze: „Easy living”.

Moest men deze film definieeren, dan zou men kunnen spreken van een veredelde gooi- en smijtfilm, welke ondanks haar geweldige rumoerigheid en rusteloosheid een der heerlijkste ontspanningen biedt, welke men zich maar denken kan.

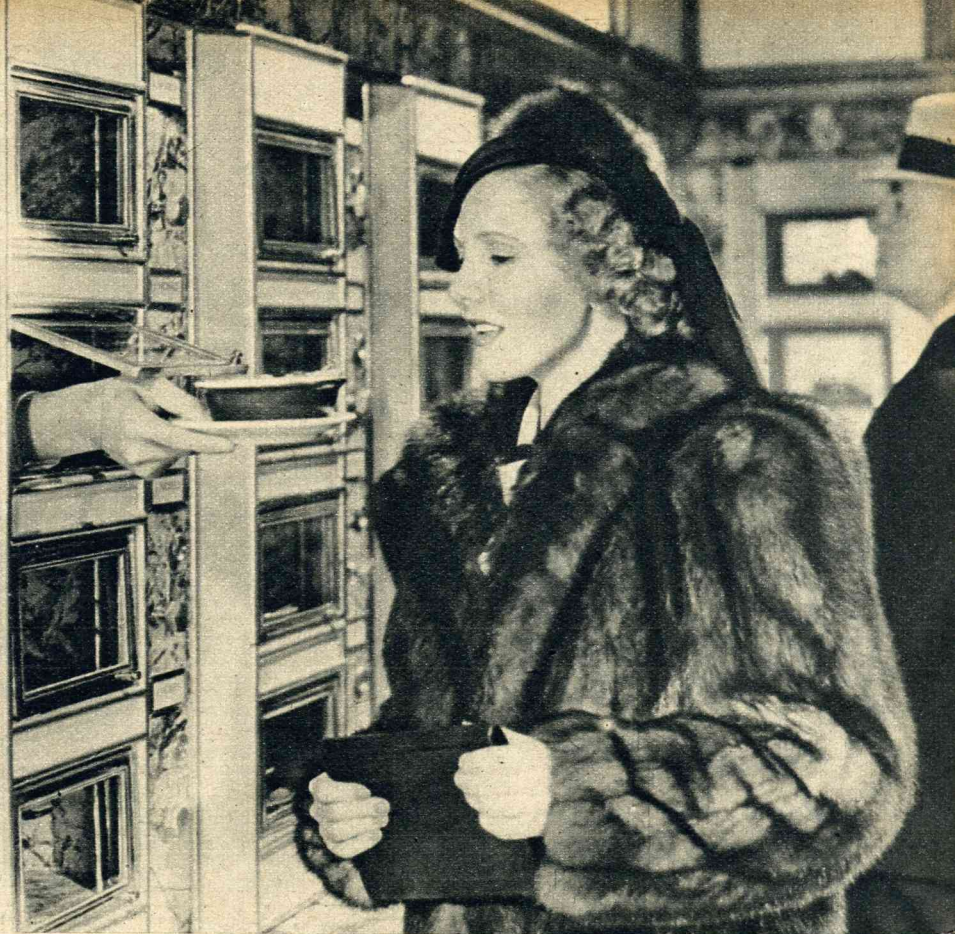
Het verhaal begint met een bontjas van 52.000 dollar, welke door de

Hier begint de film: Naast zijn bordje vindt de beroemde bankier een rekening van 52.000 dollars voor een bontjas van zijn vrouw. (Edward Arnold.)

zeer verkwistende vrouw van een bankier is gekocht. Die bankier, een zeer brulzuchtig mensch, zal zijn vrouw die streken wel eens afleeren. Na een geweldige opschudding krijgt hij die jas eindelijk te pakken en smijt haar van het dak van zijn wolkenkrabber naar beneden op straat. De jas komt terecht op het hoofd van een meisje, dat boven op een autobus op weg is naar haar werk. Ze vermoedt dat de jas per ongeluk uit een of ander raam gevallen is, en gaat ermee de huizen langs om te weten te komen waar dat ding thuis hoort en tevens om de eigenaresse ervan aan te spreken voor de schade, aan haar hoedje berokkend. Juist als zij ongeveer bij het huis van den bankier komt, stapt deze naar buiten, ziet het meisje met de jas en deelt haar bruusk mede, dat zij dat ding mag houden en op moet hoepelen. Het meisje zegt echter, dat haar hoedje haar

Hier ziet u het luisterrijke tafereel van de rechtspartij, waarbij de huis-detective in een chaos van appelbollen en citroenen rondzwemt. Later wordt het geheel nog aangevuld met slagroom, pasteitaarten en andere lekkere hapjes.

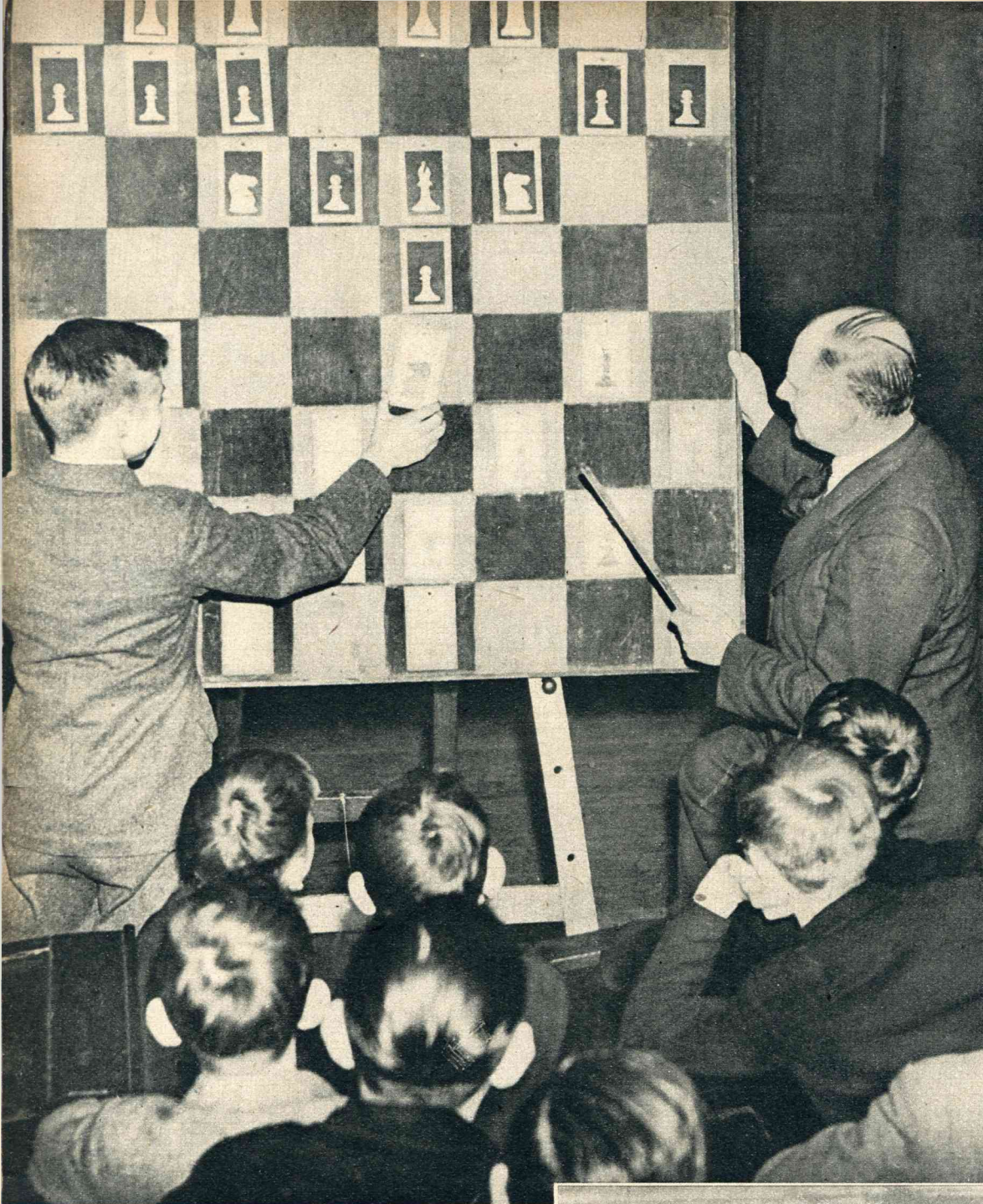

Het meisje (Jean Arthur), dat zoo onverwacht in het bezit kwam van een bontjas van 52.000 dollars, bezat na haar ontslag nog geen kwartje om haar honger te stillen. De bediende in de cafeteria wist echter raad, zooals men ziet.

meer waard is, en dat zij geen dubbeltje meer heeft voor den autobus, zoodat de bankier korte metten maakt, haar meeneemt naar een hoedenwinkel, een hoed voor haar koopt en haar tenslotte in zijn wagen naar haar werk brengt. Daar werken echter meer vrouwen en zoodra komt dat meisje niet zoo ontstellend deftig binnen, of het geroddel begint, en het eindigt met het ontslag van de hoed- en bontjasbezitster.

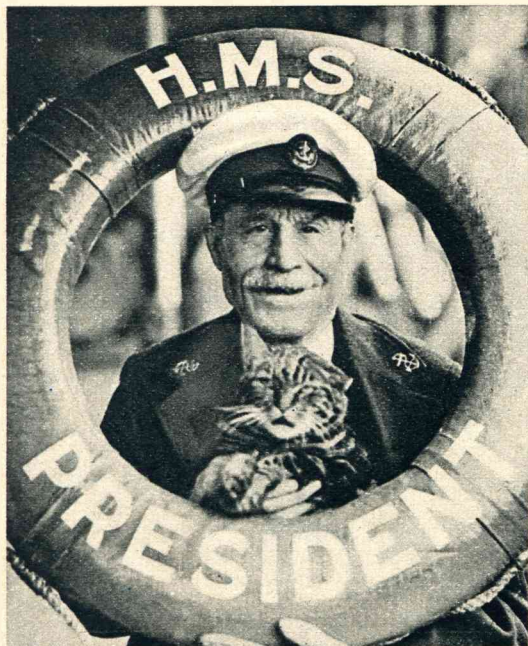
Dit is het werkelijk origineele en élatante begin van deze hoogst merkwaardige en zeldzame film, welke kennelijk met het vooropgezette doel gemaakt is, om het publiek te laten brieschen van plezier. Alles wat een van weelde waanzinnig mensch maar kan doen, is in deze film uitgebuit en aanschouwelijk voorgesteld en we geven u de garantie dat dat heel wat is. Deze film moet u dan ook beslist in de gaten houden en, als u even kunt, ook gaan zien. U zult er minstens een week lang plezier van hebben.

De leerlingen van de lagere school te Guildford (graafschap Surrey) hebben een schaakclub opgericht en volgen nu na de lesuren een schaakcursus, welke door een der onderwijzers gegeven wordt.

VARIA

Peter, de eenige scheepskat, die in de officieele boeken der Britsche vloot stond opgeteekend, is op 12-jarigen leeftijd overleden. De commandant van het trainingschip „President”, dat gemeerd ligt te Blackfriars in Londen, ontving iedere week een shilling en zes pence van de admiraliteit om voor Peter melk, vleesch en visch te koopen.

De vijf gebroeders Hargrave te Londen zijn allemaal machinist in dienst van de L. M. S.-Maatschappij. De jongste (onderste rij geheel rechts) vierde dezer dagen zijn 25-jarig jubileum.

De duiven van het Trafalgar Square te Londen, die uitsluitend door dierenvrienden gevoed worden, zijn gedurende de laatste jaren zoo in aantal toegenomen, dat het stadsbestuur heeft moeten besluiten, ze bij honderden te laten vangen.

Vereenigt U! — Te Elsloo vierde de Katholieke Werkliedenvereniging het zilveren bestaansfeest. Allen om het raan!

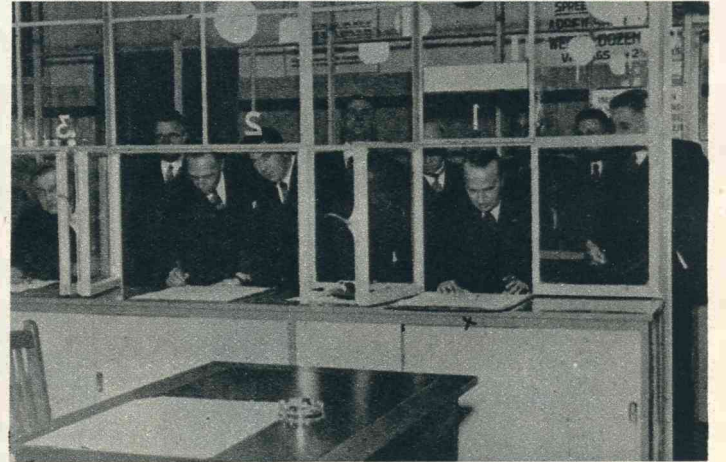
De kunstschilder Jan van Delft te Tilburg viert zijn zilveren jubilé als docent aan de Academie van beeldende kunsten en aan de R.K. Leergangen. — Tijdens de huldiging der studenten.

Te Oss werd een pluimvee- en konijntentoonstelling geopend. De voorzitter dr. Stolz, bewondert een fraaien haan.

Hier zijn de vier geslachten der familie Loumen-de Neer-Nieling, te Ophoven-Sittard.

De burgemeester van Roermond „stempelde", maar 't was niet echt! — Burgemeester Paul Reymer (rechts) opende de nieuwe inrichting van Maatschappelijk Hulpbetoon, annex stempellokaal, in tegenwoordigheid van vele autoriteiten.

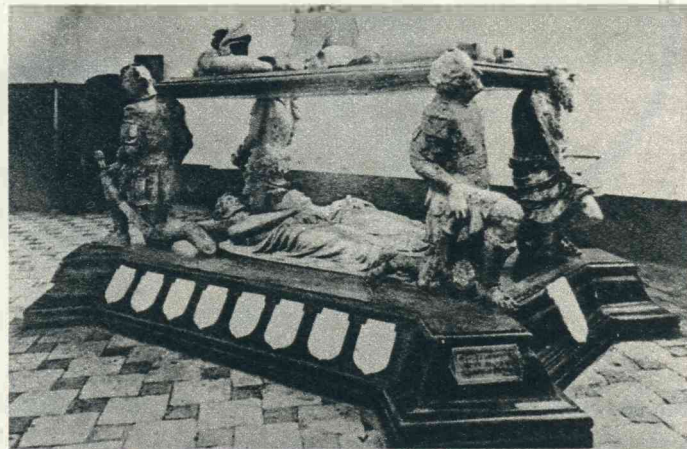

Een schoon jubileum. Mevr. C. van Rottingen-Knoops was rijfveertig jaar vroedvrouw in Neer, Haalen, Bugnum en Nunhem, van welke functie zij op 1 Januari op de meest eervolle wijze afscheid neemt. Een foto van de verdienstelijke jubilarisse.

Uit ons gebied

De rijfveertigste! — Bij de familie de Wit, te Tilburg, werd de 25ste baby geboren. — De gelukkige moeder met enkele harer kinderen!

Onder het prachtige praalgraf van Engelbrecht II van Nassau, in de Grootte of Lieve Vrouwekerk te Breda, rond men een vijftal kisten, die waarschijnlijk de stoffelijke overschotten bevatten der eerste graven van Nassau.

De heer J. Verkerk der N. V. Koopraart te Veghel is 55 jaar in functie. De tachtigjarige werd onderscheiden met de gouden Oranje-Nassau-medaille.

Jeugdig pianist. — De negenjarige Joseph Dusseldorp uit Heerlen slaagde met lof voor het piano-examen der „Jury Central de Musique", te Luik. — Ga zoo voort, kleine Joseph!

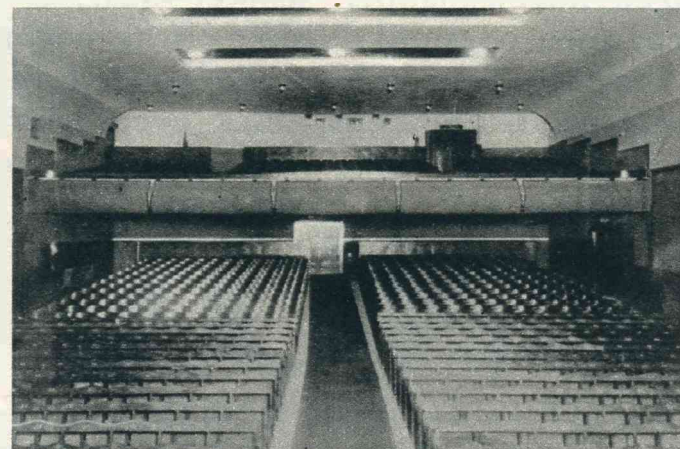

De plechtige installatie had plaats van den nieuwen burgemeester van Schijndel, den E. A. heer W. J. Wijs, die 't teeken zijner waardigheid van den loco-burgemeester ontvingt.

De ontvanger der directe belastingen en accijnzen te Roermond, de heer P. J. Antonissen, vierde zijn veertigjarig ambtsjubilé.

Te 's-Hertogenbosch overleed de heer ir. J. Kersemaekers, hoofdingenieur van den Prov. Waterstaat van N. Brabant. — Een foto van den verdienstelijken hoofd-ambtenaar.

We plaatsden hier een kiek van de zaal der Hollandia-bioscoop te Heerlen, waar tijdens een verbouwing een betonnen balk brak en omlaag stortte, met als droef gevolg een doode en enkele gewonden.

Wij kieken een schilderachtige groep Joegoslaven, uit de Limburgsche Mijnstreek, in 't Volkshuis te Heerlen, bij gelegenheid der K.R.O.-uitzending.

Vele huisvrouwen vroegen:

"GEEF ONS NIEUWE
FEESTSCHOTELS!"

HIER is het antwoord! Nieuwe feestgerechten. Speciaal voor U samengesteld door den chef-kok van de Unox Fabrieken, een meester van Europeesche vermaardheid. Maakt voor de feestdagen nevenstaanden schotel klaar, U zult er succes mee oogsten! Neemt om te beginnen Unox Vleeschwaren in huis, elke goede leverancier heeft ze. Ruim keus, alles even heerlijk! *Leest de belangrijke mededeeling onderaan deze advertentie!*

UNOX

VLEESCHWAREN EN CONSERVEN

"Alles even heerlijk!"

BELANGRIJK! Een speciale Unox voorlichtingsdienst, geleid door onzen chef-kok, die dooreen vasten staf van erkende kookleeraressen wordt bijgestaan, is altijd gaarne bereid U te helpen door het omgaand per post beantwoorden van elke vraag op het gebied van keuken en tafel en door het zenden van elk gewenscht recept. Adresseer Uw aanvragen aan den Chef-kok der Unox Fabrieken te Oss. Elke aanvraag heeft zijn persoonlijke attentie!

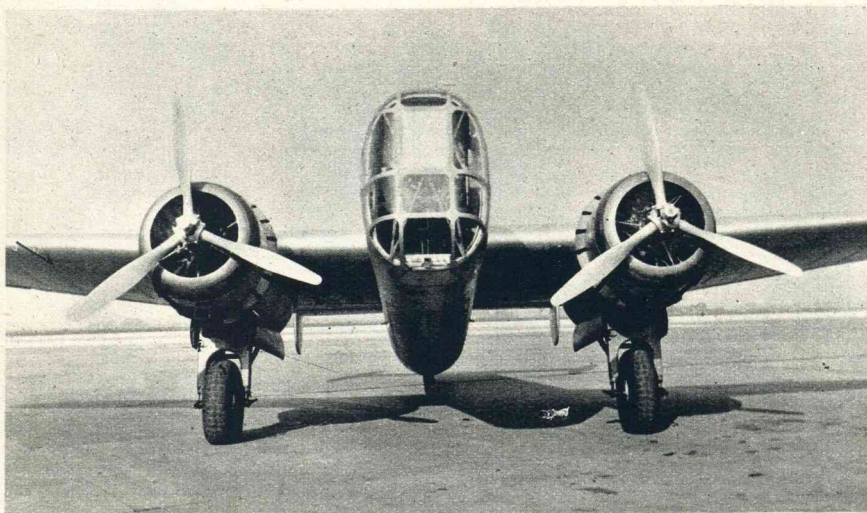
GEBRADEN GANS MET GEBAKKEN APPELEN EN PREISSELBESSEN

Neem een jonge gans. Bestrooi haar van binnen en buiten met zout en vul haar met 3 à 4 goudreinetten, zonder klokhuis maar met schil, waaraan men toevoegt eenige bladen sage of tuinsalie (bij den drogist gedroogd verkrijgbaar).

Naar gelang de gans vet is kan men meer of minder boter gebruiken om te braden. Neem haar, gaar geworden, uit de pan en laat het vet in de pan op het vuur bruin worden. Voeg hieraan wat schijfjes ui en peen toe, die tegelijkertijd een lichtbruine kleur aannemen. Haal hierna het vulsel uit de gans en voeg dit aan de jus toe, welke men met water aanlengt en ongeveer een kwartier laat doorkoken. Daarna bindt men met een lepel maizena, vermengd met water of roode port, de jus. Laat het geheel nog 5 minuten koken, zeef het en de saus is klaar. Neem nu gelijkmatige bellefleuren, geef ze in het midden in de rondte met een puntmesje een inkerving, steek het klokhuis er uit met een appelboor en vul de appelen met een mengsel van varkensgehakt en UNOX Leverpastei, waaraan men een weinig fijngehakte, gedroogde tuinsalie toevoegt. Rangschik de appelen in een vuurvasten schotel en giet daarover rooden wijn, bestrooid met een weinig kaneel. Zet deze appelen 20 minuten vóór het opdienen in een warmen oven en laat ze, onder voortdurend begieten, gaar worden. Deze appelen plaatst men rond de gesneden gans, waartussen men boeketjes van spruiten legt.

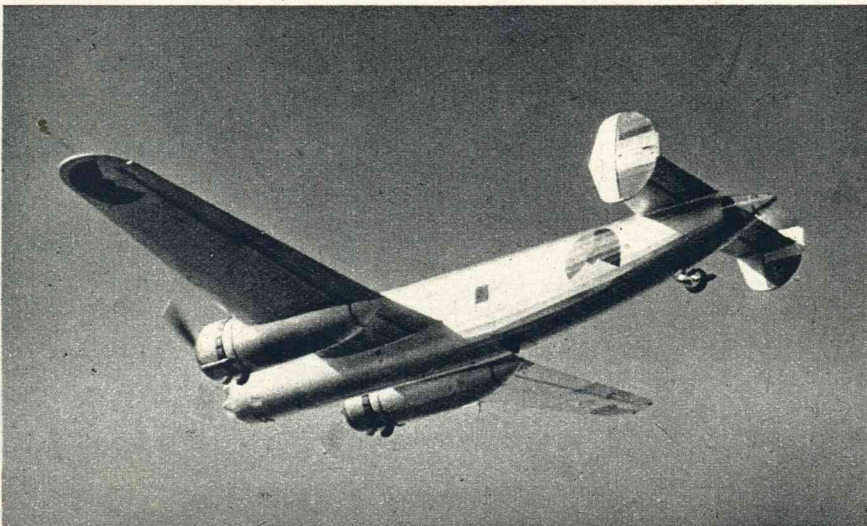
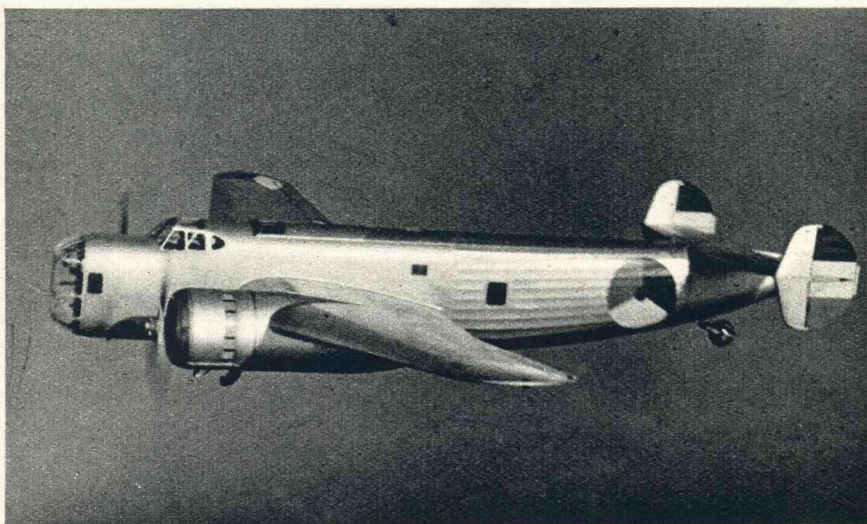
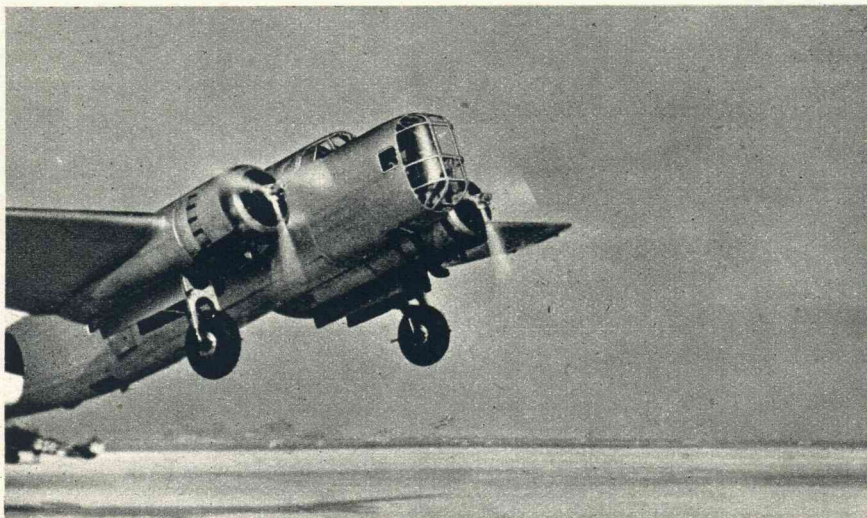
Preisselbessen-compôte. Hiervoor neemt men 1 K.G. Preisselbessen of Granberries, ook geconserveerd verkrijgbaar in bussen of flesschen. Wasch deze goed en zet ze precies onder water op het vuur. Laat ze 20 minuten zachtjes koken en voeg er suiker naar smaak aan toe. Koud opdienen.

Op aanvraag zenden wij gaarne omgaand uitvoerige recepten voor Gevulde Kalkoen met Kastanjes, Gebraden Haas met Pasteisauz en voor alle andere feestschotels.

FOKKER T. 5

De Fokker T. 5 is de nieuwste Nederlandsche luchtkruiser, van welk type in opdracht van het Departement van Defensie een serie voor de luchtaartsafdeeling Soesterberg in bouw is. Het eerste toestel van dit type volbracht onlangs met succes zijn eerste vluchten. Van dit evenement geven we hierbij enkele foto's.

BOLDOOT'S
Pastol

... werkt vlug en veilig: het tandsteen wordt opgelost en zonder dat het glazuur wordt gekrast, worden Uw tanden prachtig

BLANK

-Dàt maakt
m'n Kerstmis
goed!

Schenk uw gasten
een glaasje - en uw
vrienden 'n flesch,
maar Schenk

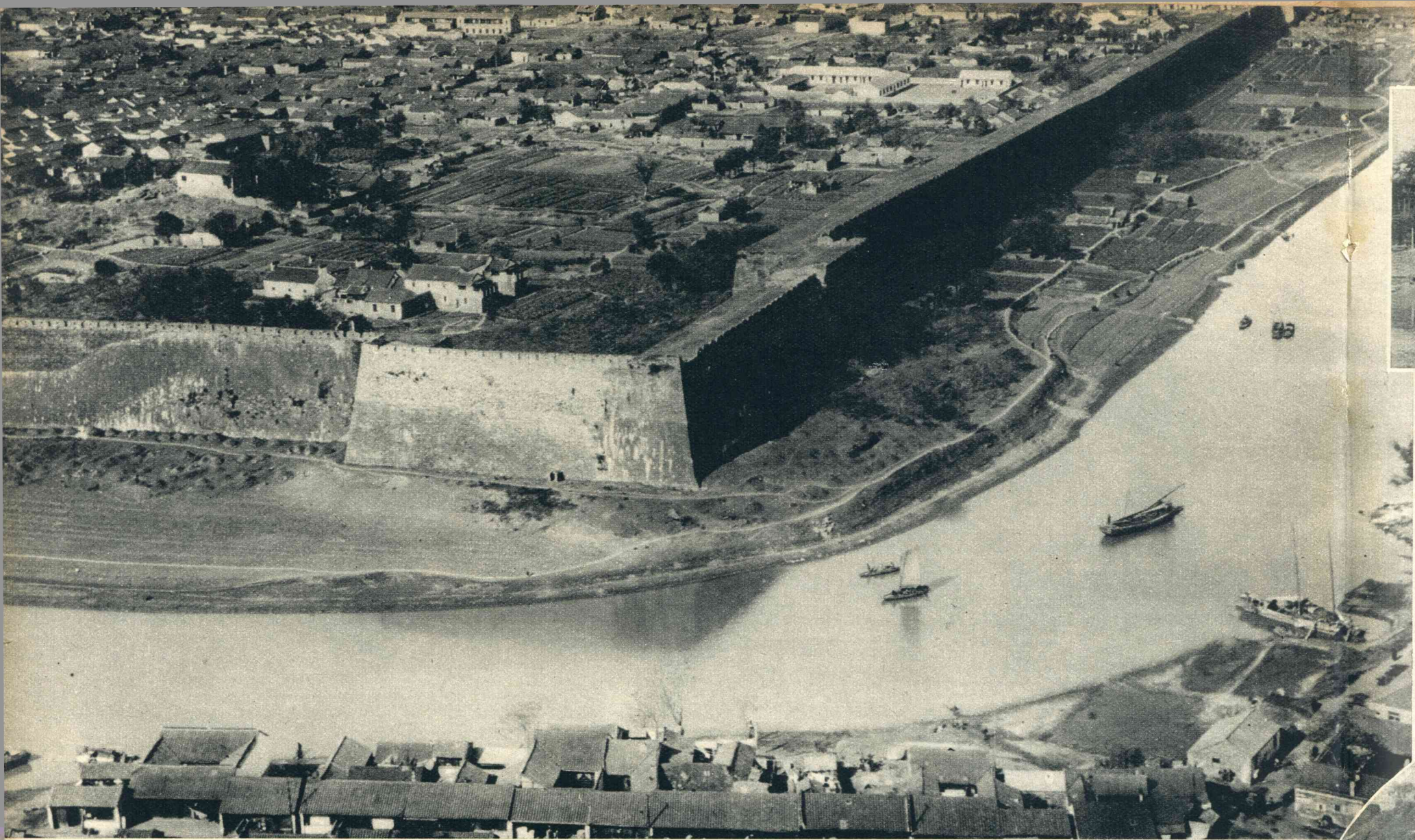
**APRICOT
BOLS**

met Kerstmis!

Vraag het gratis
Cocktailboekje bij
Erven Lucas Bols,
Amsterdam

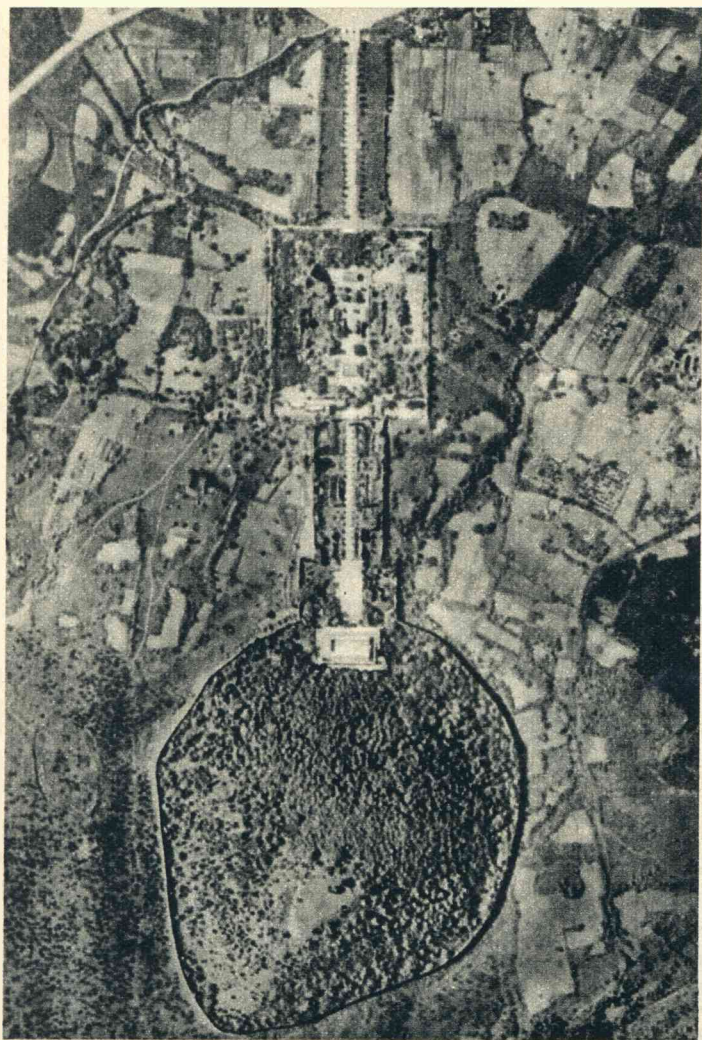
BOLS APRICOT

De zomerresiden-
zijn geboorte-
heen hij zich

Rechts; de b-
king, een der
Op dezen he-
en het schitt-
den grondleg-
Groote Muur
weldige nati-
heden. Jaar
deze laatste
Op den top
op deze foto
door 'n schitt

Gezicht op Nanking, de hoofdstad van het Chineesche rijk, juist op de helft tusschen Kanton en Peking gelegen, aan den Zuidelijken oever der Yangtse Kiang. De beroemde stadsmuur komt op deze schitterende luchtfoto bijzonder tot zijn recht. Deze muur, de langste stadsmuur der wereld, heeft een lengte van ± 36 km. De hoogte ervan varieert van 15 tot 30 m., al naar gelang der bodemgesteldheid, de breedte is overal 18 m. Men schat, dat aan dit gigantische bouwwerk dertig miljoen kubieke meter grondstoffen verwerkt zijn, dat is zestien maal zooveel als aan de beroemde pyramide van Cheops! Er berinden zich dertien poorten in den muur; deze zijn thans aangepast aan de eischen van het moderne verkeer.

Luchtfoto van de graven der Ming-keizers aan den voet van den „Purperen Heuvel”. Vooral de twee eerste keizers der Ming-dynastie hebben veel voor de verfraaiing van Nanking gedaan. Zij bouwden er schitterende paleizen en tempels, o. a. ook den beroemden porseleinen tempel, die door keizer Yung-lo ter nagedachtenis van zijn moeder werd opgericht. Al deze kunstschaten werden in 1853 door rebellen vernield.

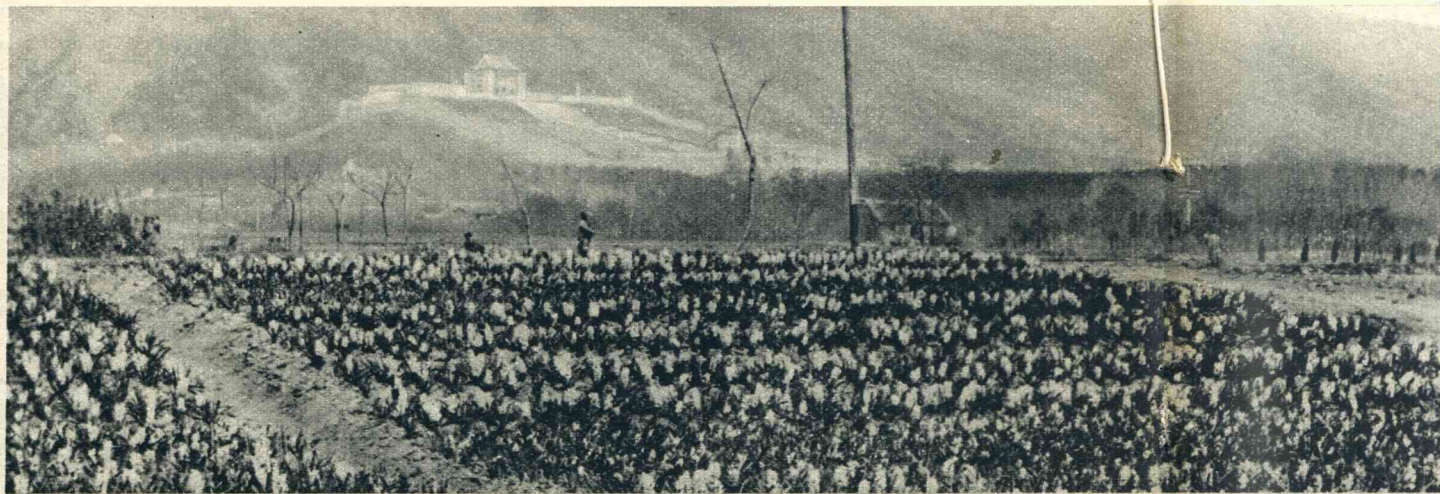
★ NANKING ★

De bloedig verdedigde stad

EEN EXCLUSIEVE FOTOSERIE MET LUCHT-
OPNAMEN VAN KOLONEL LINDBERGH

Nu er dagelijks foto's verschijnen van de oorlogsgruwelen in China en de aandacht der geheele wereld gevestigd is op Nanking, de hardnekkig verdedigde hoofdstad, zullen onze lezers het ongetwijfeld dubbel weten te waardeeren, dat wij erin geslaagd zijn de hand te leggen op 'n zeer zeldzame fotoserie van deze „heilige” stad, waaronder een aantal lucht-opnamen van kolonel Lindbergh. Het zijn foto's van Nanking, toen de stad nog niet was opgeschrikt door het gedreun der kanonnen en de vredige rust der omringende bergen nog niet verstoord werd door het geratel van mitrailleurs en 't geronk der bommenwerpers . . .

Sinds Nan-
king tot hoofd-
stad der republiek
werd uitgekozen is door
de nieuwe regeering veel ge-
en het stadsbeeld te verfraai-
prachtige regeeringsgebouwen
den opgericht, universiteiten,
bibliotheken, scholen, musea. Dat
niet ook de sport niet vergeten
noge blijken uit bovensta-
foto van het stadion te Nanki

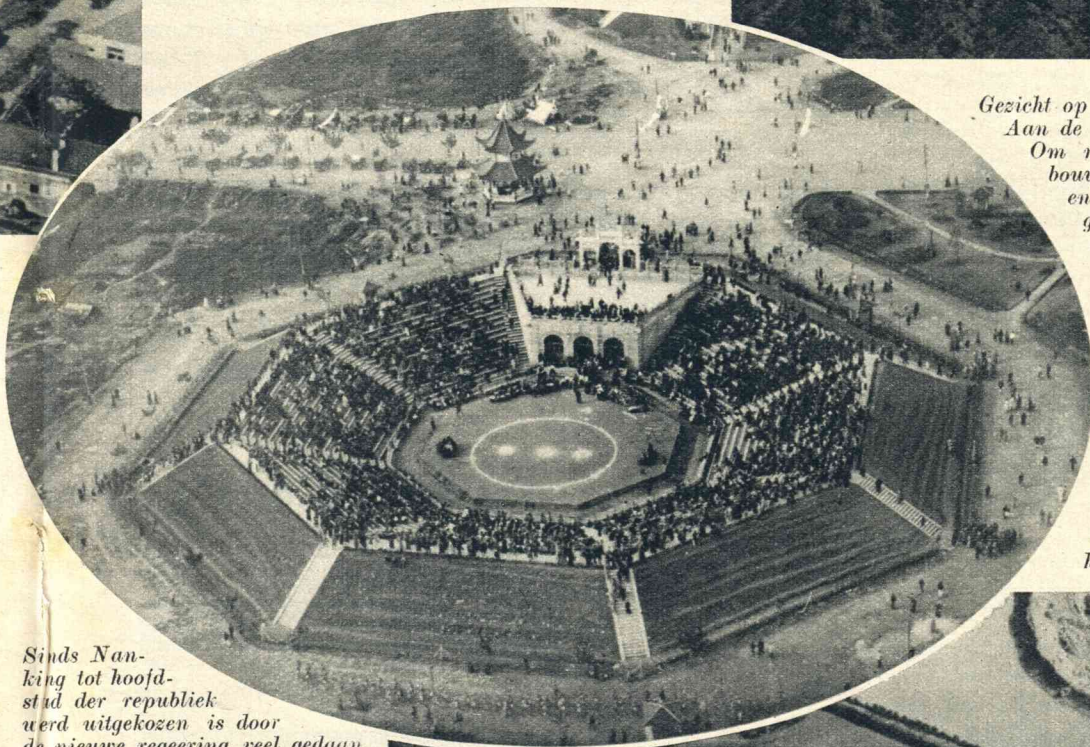
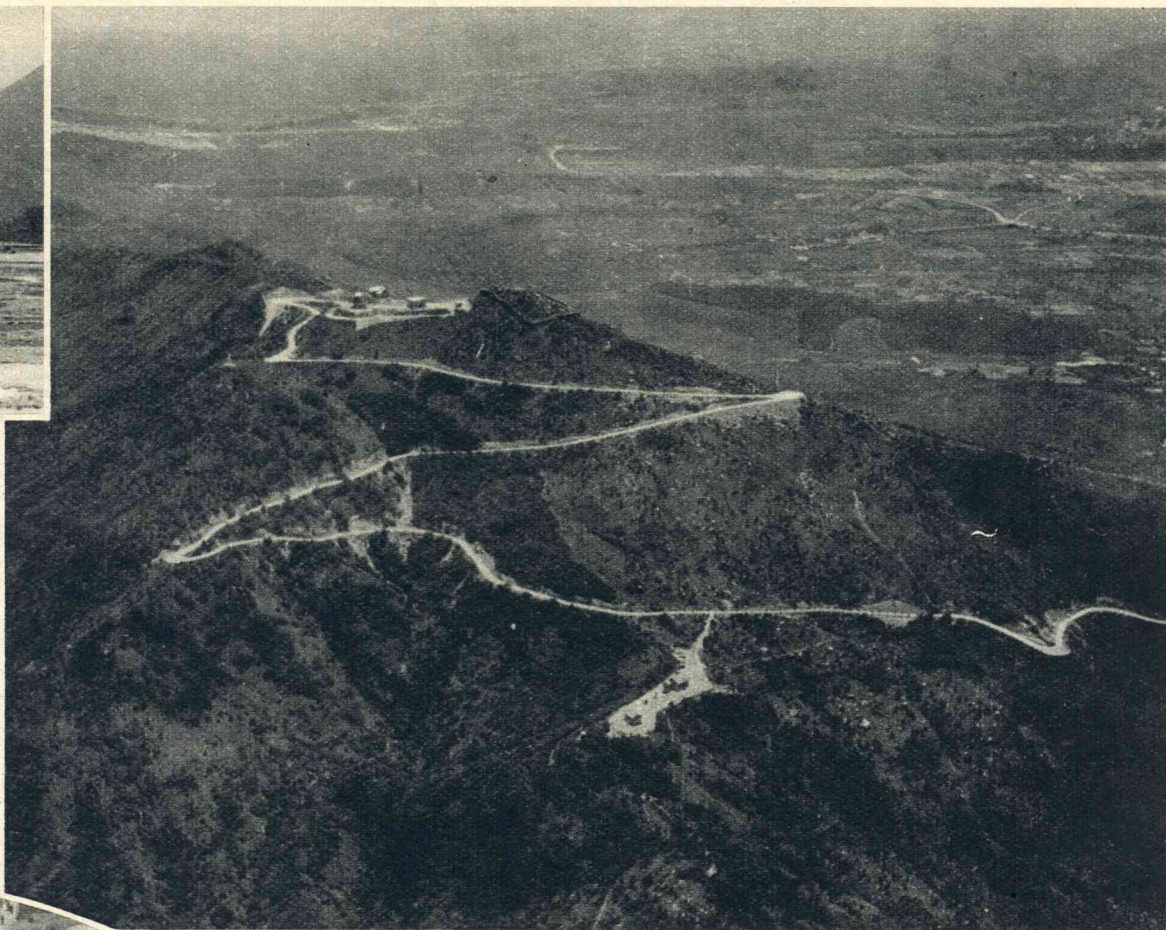

Een typische foto uit de onmiddellijke omgeving van Nanking: hyacintenvelden aan den voet van den „Purperen Heuvel”. De Hollandsche bollen doen het er blijkbaar zeer goed! De velden werden op persoonlijk aandrigen van Tsang Kai Sjek aangelegd in de nabijheid van 't mausoleum van Sun Yat-sen (op den achtergrond vaag onderscheiden.)

De zomerresidentie van geneaol Tsjang Kai Sjek in zijn geboorteplaats Ningpo, provincie Chekiang, waarheen hij zich met zijn echtgenoot heeft teruggetrokken.

Rechts: de beroemde „Purperen Heuvel” bij Nanking, een der eerste aanvalsdoelen van de Japanners. Op dezen heuvel liggen de graven der Ming-keizers en het schitterende mausoleum van Sun Yat-sen, den grondlegger van het moderne China. Wat de Groote Muur was voor het oude China, is dit geweldige nationale mausoleum voor het China van heden. Jaarlijks trekken miljoenen vereerders naar deze laatste rustplaats van den nationalen held. Op den top van den „Purperen Heuvel” ziet men op deze foto de gebouwen der sterrewacht liggen, door ’n schitterenden autoweg met de stad verbonden.

Gezicht op een der poorten (op de foto beneden rechts) waarom het felst gestreden werd. Aan de Noord-Oost- en Zuidzijde van de eigenlijke stad bevindt zich ’n tweede muur. Om nu den Japanners zoo weinig mogelijk dekking te bieden, werden alle gebouwen, die tusschen de twee stadsmuren lagen, door de Chineezzen verbrand en verwoest! Het is niet de eerste maal, dat Nanking door oorlogsgruwelen geteisterd wordt! Nanking is een der oudste steden van China, veel ouder dan Peking. Het werd in zijn vroegste geschiedenis aanhoudend veroverd en platgebrand, maar steeds bouwde men op de puinhoopen een nieuwe stad en het merkwaardige hierbij is, dat zij telkens een anderen naam ontfing. Oorspronkelijk heette de stad Kin-ling, vervolgens Tan-yang, Kiang-nan, Shêng Chow, totdat zij onder de eerste Ming-dynastie (1368-1644 n. Chr.) Nan-king, d.i. Zuidelijke hoofdresidentie genoemd werd. Wel wisselde zij nadien officieel nog van naam, maar de bevolking zelf bleef haar Nanking noemen. In 1853 werd de stad op barbaarsche wijze verwoest; nog heden zijn de sporen van die verwoesting te zien. Het stadsbeeld vertoont nog vele open plekken (op de beide luchtfoto's duidelijk te onderscheiden) en al is door de nieuwe regeering zeer veel gedaan ter verfraaiing van de stad, toch maakt het geheel nog een slordigen, nuchteren, onafgewerkten indruk. Nanking, de bloedig verdedigde stad, zij draagt dezen naam met reden: weinige steden hebben zoo rank het oorlogsrumoer binnen hun muren vernomen!

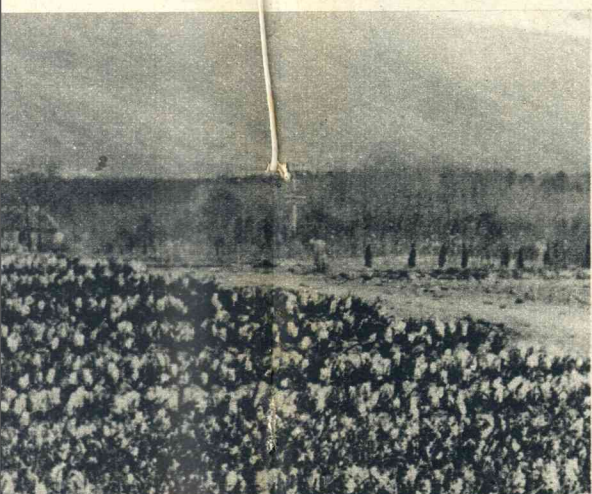
Kiang. De beroemde hoogte ervan varieert de meter grondstoffen is aangepast aan de

★
e stad

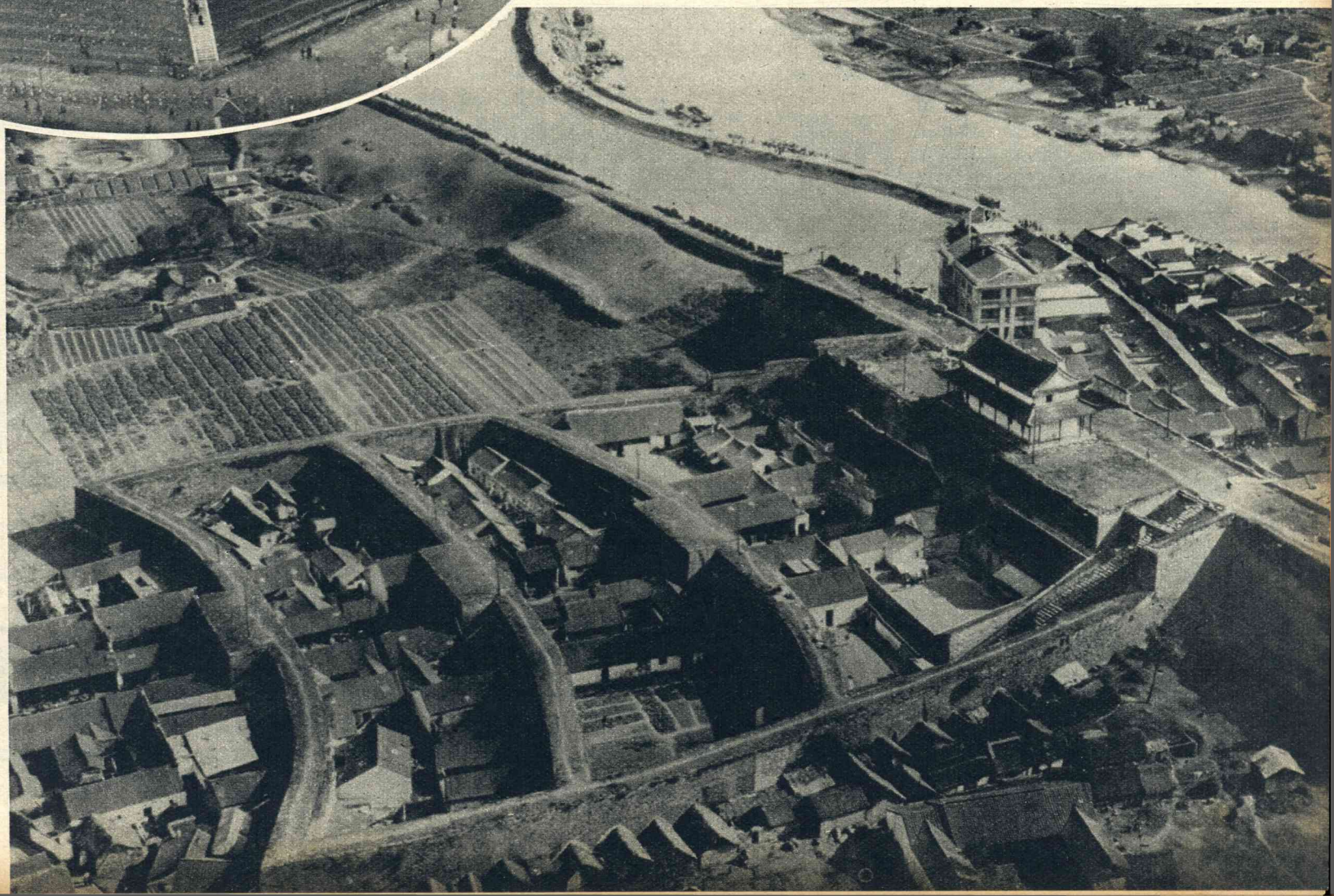
CHT-
RGH

de aandacht der stad, zullen onze zijn de hand te en aantal lucht- g niet was opge- bergen nog niet werpers

Sinds Nan- king tot hoofd- stad der republiek werd uitgekozen is door de nieuwe regeering veel gedaan om het stadsbeeld te verfraaien. Prachtige regeeringsgebouwen werden opgericht, universiteiten, hospita- len, scholen, musea. Dat daarbij ook de sport niet vergeten werd, nog blijken uit bovenstaande foto van het stadion te Nanking.

vering van Nanking: hyacintenvelden aan den voet van bollen doen het er blijkbaar zeer goed! De velden werden Sjek aangelegd in de na- jheid van 't mausoleum van achtergrond vaag onderscheiden.)

**Ik dacht, dat
goede raad
duur was...**

**...maar goede raad
bleek goedkoop
te zijn!**

Ik kookte pas. Ik moest mijn ervaring nog opdoen. Dan mislukte de bloemkoolsaus, dan waren mijn worteltjes niet smeuïg, dan was de tomatensoep niet zoo smakelijk. Ik dacht er al aan, eenige kooklessen te gaan nemen. Doch die bleken heelemaal niet noodig te zijn.

**Gelukkig
merkte ik
het gauw!**

Ik klaagde bij mijn moeder over mijn teleurstellingen en... kwam zoo te weten, dat aan mijn ingrediënten iets had ontbroken, namelijk het bindmiddel... het bindmiddel... Maizena fabrikaat Duryea. De rest zult U wel raden. Ik gebruik nu altijd Maizena fabrikaat Duryea. En het gaat goed met mijn kookkunst. Want die staat hóóg aangeschreven.

MAIZENA
FABRIKAAT
DURYEA

PAS OP! Er zijn onverantwoordelijke zaken, waar men een bindmiddel aanbiedt met de onware bewering „t Komt ook van Duryea“. MAIZENA wordt echter alleen verkocht in de bekende pakjes met de afbeelding van het Indianenkamp en met den naam van den uitvinder „DURYEA“.

DE KERSTNACHT VAN DEN KLOKKENIST

DOOR JOHN D. CLAVERTEN

Bim-bam, bim-bam, bim-bam...” galmde de klok over 't heuvel-land van Sussex. Het was elf uur in den avond. In den klokketoren van Dorset luidde de oude Croft de verlossingsboodschap in van Bethlehemsvelden. Een lange haal aan het touw en een kort: „Bim-bam, bim-bam, bim-bam.” De zware klanken vulden den klokketoren met een sonoor geluid, zochten zich een uitweg door de galmgaten en verspreidden zich op de vleugels van den wind over de huizen en de velden daarbuiten.

In den morgen van dezen dag had de kleine woning van den klokkenist al vroeg bezoek gehad van den ouden dorpsdokter. Hij was aan 't bed getreden van Mabel, had haar in 't oude, vermagerde gelaat gestaard, haar pols eens gevoeld en het hoofd geschud. „Je moet je maar op het ergste voorbereiden houden, Jim,” had hij Croft in de gang op den schouder geklopt. „Het gaat met den mensch als met een machine: eens raken ze versleten en er is geen repareren meer aan. Vijfenzeventig jaar is een mooie leeftijd voor een mensch — een dokter kan hier niet meer helpen...”

Jim Croft had teruggeknikt — na een maand sukkelen en langzaam wegwijnen was het einde te voorzien geweest. In den loop van den morgen was ook de eerwaarde heer Fawcett nog even aan komen loopen. Hij had troostende woorden gesproken en hem bij zijn vertrek eveneens op den schouder geklopt. „Sterkte, vader. Het spreekt natuurlijk vanzelf, dat we vanavond geen Kerstklok luiden...”

Toen was het middag geworden en avond. Mabel lag, uitgeleerd en afgesleefd, zwak ademend op bed. Jim hield haar magere hand vast — een ruwe werkhand, gespierd als van een man. Zij had urenlang bewusteloos gelegen, doch toen de wandklok het kleine vertrek vulde met negen zangerige slagen, had zij langzaam de bijna uitgedoofde oogen geopend en haar gelaat naar hem toegewend.

„Denk om je tijd,” had zij schier onhoorbaar gefluisterd.

Jim Croft had zich onrustig bewogen. „De eerwaarde Fawcett wil het vanavond niet,” had hij aan haar oor geantwoord.

De greep van Mabel's vingers had zich om zijn hand gelegd als een ijzeren klem. „Elf uur en geen minuut later — de Kerstklok moet geluid worden.”

Zij had er de woorden met zichtbare inspanning uitgestoot en alsof zij haar

krachten voor het oogenblik allemaal opgebruikt had, was zij onmiddellijk weer in haar doodssluimer teruggevallen.

Toen was het tien uur geworden en half elf. Om kwart voor elfen had Mabel haar oogen nogmaals opgeslagen. „Denk om je tijd...” had Jim Croft van haar dorre lippen gelezen. Vastbesloten had hij teruggeknikt. De Kerstklok zou ook dit jaar geluid worden. Mabel wilde het zoo. Zij hadden het vijftig jaar achtereen samen gedaan, want anderhalf uur gestadig doorluiden was te zwaar voor een mensch alleen — zelfs voor een sterken man als Jim Croft.

Het was vijf minuten voor elfen geweest, toen Jim was opgestaan van zijn stoel. Hij had Mabel gekust, nog een laatsten afscheidsblik uit haar moede oogen opgevangen en haar hand gedrukt. Toen had hij de zuster goedendag geknikt en was naar de eerste verdieping van den klokketoren geklommen. Klokslag elf uur was hij begonnen — met een langen haal aan het touw, gevolgd door 'n korten. En de menschen in de kleine huisjes waren met slaperige gezichten naar het venster geloopt en hadden naar den toren opgekeken. Jim Croft luidde de Kerstklok — het scheen dus nog niet zoo erg te zijn met de oude vrouw.

En nu stond Jim Croft op de plek, waar hij vijftig jaar lang op den vooravond van Kerstmis had gestaan en zong aan het klokketouw de blijde boodschap van de engelen van Bethlehemsvelden. Zijn aflosser zat op de bank aan den muur en keek slaperig uit zijn oogen. Jim Croft zag hem echter niet. Zijn verbeelding bevolkte de kleine ruimte met schimmen uit zijn leven. Hier had hij zijn vader zien staan en zijn moeder. Hij had de klok voor lien geluid, toen zij ter ziele waren gegaan en sedert dien dag was er geen enkele gebeurtenis van belang in het dorp voorgevallen, of hij had er met het klokketouw luister, blijdschap of droefheid aan bijgezet. Hij had geluid voor oorlog en overwinningen, voor wapenstilstand en vrede, voor koningsrouw, kroningsplechtigheden en kerkelijke feesten, bij brand, huwelijken, geboorte en dood. En in dit uur zag hij de voornaamste gebeurtenissen uit zijn leven weer aan zich voorbijtrekken.

„Bim-bam,” zong de klok. „Bim-bam, bim-bam...”

Met staar-oogen keek hij de kleine ruimte rond. Zijn aflosser maakte een beweging om op te staan, doch hij wees hem terug met een krachtig hoofdschudden. Hij was nog lang niet moe en

**Na vijf minuten vrij
van asthma-aanval.**

*Genoot meer van een
ongestoorde nachtrust.*

„Ik heb met groot succes de Adozo-tabletten tegen asthma ingenomen,” schrijft de heer B. F. van H. te Den Haag. „Van Vrijdag op Zaterdag nam ik er één in om half zes 's morgens. Na vijf minuten was ik vrij van den asthma-aanval. Ik ben weer lekker ingeslapen en heb nergens meer last van gehad. Niets dan lof voor de Adozo-tabletten.”

De Adozo-tabletten zijn een werkzaam middel tegen dag- of nachtasthma; zij bevatten de sterkste verlichting-brengende middelen, die de hedendaagsche geneeskunde kent. Eén tablet geeft onmiddellijk verlichting en coupeert den hevigsten asthma-aanval. Eén tablet, ingenomen voor het naar bed gaan, garandeert U een ongestoorde nachtrust. De Adozo-tabletten zijn bij alle apothekers en drogisten verkrijgbaar: 9 tabletten voor f 1.—; 27 tabletten voor f 2.50.

Elke lezer van dit blad kan echter een proef-verpakking ontvangen voorslechts 45 cent, op te zenden in postzegels aan Boromag, afd. 70, Keizersgracht 6, Amsterdam-C

pijnen
van allerlei aard
verdrijft U snel en zeker met
„MIJNHARDTJES”

Koker 12 stuks 50ct. Proefdoosje 2 stuks 10ct.

**Neus en Hoofd
verstopt.**

Dan Dampo inademen door middel van deze praktische inhalator welke U gratis ontvangt bij 'n doos 30 ct. of pot 50 ct.

DAMPO

Mabel's plaats liet hij alleen in de uiterste noodzaak door een ander innemen.

Zijn gedachten ijlden den weg terug van zijn leven. Hij had zijn eigen huwelijk ingeluid en de geboorte van vier kinderen. Jim was de eerste — een rakker van een jongen, die op een dag de grootste ontsteltenis in het dorp teweeg had gebracht door in het klokketouw te klimmen — een kwajongensstreek, die een helse muziek had voortgebracht. Hij was in alles haantje de voorste en ook de eerste van zijn eigen vleesch en bloed, voor wien hij de doodsklok had geluid. Het was in den oorlog — hij viel als een der eersten van Engelschen bodem in een schermutseling nabij Yperen.

„Bim-bam,” luidde de klok dof in Jim Croft's oude ooren en als mokerslagen viel het zware gebons op zijn hart.

Percy was de tweede voor wiens geboorte hij luidde. Hij had een ernstige natuur en zwerversbloed. Op dertienjarigen leeftijd liep hij van huis en vertrok als verstekeling met een zeilschip naar Australië. In den loop der jaren bevoer hij alle zeeën en bezocht alle landen en viel met groote tussenpoozen en wild als een stormwind het oude nest eens binnen. Hij kwam om in een orkaan in de Stille Zuidzee en eerst een maand later luidde hij de doodsklok voor zijn zielerust: „Bim-bam, bim-bam, bim-bam,” zong het klagend in zijn oor.

De derde was kleine Mabel, voor wier geboorte hij de klok mocht luiden. Zij was zijn oogappel, maar een zwak poppetje. Zij stierf op driejarigen leeftijd aan een griepaanval en was de eerste in het dorp sinds menschenheugenis, voor wie de doodsklok niet werd geluid. Hij zelf had er de kracht niet toe en hij had niet willen toestaan, dat een ander zijn taak overnam.

„Een engeltje in den hemel,” dacht Jim Croft en de klok beaamde het juichend: „Bim-bam...”

Toen werd Johnny geboren, hun benjamin. Hij was zwerflustig als Percy en nam op vijftienjarigen leeftijd dienst bij de marine. Vier maanden later brak de oorlog uit en kort daarna vertrok hij met de „Cressy” voor blokkadedienst aan de Hollandsche kust. Hij was de tweede van zijn eigen vleesch en bloed, voor wien hij de doodsklok luidde als gevallene in den oorlog, want de Cressy werd met de Hoque en de Aboukir in de Noordzee getorpedeerd en op de korte lijst der geredden kwam de naam Johnny Croft niet voor. De klok luidde dien dag als voor een nationale ramp — met zware, dreunende slagen en een uur lang en op de plek waar het klokketouw hing, was de vloer na afloop bevochtigd door een paar tranen....

Zoo had Jim Croft voor den een na den ander van zijn kinderen de klok

geluid bij de geboorte en 't verscheiden. Zij bleven samen over — Mabel en hij. Twintig jaar lang hadden zij zich nog mogen verheugen in een vredigen levensavond, alleen met hun herinneringen, die blij of treurig, maar hun nochtans alle even dierbaar waren. Thans ging ook Mabel hem ontvallen. Hij zou nog eenmaal de klok luiden voor de laatste van de zijnen en dan zouden ze het voor hem doen.

„Liefst zoo gauw mogelijk, Vader in den hemel,” bad hij in gedachten.

„Bim-bam,” beaamde de klok daarboven. „Hé, Jim, 't is al bij twaalfen zou ik je niet eens aflossen!” schreeuwde de jonge hulpkoster aan zijn oor.

Jim Croft schrok op uit zijn diepe gedachten. Hij schudde het hoofd — hij was dezen avond vervuld van een verheten bezetenheid het werk alleen te doen en Mabel's aandeel erbij te nemen. Lange halen en korte: „Bim-bam, bim-bam,” zong de klok helder en krachtig. Het was hem nog nooit zoo gemakkelijk afgegaan als op dezen Kerstavond. Hij voelde zich absoluut nog niet moe, alleen ging zijn adem steeds moeilijker.

„Twaalf uur!” schreeuwde de hulpkoster. „Gelukkige Kerstmis...”

Jim hoorde hem niet. Hij dacht aan Mabel. Hij zag haar liggen op bed, het grauwe gezicht met het piekerige grijze haar weggezonden in het kussen en haar uitgeteerde handen op de borst gevouwen. Het visioen was zoo duidelijk, dat hij haar toeknikte en even duidelijk zag hij haar terugknikken. Hij wilde ook iets zeggen, maar plotseling sperde hij heel wijd zijn oogen open. Op zijn gezicht kwam een uitdrukking van schrik. Het klokketouw ontglipte aan zijn hand en daarboven in den toren klonken drie onregelmatige slagen, die verward ineenvielen. De klok zweeg plotseling en tegelijk zakte Jim Croft ineem. Hij sprak geen woord meer, verroerde geen vinger en liet geen zucht meer hooren.

„Dood!” schreeuwde de hulpkoster ontsteld en zoo hard zijn voeten hem dragen wilden, snelde hij de trap af.

„Het was precies twee minuten over twaalfen,” zei de hulpkoster vijf minuten later tegen den dokter. „Hij deed ineens zóó raar — hij knikte en glimlachte tegen iemand en zakte plotseling ineem.”

De dokter knikte. „Jim Croft is de klok hierboven gaan luiden,” zei hij met een ernstig glimlachje. „Twee minuten over twaalfen, zeg je? Dan is Mabel gelijk met hem mee gegaan, om hem af te lossen....”

Beneden in de kerk zong de gemeente: „Vrede op aarde.... in de menschen een welbehagen....”

„In de menschen een welbehagen — Amen,” zei de dokter met een laatsten blik op Jim Croft.

Opwekkend

Smakelijk

MARTINI

Verhoogt de Feestvreugde

Gezond

Pittig

Voor **HERSTELLENDEN**
Sanatogen!

In dien moeilijken tijd van herstel — wanneer de ziekte verdwenen is, maar de krachten zoo langzaam terugkomen — is Sanatogen een heerlijke uitkomst. Sanatogen is zóó licht verteerbaar, dat het bij maagziekten zelfs dikwijls het eenige voedsel is, dat wordt toegestaan. Het is echter tevens zoo'n geconcentreerd krachtgevend voedsel, dat de krachten zienderoogen toenemen en de gezondheid snel terugkeert.

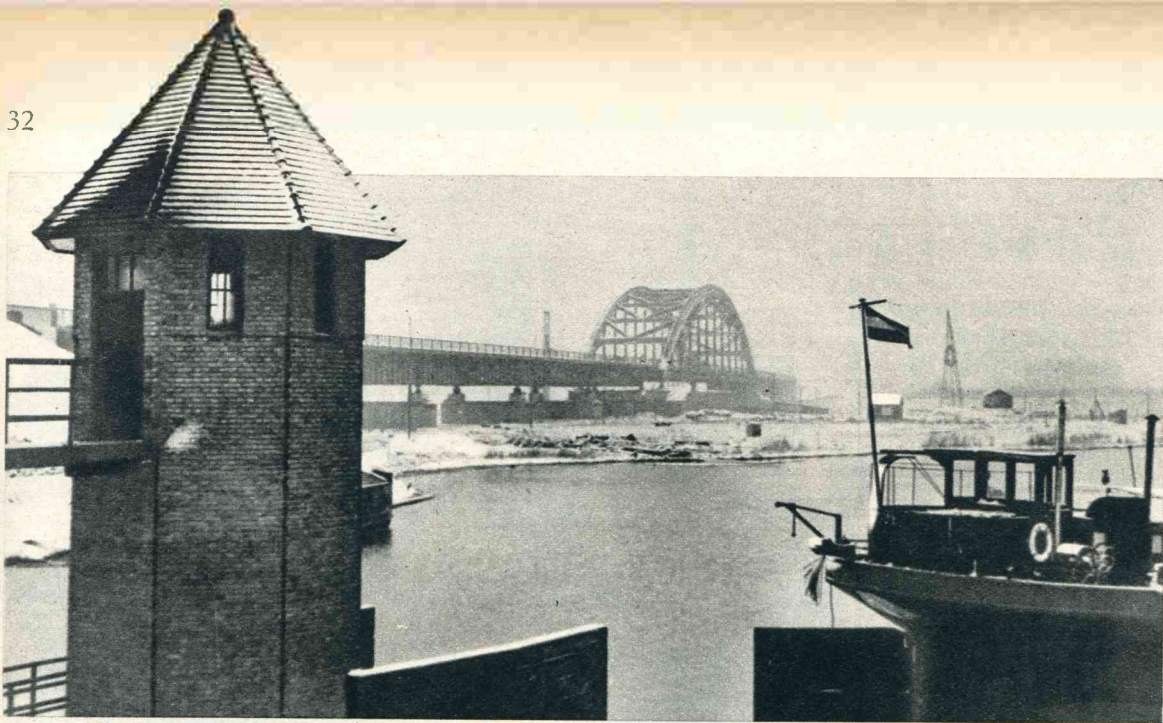
Sanatogen wordt in duizenden ziekenhuizen toegepast, het wordt door tien-duizenden doktoren aanbevolen en men kan er dus op aan, dat Sanatogen doet wat het belooft. Sanatogen geeft verloren gezondheid terug, omdat ieder slokje Sanatogen een slokje Gezondheid is.

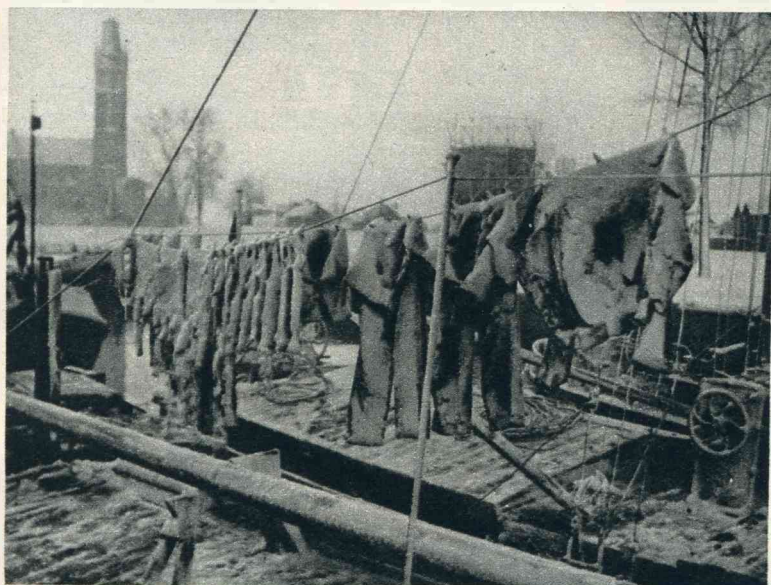
Sanatogen

MEDEDEELING

Dit speciale Kerstnummer van **PANORAMA** is uitgebreid met zestien pagina's tot een totaal van zesenvijftig, exclusief „De Humorist” en „Sjors”.

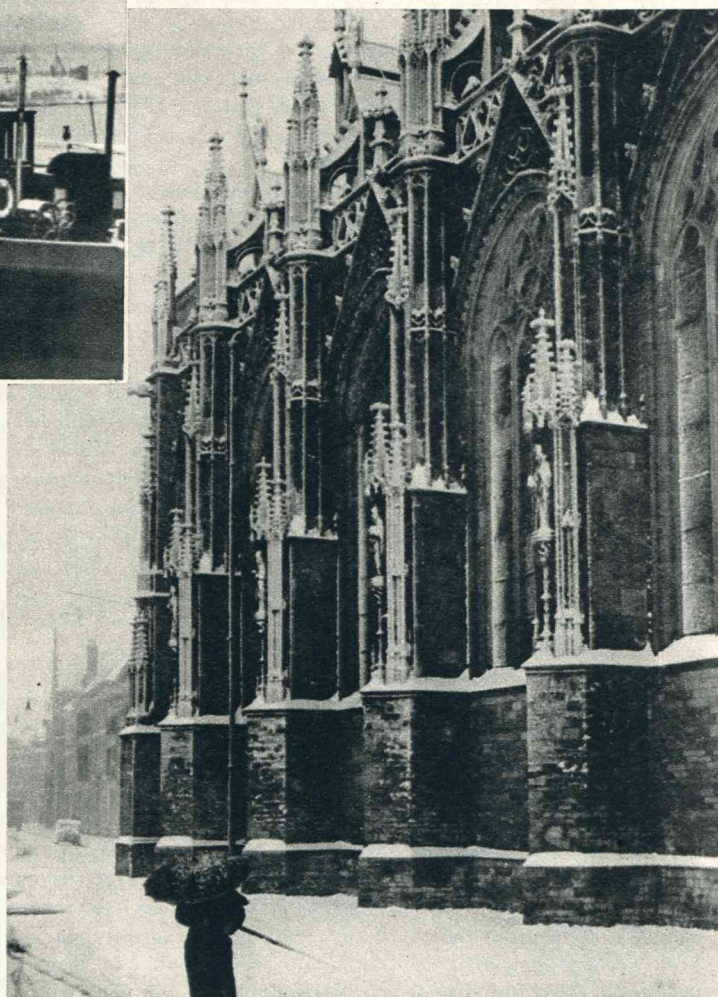
SNEEUW IN ONS ZUIDEN

Binnenkort wordt de fraaie nieuwe brug over de Maas bij Hedel geopend. Wij kiekten haar in wintertooi.

Zeer grappig was dit sneeuwtafereel op een schip in de haven van Roermond!

De mooiste kerk van Nederland, de St. Jan te Den Bosch, in hermelijnendracht.

Moment uit den voetbalwedstrijd Schotland-Tsjechoslowakije. De Schotten hebben zoo juist een doelpunt gemaakt.

SPORT VAN DE WEEK

Pellenaars en Slaats, die de j.l. gehouden „Zesdaagsche van Kopenhagen” wonnen.

Links: In Nijmegen speelde het Oostelijk elftal tegen de Engelse derde divisie-club Reading. Moment uit dezen wedstrijd, die door de Engelsen met 2-1 gewonnen werd.

Rechts: In de Bossche Tennishal rond de tennis-stedenwedstrijd Den Bosch-Amsterdam plaats. V.l.n.r.: v. Swol, v. Olst, Brouwers en Pflaume, de deelnemers van 't laatste dubbelspel.

De grootste bouwstenen ter wereld

Het zien van de pyramiden in Egypte noopt bijna vanzelfsprekend tot de vraag: hoe hebben die arbeiders van toen die reusachtige steenblokken toch bij en op elkaar gekregen? Er zijn meer plaatsen op de wereld waar men resten aantreft van werken, die door omvang of grootsheid verwondering wekken. Zoo bijvoorbeeld de heuvels van Sacsahuaman, ter hoogte van Cuzco, de oude Inca-hoofdstad van een sprookjesachtig keizerrijk, waar men bouwstenen aantreft, waarvan het verwerken den modernen vakman eenvoudig perplex doet staan.

Er is notabene geen sterveling, die precies weet onder welke omstandigheden of hoe de geweldige muur van het fort van Sacsahuaman werd gebouwd, noch hoe men het heeft klaargespeeld om de bouwstenen, met hun afmetingen van ongeveer zeven meter bij drie, negenentwintig mijlen ver over sterk geaccidenteerd heuvelsland te slepen.

Honderden mensen zijn misschien neergevallen van uitputting bij die eene prestatie: het verslepen van één zoo'n bouwsteen, maar de muur van Cuzco staat er, de geweldige borstwering, die in vroeger tijden de voorhistorische stad moest beschermen tegen aanvallen van vreemden. Drie zware lagen massief metselwerk omringen den heuveltop van de oude metropolis.

Het valt zelfs niet bij eenige benadering te becijferen hoeveel mensen aan den bouw van dien muur hebben gewerkt, hoeveel er noodig zijn geweest om die geweldige blokken graniet uit de negenentwintig mijl verder gelegen rotsen los te hakken, maar het is een feit dat, toen de Inca's hun zg. gouden stad hadden gebouwd en besloten waren haar stevig te versterken, zij er inderdaad in zijn geslaagd, rondom die stad een gordel te trekken, die tegen alle denkbaar geweld bestand was.

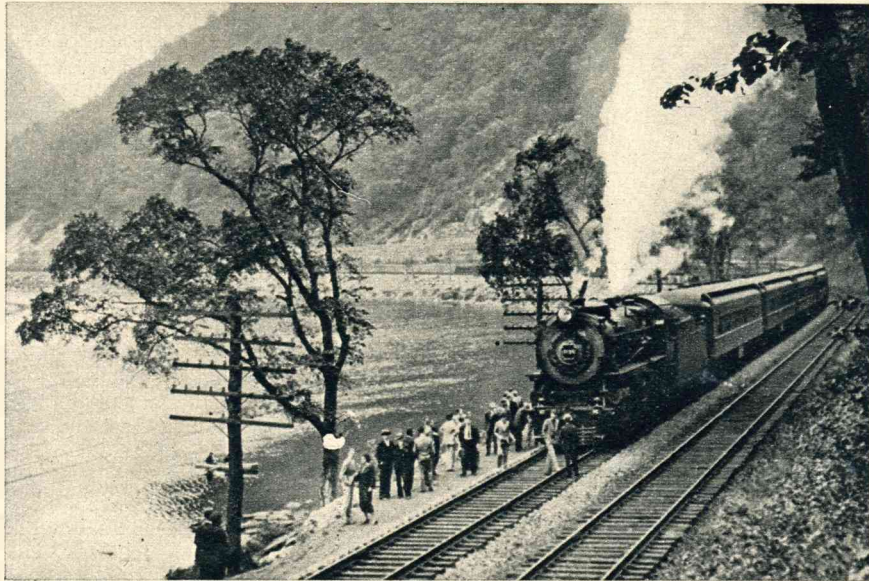
Men kan verder over de Inca's denken zooals men wil, maar men moet zijns ondanks wel bewondering hebben voor de wijze, waarop zij met die „bouwstenen" hebben omgesprongen. De afmetingen zijn welsprekend. Aan den voet van den muur gemeten bereiken de blokken gemiddeld een hoogte van zeven meter tot zeven meter twintig en zoo staan er drie blokken op elkaar. De oppervlakte was bovendien heelemaal gepolijst. Er viel niet aan te denken dat iemand dien muur, zonder hulpmiddelen, kon beklimmen. Het was dan ook uitsluitend te danken aan verraad, dat Pizarro in 1533 de stad kon innemen en verwoesten, zonder eenige noodzaak zich te pletten te loopen tegen het onneembare fort van Sacsahuaman.

Cuzco is overigens een van de meest interessante stadjes van de Cordilleras van Peru. Het ligt op 3500 meter boven den zeespiegel, bezit een gematigd klimaat en wordt bijna uitsluitend bewoond door Indianen, die Cuzco trouwens nog steeds beschouwen als de „heilige stad" der Indianen. De vroegere bewoners dezer oude Inca-stad stonden toentertijd voor de keuze tusschen twee soorten bouw materiaal: graszoden of rotsblokken. Hun keus viel op de laatste soort en de eeuwen hebben hen in het gelijk gesteld, want wat zij ten koste van bovenmenselijke inspanning en doorzettingsvermogen tot stand wisten te brengen om zichzelf en de hunnen te beveiligen tegen de hebzucht van vreemden, heeft, voor een ruim gedeelte, stand gehouden tot op den dag van heden toe.

Hout was er in het Andesgebergte niet. Het zou vermoedelijk minder inspannend zijn geweest om, zooals de Laplanders, hutten te bouwen uit graszoden en dergelijke, maar dan zou er waarschijnlijk heden ten dage geen fort van Sacsahuaman meer hebben bestaan om ons te vertellen over den durf en het kunnen van de oude Inca's.

Het stadje, dat aan de noordzijde als 't ware in de schaduw ligt van het fort van Sacsahuaman, werd vermoedelijk in de elfde eeuw gesticht door Manco Capac, den eerste der Inca's, en vertoont thans een waar mengelmoe van massieve Inca-architectuur en Spaanschen bouwtrant. De spoorlijn naar Mollendo is de eenige comfortabele weg die naar de kust voert, een hydraulische centrale levert op tien mijlen afstand het electrisch licht, er is een paardetram en een telefoonnet. Maar als men bedenkt hoeveel jaren er zijn voorbijgegaan tusschen het bouwen van fort Sacsahuaman en thans, dan kan men zich toch wel eenigszins 'n voorstelling maken van den primitieven toestand der middelen, die den arbeiders ter beschikking stonden om bouwstenen van drie bij zes à zeven meter over een afstand van negenentwintig mijlen over dalen en heuvelen te verslepen.

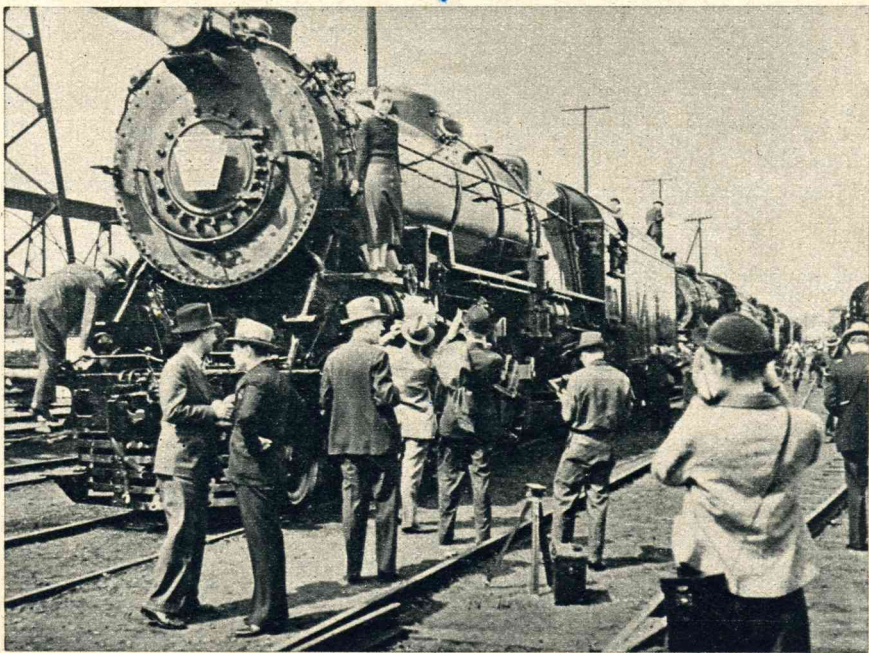
Speciale trein voor amateur-fotografen

Ofschoon het den modernen mensch meestal niet snel genoeg gaat, zijn er in sommige landen kenteekenen waar te nemen, dat men tot het inzicht komt dat die snelheid niet geschikt is om eigen schoonheid van land en volk in zich op te nemen en te verwerken. Zoo laat Amerika thans speciale treinen loopen, onafhankelijk van en buiten het groote verkeer om. Die treinen brengen de reislustigen naar de meest ontoegankelijke plekjes, waar de trein dan even uitpuft en waar naar hartelust kan worden gefotografeerd en genoten. Onze foto toont een van die wondermooie hoekjes in Delaware Gap, waar de Delaware-rivier zich door het gebergte boort.

Een verrassend mooi plekje, waar nog wel een spoorlijn was, maar geen verkeer. De spoorwegen hebben dit hoekje weer ontdekt en toegankelijk gemaakt voor hen, die nog iets anders willen genieten dan het jachtende moderne leven. De trein staat hier letterlijk bedolven onder de prachtige massa groen en loover van dit farmgebied van Delaware.

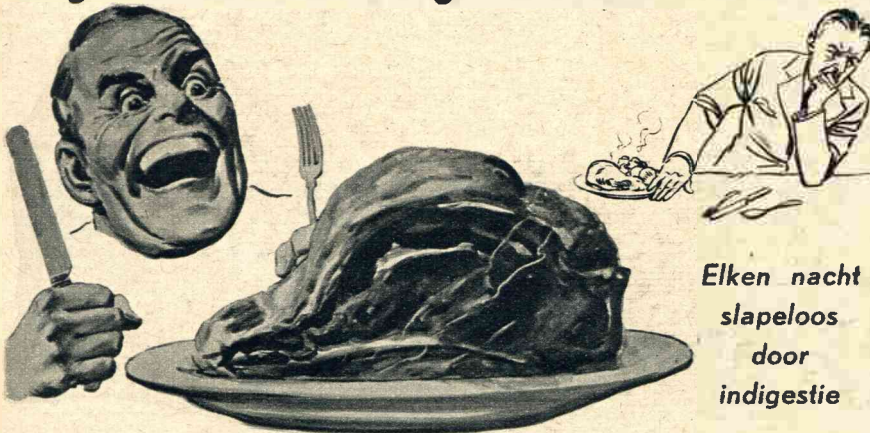
Altona is het scheppingswerk van de Pennsylvania-Spoorwegmij., die in 1849 land aankocht en er een stad liet bouwen. Zij moest het uitgangspunt vormen voor verdere werkzaamheden der maatschappij in het Alleghany-gebergte. Ruim 16000 arbeiders werken in de herstellingsplaatsen, de smelterijen en de ruime hallen, waar de grootste locomotieven der wereld worden gebouwd. Een bezoek aan dit nijvere stadje is dan ook een van de vele speciale uitstapjes.

5 cents reepen chocolade
Zijn't lekkerst van Verkade
Maar d'allerfijne chocola
Is onze 6 cents "Fortica"

VERKADE-ZAANDAM

HIJ LEEK OP ZIJN EIGEN SCHIM

„Jarenlang heb ik geleden aan indigestie. Elken nacht weer kon ik er niet door slapen en ik leek wel op mijn eigen schim. Ik raakte zoo uitgeput, dat men mij aanriep om 's avonds maar niet meer te dineeren; van alles werd mij aanbevolen, maar geen enkel middel hielp. Tegen Kerstmis, nu drie of vier jaar geleden, zag ik een Uwer annonces met „Neem Kruschen Salts en geniet dan van Uw Kerstdiner“, of iets van dien aard. Ik begon het te nemen, zij het met wantrouwen, maar reeds na een paar dagen werden mijn aanvallen minder. Sindsdien bleef ik een trouwe Kruschen-gebruiker. Ik ben nu 50 jaar oud en ik kan altijd alles eten zonder eenig onaangenaam gevolg en ik slaap uitstekend, dank zij Kruschen Salts.
J. H. O. te R.”

(Origineele brief ter inzage.)

Als Uw voedsel niet regelmatig en volkomen verteert, blijven allerlei klachten niet achterwege. Zoodra Uw inwendige organen maar even haperen, wrekt zich dat door onpasselijkheid, hardlijvigheid, hoofdpijn en slechte

nachtrust. Kruschen Salts bevat zes minerale zouten, die Uw afvoerorganen aansporen tot meer geregelde werking, waardoor de verwijdering van afvalstoffen sneller en afdoender zal geschieden. De gisting van het tot nu toe onvoldoend verteerde voedsel blijft achterwege en schadelijke afvalstoffen krijgen door snellen afvoer geen kans hun invloed op Uw gezondheidstoestand uit te oefenen. Binnen zeer korten tijd zult U reeds verbetering in Uw toestand bemerken.

KRUSCHEN SALTS

is uitsluitend verkrijgbaar bij alle apothekers en erkende drogisten à f 0.40, f 0.75 en f 1.60 per flacon, omzetbelasting inbegrepen. Let op, dat op het etiket op de flesch, zoowel als op de buitenverpakking de naam Rowntree Handels-Maatschappij, Amsterdam, voorkomt.

BIJ ONZE KLEURPLATEN

De lezer treft in ons blad een viertal reproducties in kleur aan van uiteenlopenden aard, waarbij een korte toelichting velen ongetwijfeld niet onwelkom zal zijn. Zij mogen hierop volgen met verwijzing naar de bladzijden, waarop zij elk harer naar de eischen der techniek werden ingedeeld.

De moderne tekening-foto-montage op blz. 8 behoeft al heel weinig commentaar. Met eenvoudige middelen is hier getracht om de stemming te suggereeren, welke er over menschen en dingen hangt en wat men pleegt aan te duiden met den algemeen bekenden term: de lonkere dagen voor Kerstmis.

Een avondlijk plein in de groote stad, waarop een paar eenzame figuren, beschenen door het mistig vale lichtschijnsel der booglampen, dat weerkaatst wordt door het van regen glimmend plavuisdek, wordt gezien vanuit de donkere der huiskamer, waarin slechts aangeduid met 'n contourtje en een paar sprekende tinten, een tafeltje met bloemvaas even een kleurige noot brengt en zorgt voor het gewenschte contrast.

De voorstelling op bladz. 19 zal in dezen tijd van Vondel-herdenking ongetwijfeld zeer de aandacht trekken. Het is een fraaie aquarel, geheel in blauwe kleurschakeering, van den kunstenaar Anton Pieck, en stelt een moment voor uit Vondel's meest bekende treurspel „Gijsbrecht van Aemstel“. Zij werd ons, zooals de lezer zal hebben gezien, welwillend ter reproductie afgestaan door de Uitgeverij N.V. Joost van den Vondel te Amsterdam, en is een der talrijke illustraties welke Anton Pieck voor haar luxe-uitgave van dat werk vervaardigde. Het beeldt het moment uit, waarop de broeder-portier van het Karthuizerklooster Diedrick van Haerlem te woord staat, die wenscht dat hij den abt, vader Willebrord, zal roepen.

Wie denkt daarbij niet aan de welbekende scène uit het tweede bedrijf van het nog jaarlijks opgevoerde treurspel, waarvan hier enkele regels mogen volgen:

Diedrick:

Ik koom alleen. Waer is uw meester Willebrord?

Poortier:

Ter kereke, daer hij vast, en zijn gebeden stort.

Diedrick:

Ga, roep hem, want ick moet dien goeden vader spreken.

Poortier:

O Jesus, sta ons bij, dit is een mislijk teeken.

Ik heb gebelt. Hij koomt. Ga, roep den vader, flux.

Soldaten brengen ons heel zelden veel gelux.

Wij zienze noo van voor, en allerliefst van achter.

Diedrick:

Al wie een hopman huist, die heeft een trouwen wachter, En ridderlijk beschut, en hoeft geen poort noch slot.

Poortier:

De beste wachter is de stereke en groote God.

Die nimmermeer en slaapt, en luistert na ons zuchten.

Wij bidden staegh om peis, haeten krijgsgeruchten,

En hooren met verdriet het kraaien van dien haen.

In oorlogh houden eerst abdij en klooster aen.

Een kerkgang op Kerstdag is het onderwerp waaraan onze kleurenplaat

op blz. 46 is gewijd. Het is een tafereeltje uit den Empire-tijd, zooals de genreschilder Frederik Hendrik Kaemmerer er zoo veel geschilderd heeft. Deze in 1839 in Den Haag geboren genreschilder en landschapsschilder muntte als weinigen in de vorige eeuw uit in het schilderen van zijden en fluweelen stoffen. Zijn onderwerpen zocht hij voor het meerendeel in den tijd van het Directoire en het eerste keizerrijk. Hier begeeft een dame uit de groote wereld, warm gekleed in een met bont afgezetten satijnen mantel, zich ter kerke. De eene der beide dienaren houdt haar mof en gebedenboek nog in zijn handen, de andere, die de kleine slede met den gouden adelaar zal voortschuiven, groot beleefd zijn meesteres, die hij door de vrij hooge sneeuw naar het bedehuis zal brengen. Een interessant détail is zeker wel, dat een soortgelijke kerkgang in de sneeuw, als we hier reproduceeren, op een veiling te New York in 1902 nog 1700 gulden opbracht. Wel een bewijs ten slotte, dat men een paneeltje van dezen Nederlandschen genreschilder, hoe romantisch van opvatting en schildertrant ook, toch wel op prijs stelde.

Besluiten wij deze korte karakteristiek met het zeer bijzondere werk van den Vlaamschen schilder Isenbrant of IJsenbrant, dat de lezer op blz. 35 vindt afgebeeld. Het is een z.g. Anna-Selddritt (Duitsch: Anna zelf de derde) en een veelvuldig voorkomende voorstelling in de beeldende kunst, van Anna, de moeder van Maria, te zamen met Maria en het Christuskind. Oudere benamingen voor hetzelfde onderwerp zijn: Selefderde, Selddritte, Sulfedrudde, Sulfdsderde, waarin men echter gemakkelijk dezelfde betekenis terug kent. Benamingen uit den nieuweren tijd zijn: Anna te drieën, Anna-trits, ook wel alleen Heilige Tritis, of Anna-zelf-derde, en ten slotte nog Maria-te drieën. De Vlamingen noemen dergelijke voorstellingen eenvoudig een Sint Anneken en de Italianen geven er den naam aan van Metterza.

Op onze voorstelling, naar een schilderij, toegeschreven aan den Brugschen kunstenaar Isenbrant (einde vijftiende eeuw geboren en in Juli van het jaar 1551 te Brugge overleden), bepaalt de schilder zich niet tot het afbeelden van de grootmoeder, de moeder en het Kindje Jezus, doch heeft hij klaarblijkelijk ook den vader van Maria, Joachim, en den voedstervader van Jezus, Joseph, willen doen voorkomen. al stelt hij beide eerbiedwaardige mannen eenigszins op den achtergrond, als om te duiden op de minder belangrijke rol, welke beiden in de geschiedenis hebben vervuld, en het hoofddaccent te laten vallen op grootmoeder, moeder en Kind.

Men noemt dezen schilder ook wel den pseudo Mostaert, naar aanleiding van het feit, dat verschillende werken, thans algemeen toegeschreven aan Isenbrant, geruimen tijd golden als schilderijen van den Haarlemschen schilder Jan Mostaert. Het leven van Isenbrant echter, en dus ook de toekenning van zijn werken, heeft steeds aanleiding gegeven tot tal van hypothesen. Men is bijvoorbeeld nog altijd in het onzekere, waar hij geboren werd, even goed als waar hij zijn opleiding als schilder genoot. Men weet slechts van hem dat hij zich in het jaar 1510 te Brugge vestigde en er zich het burgerrecht kocht. Den 29en November van hetzelfde jaar werd hij als meester opgenomen in het gilde van St. Lukas en St. Eligius. Isenbrant schijnt een zeer productief schilder te zijn geweest, althans, men vindt zijn werken in tal van plaatsen. Adriaen Isenbrant ligt begraven in de St. Jacobskerk te Brugge.

Uw gelaat vraagt kleur!

KHASANA
Lippenstift en Rouge
zorgen hiervoor onopvallend. Tegen weer en water bestand en kissproof!
Lippenstift: Fl. 1.25, -.75 en -.35.
Rouge: Fl. 1.-, -.35.

Generaalvertegenwoordiging: J. WINKEL Jzn., Den Haag, Merwedestraat 47

„MARIA TE DRIE“

NAAR DE SCHILDERIJ VAN ADRIAEN ISENBRANT
(EINDE VIJFTIENDE EEUW — 1551)

Zie beschrijving op blz 34

HIJ LEEK EEN DWAAS....

EEN ROMAN VAN AGNES LOUISE PROVOST

De familie Van Dering scheen bijzonder oplettend te zijn geweest dien morgen. Jack kwam althans bij zijn zuster met een vraag aan. „Zeg, wat is er met Pink en Dick Bradshaw?” „Hoe bedoel je? Niets. Ze kunnen uitstekend met elkaar overweg.”

„Jawel, maar toen Pink pas binnenkwam keken ze elkaar zoo aan. Ze vechten toch niet om je schoone hand, wel?”

„Doe niet zoo gek. Dick is totaal weg van Jessamy Landon. Pink heeft natuurlijk over Dick hooren praten — hij zal nieuwsgierig geweest zijn.”

„Dat zou kunnen.... maar hij keek verbaasd raar.”

VIERDE VERVOLG

In zijn vermoeden van nijdver had Jack zich blijkbaar vergist. Dick en Pinckney Gaines werden althans den volgenden dag samen in de stad gezien, en zij leken de beste vrienden van de wereld.

ELFDE HOOFDSTUK

Er was iets buitengewoons gebeurd. Oliver had zijn gastheer uitgenoodigd tot een lunch, toen zij beiden naar stad gingen. Hij had een kalm, maar bijzonder goed restaurant gekozen, waar alleen fijnproevers kwamen, die niet naar prijzen keken, maar graag in rust aten.

Misschien was het een gevoel van verplichting tegenover Dick, dat Oliver bewoog, met zorg een bijna volmaakt menu uit te kiezen; maar Oliver was ook zelf een fijnproever. Hij kon goed praten ook, licht schertsend en allerlei onderwerpen en personen aanroerend. Hij deed zijn best dien dag, en van den anderen kant der zaal zat een zwaargebouwde man met groote bruine oogen ongemerkt naar het tweetal te kijken.

Zij waren aan de koffie, toen die man zijn stoel achteruit schoof.

„Er gaat een heel aardige operette in de Apollo,” zei Oliver. „Als we daar.... o hemel, daar heb je dien Jordan — hij komt hierheen!”

De toon van geërgerde verveling was goed getroffen. De groote man met de bruine oogen kwam niet alleen naar hun tafel toe, hij bleef daar staan.

„Hé, Ennis. Hoe gaat 't? Ik heb je in geen eeuwen gezien. Ik stoor toch niet?”

Oliver was beleefd. „O nee, volstrekt niet. Eh.... meneer Jordan, meneer Bradshaw. Wil je geen stoel nemen, Jordan?”

„Aangenaam, meneer Bradshaw. Ja, goed, ik zit al zoo lang alleen.” Hij wenkte een kelner. „Dan neem ik nog een kopje koffie.”

Het was een makkelijk middel om Oliver en zijn gast te laten wachten, tot de koffie gebracht en gebruikt was. Oliver's gezicht vertrok even; hij vond Jordan in 't publiek nogal vermoeiend, maar wisselde een snellen blik met hem.

„Ik wou je opbellen,” ging Jordan voort, zich naar Oliver wendend, „maar ik kon je niet te pakken krijgen. Heb je nog eens gedacht over die bosschen? Ik heb vanmorgen een brief van Harvey gehad. Ik geloof, dat hij bijdraait.”

„Je schijnt geen kranten te lezen.” Oliver trok veelzeggend zijn schouders op. „Dank je voor 't compliment,” maar voor zaken van een half miljoen kom ik niet in aanmerking.”

„Een half miljoen!” antwoordde Jordan goedmoedig. „'t Kost vierhonderddertigduizend, en dan heb je 't goedkoop. Je had er een paar maanden geleden zoo'n zin in! Ik mocht niet slapen, voor ik er optie op had.”

Oliver leek een ietsje verlegen. „Ja, toen was ik iets te wachten.... 't Spijt me, maar ik moet er van afzien. Voorgoed. Die optie kan ook voor een ander dienen. Je zult er heusch niet mee hoeven leuren.”

„O nee, integendeel.... U neemt toch niet kwalijk, dat we even over zaken praten, meneer Bradshaw?”

Hij wendde zich joviaal naar Oliver's gast. Dick zat een sigaret op te steken, met aandacht, scheen het, zich met tact buiten een gesprek houdend, dat over geldzaken van anderen ging, en over Oliver's teleurgestelde verwachtingen. Even keek hij op

KORTE INHOUD VAN 'T VOORAFGAANDE:

De millionaire Nicolaus Varick roelt z'n einde naderen. Verscheidene hebzuchtige familieleden zijn op Varick's buiten Lynnewood samengekomen, om z'n dood af te wachten. Dick Bradshaw, een jongeman, wordt door Varick uit het buitenland aan z'n doodbed ontboden. De oude heer vertelt hem, dat hij vroeger op z'n moeder verliefd geweest was, doch dat door zekere lasterpraatjes van een huwelijk nooit iets gekomen is. Kort na dit onderhoud sterft Varick. Dick Bradshaw is universeel erfgenaam. Hij krijgt onmiddellijk een miljoen dollars en wordt eigenaar van alle bezittingen op voorwaarde, dat hij een jaar na den overlijdensdag van Varick geheel vrij van schulden is. De hebzuchtige familieleden erven totaal niets. Alleen wanneer Dick aan de genoemde voorwaarde niet kan voldoen, worden Varick's bezittingen aan hen toegewezen. Jessamy Landon, Varick's secretaresse, blijft, volgens het testament, voorloopig in dienst voor het samenstellen van een catalogus. Dick is bij de eerste ontmoeting reeds op het charmante meisje verliefd geworden. Claire Varick, een der onterfde familieleden, heeft op aandringen van haar zoon Nicky en haar dochter Leila aan Dick Bradshaw gevraagd voorloopig op Lynnewood te mogen blijven logeeren. Een cheque van 40.000 dollars, zoogenaamd voor het aflossen van een hypotheek, heeft ze hem met een traan en een sentimenteel verhaaltje afgedeld. Oliver Ennis, een eveneens onterfde familielid van Varick, smeedt een plan, om in samenwerking met Stacy Jordan een waarde-loos stuk boschgrond voor een hoogen prijs aan Dick Bradshaw te verkoopen. Dick bezoekt te zamen met Jessamy de familie Van Dering, waar hij een kennis van Oliver, Pink Gaines geheeten, ontmoet.

naar Jordan, toen ging zijn blik naar zijn aansteker.

„O nee, heelemaal niet,” zei hij beleefd. „Ik vind 't wel interessant. Doet u in hout?”

„Ik ben makelaar,” zei Jordan lachend. „Ik ben niet rijk genoeg, om een berghelling vol bosch te bezitten. De zaak ligt eigenlijk heelemaal buiten mijn lijn, maar ik heb den eigenaar gekend vroeger, en ik ben er een keer geweest. Nu heb ik er optie op, zooals u misschien gehoord hebt. 't Is een heel mooie zaak, voor mij ook. Ik krijg natuurlijk mijn commissie, anders deed ik er geen moeite voor. Ik ben vóór alles zakenman.”

Zoo open en eerlijk had geen mensch kunnen praten als Jordan.

„Natuurlijk. Bosschen, zei u?”

„De mooiste van 't land.” Jordan nam haastig een slok koffie, duwde zijn kopje weg en boog zich voorover, zijn opmerkingen met korte, snelle bewegingen onderstrepend. „Ik heb die terreinen 'n jaar of drie vier geleden gezien, en 't was werkelijk een prachtig gezicht. Hoog hout en jonge aanplanting er onder, een heelen bergkant vol. En een stuk dal, waterkracht voor een zaagmolen, en een rivier, die zeven maanden van 't jaar bevaarbaar is.”

Jordan was op dreef. Hij haalde cijfers en statistieken aan, sprak over boomsoorten en houtprijzen, en over een lorkenbosch in Minnesota, dat achttienhonderd dollar per hectare waard was.

Dick luisterde aandachtig. Ook Oliver luisterde, koel en wat verstrooid, alsof de zaak hem niet meer aanging, maar nu en dan keek hij snel naar Dick of naar Jordan, die uitstekend zijn woord deed.

„'t Is een pracht van een streek,” eindigde Jordan. „U had eens moeten zien, dien ochtend dat ik vertrok. We hadden aan den rand van de vallei gekampeerd en toen 't licht werd, wees de gids mij den weg. Rechte, forsche stammen, zoover het oog maar zien kon, met den eersten zonneschijn in de toppen. 't Was begin October, de lucht was koel en 't water koud, en je had een honger om den bast van de boomen te eten. En dan die geur van spek en koffie, die tot je kwam, eerst een vleugje en dan sterker. Ik heb na dien tijd nooit meer zooiets heerlijks geproefd.”

Hij zweeg met een diepen zucht van herdenken. Niemand zou vermoed hebben, dat Jordan's laatste ochtend op dien berg verre van idyllisch was geweest: hij had moeten vluchten en schuilen, want hij was een indringer, een belager. Hij had geknoeid en gekuipd om dat terrein in zijn bezit te krijgen, en eindelijk had hij het voor een prijsje gekocht van

degenen, die het geërfd hadden, kleine winkeliers in een stadje, drieduizend mijl ver weg, al blij, dat zij geld zagen, en de werkelijke waarde van hun bezit niet vermoedend. De boschbrand was een erge tegenslag voor hem geweest, maar nu werd de fortuin hem weer gunstig.

Dick keek Oliver aan.

„'t Klinkt aanlokkelijk, maar zoo'n leven zou eer iets voor mij zijn dan voor jou, Oliver.”

„Ik dacht om dollars, niet om natuurschoon,” zei Oliver onverschillig. „Ik hoopte 't met winst weer te verkoopen. Maar ik hoef er niet meer over te denken,” vervolgde hij schouderophalend. „Je wordt intuschen bedankt, Jordan.”

„'t Is jammer,” zei Jordan. „Ik was net bezig, nog iets van den prijs af te knibbelen. Is 't niets voor u, meneer Bradshaw? Waarom gaat u niet in den houthandel? Er is goud aan te verdienen.”

Jordan nam een sigaar en knipte er langzaam de punt af. Er zijn momenten, dat zelfs een geoeffend leugenaar het beter vindt, zijn medemensch niet in de oogen te kijken.

„Harvey zou nooit over verkoopen gedacht hebben, als er niet iets anders achter zat. De oude geschiedenis: een vrouw. Gevochten met een medeminnaar, en een beetje vlug met zijn revolver geweest. Nu kan hij er niet meer komen, of hij krijgt den sheriff achter zich aan. Hij had natuurlijk niet moeten vluchten, maar ja — 't is gebeurd. Hij is niet eens hiér in 't land op 't oogeblik. En daardoor ligt er nu een der mooiste zaken in 't noordwesten stil! Enfin, als u eens langs mijn kantoor wilt komen, zal ik u wat foto's laten zien, meneer Bradshaw. Of ik kom er mee bij u, als u 't liever hebt.”

Oliver fronste licht. Die indringerigheid van Jordan! Hij had liever niet, dat de man op Lynnewood kwam. Liep te veel in de gaten.

Maar de luchtige gastvrijheid, waarvan de Varicks profiteerden, baande Jordan den weg.

„Zooals u verkiest. Als u op Lynnewood wilt komen, hoor ik wel, wanneer 't u convenieert. Als 't laat op den dag is, kunt u blijven overnachten ook.”

„Dank u, heel graag.” Jordan keek opgetogen, en Oliver ergerde zich. Hun slachtoffer sprak verder.

„Ik zeg natuurlijk niet, dat ik een mogelijke koper ben. Ik vind 't interessant, en 't soort leven zou me wel lijken, maar 't is een massa geld, om in één belegging te steken.”

„Zeer zeker,” gaf Jordan grif toe. „U blijft natuurlijk geheel vrij. Misschien valt de prijs nog mee — ik ben met Harvey aan 't dingen, en hij schijnt geld noodig te hebben. Hij dwaalt over de wereld rond en weet met zichzelf geen raad — zit op 't oogeblik in Hongkong nota bene! Enfin, u ziet maar. Ik mag zeker wel op uw discretie rekenen? Er zit een justitie-kwestie aan vast, en ik gun Harvey geen kwaad, al heeft hij zich vergaloppeerd.”

„Ik zal er natuurlijk met niemand over spreken,” beloofde Dick.

Oliver en Jordan wisselden blikken. De eerste stap was gezet en 't was verbaasd makkelijk gegaan.

TWAALFDE HOOFDSTUK

In Augustus stond Lynnewood practisch leeg. Het gehuurde jacht moest gerepareerd worden en kwam pas later in de maand gereed. Claire had het vrij kalm opgenomen, maar Leila was er boos om geweest, en Dick had welwillend een verblijf te Narragansett voorgesteld en hen daar in het beste hotel ondergebracht. Dit was een leventie naar den zin der Varicks — de vrede was hersteld.

Minder aangenaam was het, dat de gastheer reeds na de eerste week een haastig afscheid had genomen en ergens in de wildernissen van Canada was gaan zitten; nu beschouwde Leila den heelen opzet als een truc, om hen kwijt te raken. Maar hij had geregeld hun rekeningen betaald en nu en dan een vroolijk briefje geschreven, en aan 't einde der maand kwam hij terug, bruin, opgewekt en stevig.

Oliver was op Lynnewood gebleven en had er zich heel prettig gevoeld, ondanks de inkrimping

WAAROM IS MIJN KIND NIET ZOO STERK ALS....?

Vreemd verschil in de gezondheid van 2 kinderen.

Dezelfde voeding, dezelfde verzorging en toch moet een moeder vaak bekennen, dat haar kind zwak en mager is. En vooral 's winters is het zwak: geen eetlust, lusteloos en telkens weer verkouden.

Vele moeders geven hun kinderen levertraan. En terecht! Want levertraan is het beste versterkingsmiddel, waardoor het lichaam meer weerstand kan bieden, hetgeen vooral in den winter zoo noodig is.

Maar blijft Uw kind dan toch sukelen, helpt de levertraan schijnbaar niet? Dat komt, omdat men vergeet, dat levertraan volkomen verteerbaar moet zijn, om op de gevoelige maag van het kind niet storend te werken.

Dewetenschap heeft vastgesteld, dat alléén een emulsie, waarin de levertraan uiterst fijn is verdeeld, volkomen verteerbaar is.

Geef Uw kind daarom Scott's Emulsion, de levertraan, die onmiddellijk door het bloed wordt opgenomen. 30 Minuten na het innemen is elke druppel bezig het gehele lichaam alle versterking te geven, die het noodig heeft.

Scott's Emulsion bevat de vitaminen A en D van levertraan in zijn verdeelde toestand, en bovendien fosfor voor hersenen en zenuwen en hypofosphieten van kalk en soda. Ook mist Scott's Emulsion dien afschuwelijke traansmaak.

Begin nog heden met Scott's Emulsion en binnen enkele weken zal Uw kind sterk en gezond zijn, vrij van verkoudheid en... vrij van verkoudheid BLIJVEN. Vraag naar de originele Scott's Emulsion, de fijn verdeelde en dus direct verteerbare levertraan.

Uitsluitend bij apothekers en erkende drogisten verkrijgbaar.

van personeel. Hij was even geschrokken bij het bericht van Dick's reis naar 't noorden, maar stelde zich snel weer gerust met de herinnering, dat Jordan op geen honderden mijlen na de ligging van Harvey's grond had aangegeven. Jordan was precies in zulke details.

Ook Jessamy was met vakantie gaan, maar Dick's plan, haar met den auto eens op te komen zoeken, had zij niet aangemoedigd. Zij was den laatsten tijd niet meer zoo vertrouwelijk met hem; wel vriendelijk, maar gereserveerd. Zij ontweek hem een beetje. Misschien had ze spijt van haar uitval dien dag, toen Oliver was komen storen. Misschien vond ze, dat hij makkelijk beloofde maar even makkelijk vergat, en zijn eigen weg ging met roekeloos vertrouwen, dat hij aan den rand van den afgrond kon blijven stilstaan. Misschien meende ze, dat hij zich graag wat liet verwennen met attenties en er verder niets achter zag.

In ieder geval, zij was anders; maar zij gaf hem geen vat tot het vragen van een verklaring, die trouwens niets verbeterd zou hebben. Hij was ook veel van Lynnewood weg: eerst de uitgestelde tocht met het schip, toen de herfst drukte van gasten, en later de jacht. November kwam, met kouder dagen en massa's roode en gele bladeren in de laan, en weer telde Dick zijn uitgaven op in het boekje, dat hij altijd bij zich had.

Er lagen nu al verscheidene van die boekjes in de safe achter de lambrizeering. Soms fronste hij even, als hij een uitkomst neerschreef, en soms glimlachte hij. De uitgaven waren hoog, maar hij was binnen de grens gebleven, die hij zich zelf getrokken had. 't Stond er niet zoo slecht voor. Als er geen buitengewone uitgaven kwamen, hield hij in het eerste half jaar 'n flink sommetje van het eerste half miljoen over.

En toen kwam, als een bliksemstraal uit onbewolkten hemel, een nieuwe aanleiding tot zoo'n buitengewone uitgaaf op hem neergestort.

Er waren onaangenaamheden in de familie Varick, echte onaangenaamheden ditmaal: Claire kwam verschrikt en verontwaardigd bij hem, en het waren echte tranen, die zij nu met haar zakdoekje wegwischte.

't Komt door Nicky,' snikte zij. 'Ik durf 't haast niet te vertellen, maar jij bent de eenige, dien ik om... om raad kan vragen. Oliver deed afschuwelijk. Hij bemoeide zich nergens mee — dan had Nicky maar wijzer moeten zijn, zei hij. Alsof zoo'n jongen als Nicky tegen een intrigerende vrouw opkon!'

'O, een meisje! Vertelt u maar gauw.'

Claire keek op, een beetje verschrikt door den toon. Hij sprak kort en koel, en ook zijn gezicht stond scherper en harder. Zij had er niet aan gedacht, dat Dick zoo nauwgezet was in sommige dingen.

't Is... zij wil hem vervolgen,' zei ze met een benepen stemmetje. 'Ze eischt tweehonderdduizend dollars.'

'Tweehonderdduizend! Waarvoor?'

klonk het hard.

Claire nam opnieuw haar toevlucht tot haar zakdoekje.

'Maar, Dick, je praat net, of Nicky 't helpen kan! Dat verschrikkelijke kind heeft hem letterlijk in een val gelokt. En Nicky is zoo goed van vertrouwen en zoo hartelijk... Hij heeft beloofd, dat hij met haar zou trouwen, waar anderen bij waren, de kenners denkelijk ook, maar hij heeft niets ernstigs gemeend, 't was nogal een dolle fuif, en Nicky was niet heelemaal zichzelf, en nu... 't is afschuwelijk!'

Dick begreep er nog lang niet alles

van, maar één ding was duidelijk: 't was een leelijk geval, leelijk voor Nicky, leelijk voor de familie, leelijk voor iedereen. Hier was weer zoo'n crisis, zooals Oude Nick misschien meermalen had beleefd... En juist terwijl hij zich verbeeld had, dat alles zoo goed ging als vogeltjes, die zingen in de lente! Dick keek bezorgd en ietwat boos.

'U moet me eerst alles vertellen,' zei hij, en Claire vertelde.

Nicky had zich laten inpalmen door een blondje, dat wel eens op het toneel mee mocht werken, en op een fuif had hij te veel gedronken, en de hand van mejuffrouw Lois La Roche gevat, en trouwbelofte gedaan. Het zou niet lang duren, had hij gezegd, of zij werd meesteres van een der mooiste buitens in 't heele land. Dat was geweest weken vóór het sterfgeval, toen Nicky nog millionair in spe was. Er kon natuurlijk geen sprake zijn van een huwelijk, en nu eischte dat afschuwelijke mensch schadevergoeding wegens verbreking van trouwbelofte. Nicky had toch willen trouwen, maar door het smeeken van zijn moeder en zijn zuster had hij zich laten vernurwen, maar hoe moest 't nu?

Dick had met een zoo strak mogelijk gezicht gehuisterd.

'Ik begrijp het nog maar half. Ten eerste is het bedrag bespottelijk. Daarmee stelt ze zichzelf al direct in 't nadeel, zou ik zeggen. Ik ben geen advocaat, maar ik kan me niet voorstellen, dat één rechtbank...'

't Is zoo duidelijk mogelijk, Dick. Ze wil afgekocht worden, en ze vraagt tweehonderdduizend. 't Is echt chantage! Als we niet betalen, maakt ze er rechtszaken van, dan wordt er van alles bekend gemaakt, vroegere dingen ook, en dat Nicky beloofd had, dat ze Lynnewood kreeg, en alles. 't Is te afschuwelijk om aan te denken!'

'Dat meisje weet toch zeker wel, dat Nicky geen tweehonderdduizend dollar waard is?'

Dit kon dubbelzinnig bedoeld zijn, maar Claire ging te veel op in haar eigen leed, om dat te merken.

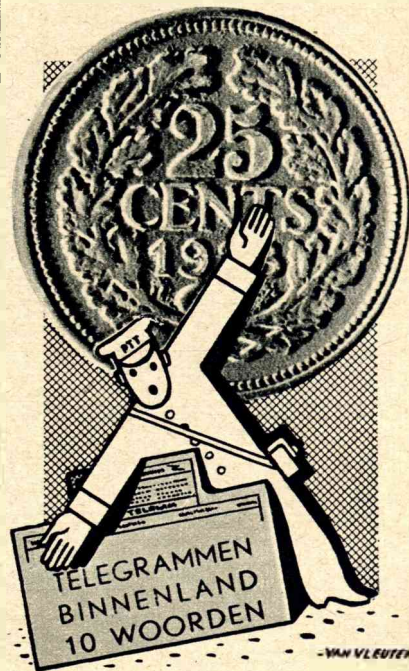
'Misschien denkt ze, dat ik geld heb — de hemel mag weten waarom! Maar al stelde 't gerecht haar in 't ongelijk, dan zou 't nog verschrikkelijk veel geld kosten, om maar te zwijgen over 't ontzettende schandaal. Er moet iets gebeuren om haar tegen te houden. Weét je niet iets, Dick?'

Dit was duidelijk. Claire wist zelf al iets, en ze wou, dat hij het deed. Zij snikte weer, en verstond hem in 't eerst niet, toen hij volkomen kalm sprak.

'Waarom trouwt Nicky niet met haar? Ze zouden' — hij aarzelde — 'ze zouden voorloopig hier een paar kamers kunnen krijgen.'

'Maar... Maar, Dick!'' Haar mond ging open van verbazing. 'Hoe kom je op zoo'n afschuwelijk idee? Hij houdt niet van haar — niet zooals 't hóort ten minste! Over trouwen praatte hij natuurlijk maar voor de grap, en... en... zoo iemand in de familie! Je weet, hoe trotsch oom Nick altijd was op den naam Varick — hij zou zooiets nooit goedgevonden hebben. Zij doet alles natuurlijk om 't geld.'

Dick bedacht, dat Lois La Roche niet de eenige was, die op geld aasde, en dat Nicky zelf den naam Varick niet bijzonder tot eer strekte. Maar hij zei niets daarvan tegen Nick's moeder. Hij begreep, dat geen redeneering of verwijt ook maar iets zou helpen. Claire zou maar één ding willen inzien: dat noch Nicky, noch zijn familie lijden mocht onder de gevolgen van zijn dwaasheden. Hij kon zich nu de bitterheid en de scherpe uitlatingen van Ouden Nick begrijpen. Hij had er zijn booze humeur lucht door gegeven — en van 't begin

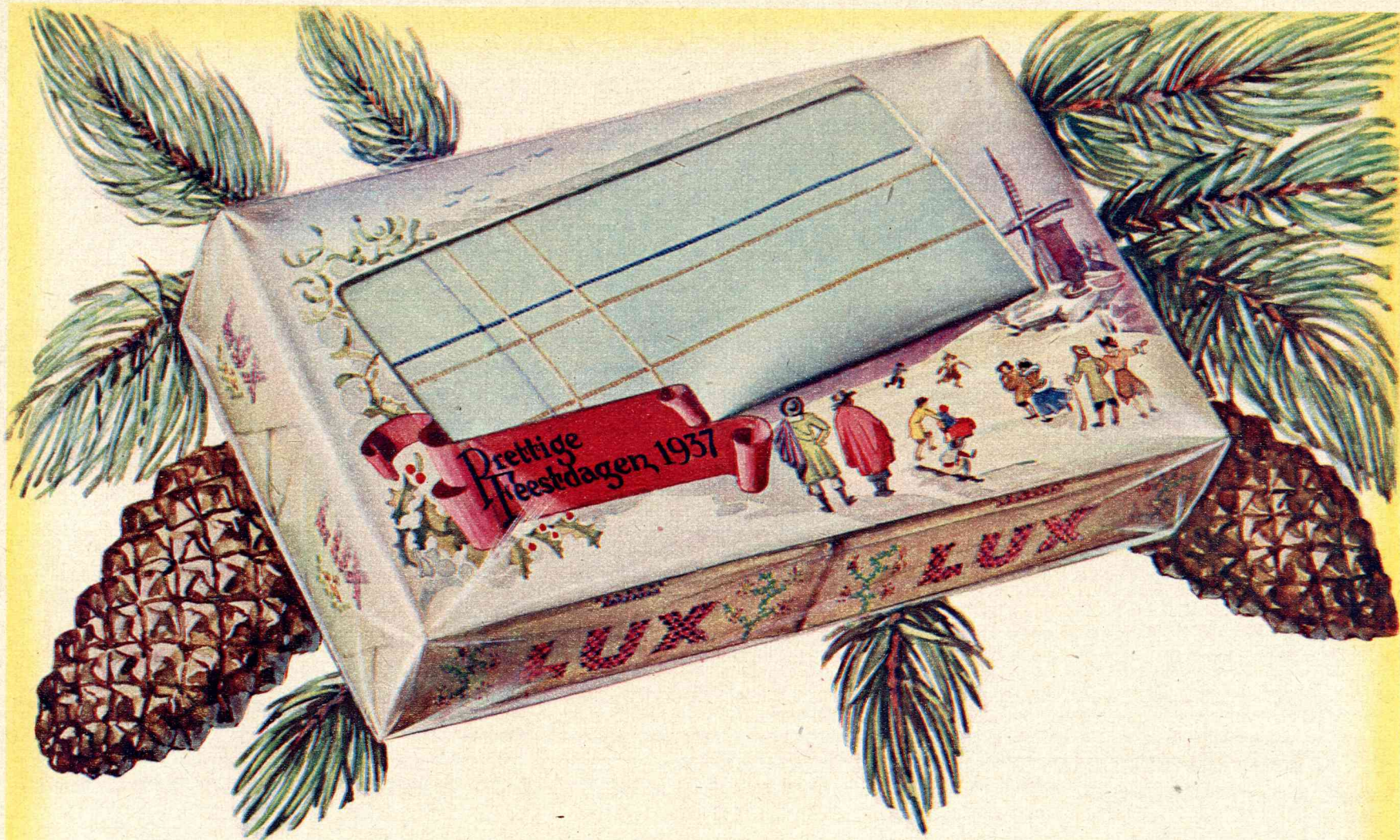
DOE EEN DRUPPEL VAPEX OP UW ZAKDOEK

Het inhaleeren van den antiseptischen Vapex-geur vernietigt de ziektekiemen vóór zij gelegenheid krijgen in de gecompliceerde keel- en neuskanalen voort te woekeren en de organen te besmetten.

BESTRIJD UW VERKOUDEHEID

U zult direct bemerken hoe verrassend snel de verfrissende Vapex-geur de neuskanalen opent, de ademhaling vergemakkelijkt en een eind maakt aan de benauwdheid. Overdag een druppel Vapex op Uw zakdoek en 's nachts op Uw hoofdkussen doodt de bacillen, geeft oplichting en voorkomt infectie der ademhalingsorganen.

Vapex is verkrijgbaar bij Apothekers en Drogisten in flacons à f1.25

DIT IS DE VERRASSING DIE U ALS KERSTGESCHENK ZOEKT!

Een keurig zakdoekje van crêpe de chine in smaakvolle, tere pasteltinten en sierlijk geborduurd, dat is iets voor Uw kennissen. En... U krijgt het geheel gratis! Koop Lux Toilet Zeep in feestverpakking. Vier stukken Lux Toilet Zeep van erkende kwaliteit en dan nog zulk een keurig zakdoekje als Kerstattentie van de Lever's Zeep Maatschappij! Een geschenk van zeldzame waarde voor slechts... 50 cents.

LUX TOILET ZEEP

FEESTVERPAKKING

af geweten, dat hij toch zou betalen. Hij betaalde steeds, om den familienaam vrij te houden van openlijke schande.

Dick Bradshaw was de erfgenaam van Ouden Nick. Mét diens landgoed en vermogen had hij de familie geërfd.

„Tobt u maar niet,” zei hij geduldig. „Ik zal zien, wat ik doen kan. Maar dan moet u alles aan mij overlaten. En ik wou eerst eens met Nick praten. Misschien spreek ik 't meisje daarna. We zullen wel tot een schikking komen, zonder dat de rechtbank er in gemoeid wordt.”

„O, Dick, wat ben je goed! En zoo attent voor ons. Je weet niet, wat 't voor me zeggen wil.”

Haar dank was uitbundig; en met recht. Want zij begreep, dat de schikking, vroeg of laat, van zijn slinkend bank-tegoed zou komen, hoeveel Lois La Roche per saldo ook vragen mocht.

Dick maakte zich zoo spoedig mogelijk van haar af en belde om Jennison. „Vraag of meneer Nicolaas even hier wil komen.” Hij wou Claire niet te veel tijd geven, om met Nicky te praten, vóór hij hem zelf gesproken had.

Nicky kwam bijna onmiddellijk. Hij zag er verdrietig en beschaamd uit.

„Mooie toestand, Nick.”

„Weet ik zelf 't beste.” Nick keek schichtig en mompelde. „Ik wist niet, dat moeder er met je over spreken zou, maar 't moest toch uitkomen vroeg of laat. Geld heb ik niet. Wie weet kom ik er voor achter de tralies.”

„Zoo'n vaart zal het wel niet lopen. Vertel maar eens alles.”

Nicky sprak, maar Dick moest veel vragen en peilen, om feiten te controleren en bijzonderheden te vernemen. De hoofdzaak was deze: Nicky kon zich beslist niets herinneren van een huwelijksbelofte. Hij had wat veel gedronken, bekende hij onwillig. Iedereen trouwens. Hij had een fuifje gegeven voor Lois. Ja, hij had wel eens over liefde gepraat met Lois, maar hij vond 't heelemaal geen meisje om mee te trouwen. Nee, hij had haar na dien tijd niet meer gezien. Oom Nick was erger geworden, dus had hij naar Lynne-wood gemoeten, en daar was hij gebleven. Hij had nooit kunnen denken, dat Lois zoo'n streek zou uithalen.

Véél had Dick aan die inlichtingen niet. Misschien had de jongen den omgang met het meisje willen verbreken, omdat hij bang was, dat oom Nick iets te weten kwam, en hem onterven zou.

Dick keek peinzend naar Nicky's gebogen hoofd en stelde de voornaamste vraag. Of Nicky bereid was met het meisje te trouwen, en haar op Lynne-wood te brengen, voorloopig — dan konden ze daarna verder zien.

Nicky keek hem ongelooovig aan. Hij keek weer schichtig en zat te schuifelen op zijn stoel.

„Dat... meen je toch niet! Wat moet ik met een vrouw beginnen? Waar moet ik haar dan van onderhouden? Trouwens, zij... Kun jij niet eens met haar praten? Naar mij luistert ze toch niet.”

Dick keek hem peinzend aan. Nicky was rood en beschaamd, maar koppig. Het meisje trouwen deed hij niet. Hij had haar niet gevraagd, hield hij vol.

Dick ging naar zijn eigen kamer, met een gevoel, of hij grootvader van al de Varicks was. Hij zou maar eens telefoneren... zien, of hij mejuffrouw Lois La Roche te spreken kon krijgen...

Wat zou dat grapje hem kosten?

DERTIENDE HOOFDSTUK

Dick voelde zich niet bepaald gelukkig, toen hij in de hal van een bekend restaurant op Lois La Roche zat te wachten. Het kon zijn, dat zij een

gewone gelukzoekster was; misschien was haar hoofdje op hol geraakt door het vooruitzicht, een voornaam huwelijk te sluiten; wie weet had zij zelfs van Nicky gehouden, en zocht zij zich nu, in haar ontgoocheling, te wreken. In ieder geval was 't een onaangename taak, die hij voor zich had; en Lois was zeker niet de eenige schuldige.

Hij zag een tenger figuurtje aankomen, vrij opzichtig gekleed. Dat was natuurlijk Lois La Roche, dat lichte blondje met dat poppengezichtje en die blauwe baby-oogen. Hij ging naar haar toe.

„Juffrouw La Roche? Mijn naam is Bradshaw. Ik vind 't heel vriendelijk van u, dat u komt.”

„Ja, niet?” Zij hief haar neusje naar hem op. „Ik had er eerst niet veel zin in, maar ik ben niet gewend, een ander voor me te laten vechten, dus heb ik 't maar gedaan.”

„Vechten zal niet hoeven, hoop ik.” Hij moest een lachje inhouden. Dat was een mooie steek geweest voor den afwezigen Nicky. Er scheen wel iets te schuilen onder die zilverige krullen. „Ik wou alleen maar een beetje praten. Zullen we in de eetzaal gaan? Ik heb een tafel gereserveerd.”

Oogen volgden hen, toen zij gingen. Het sprak vanzelf, dat Lois na werd gekeken. Maar er was iemand, die Dick herkende, en die vertelde later aan een paar anderen, dat die verkwistende erfgenaam van Nick Variek met een actricetje omging, en dat het beroemde miljoen wel door zijn vingers zou glijden als water.

Dick had een tafel in een stillen hoek gekozen, en de eerste minuten werd er over geen Nicky en over geen huwelijksbeloften gepraat. Lois was kalm, gemoedelijk. In haar tweeden zin zei ze „Dick”, en toen hij antwoordde kwam er: „Zegt u maar Lois.” Claire Variek had haar een intrigerende vrouw genoemd; zij leek niet veel meer dan een kind, met haar tengere figuurtje en haar blauwe oogen. Hij boog zich naar voren.

„Waarom begin je met zulke dingen, Lois?”

Er kwam iets hards in de blauwe oogen. „Om tweehonderdduizend dollar,” zei ze kortaf. „Waarom zullen we er veel woorden aan verspillen? Je kent de geschiedenis.”

„Misschien. Nick zegt, dat hij zich niets herinnert.”

„Staat hem mooi. Maar ik heb getuigen te over. Iedere advocaat kan u vertellen, dat ik zoo sterk mogelijk sta.”

„Ik ben bij geen advocaat geweest. Ik ga er ook niet heen. Ik dacht, als we eens praatten, kon ik misschien...”

„Me afkopen!” voltooide zij wat bitter. „Nee, dank u. Ik treed trouwens niet tegen u op, maar tegen Nicky. Zijn ma is zeker bij u komen huilen over 't gruwelijke idee, dat ze mij in de familie zou krijgen, niet? Als we 't daar over willen hebben, is Nick óók geen schilderijtje in een lijstje.”

Het was een handige opmerking, en hij sprak haar niet tegen. Lois La Roche mocht zijn wat ze wou, gezond verstand had zij genoeg, en zij deed niet aan voorwendsels... Zijn boodschap beviel hem steeds minder.

„U moet begrijpen,” zei hij langzaam, „dat ik hier evengoed in uw belang ben als in dat van Nick.”

Zij keek hem opmerkzaam aan. „Ik zou 't háást geloóven. Gaat u eens door?”

„Goed. Ik dacht eerst: als Nick u zijn woord gegeven had, moest hij u maar trouwen ook. Maar dat denk ik nu niet meer. Neem me niet kwalijk, Lois, maar... 't zou nooit een gelukkig

Vervolg op blz. 44

RHUM SAINT-JAMES

47 %

VAN DE BEROEMDE PLANTAGES
SAINT JAMES OP DE ANTILLEN

GROG ST. JAMES

3/4 rhum Saint James. 1/4 suikerstroop of poedersuiker. Een schijfje citroen. Men voege warm water toe, een hoeveelheid, ongeveer anderhalf maal zoo groot als de bovengenoemde. Men kan, al naar zijnsmaak, nootmuscaat, kaneel of kruidnagelen toevoegen.

GEN. AGENTE VOOR NEDERLAND
N.V. EXPORT & IMPORT M.J.

WILMERINK
& MULLER

AMSTERDAM-C.-TEL. 31110

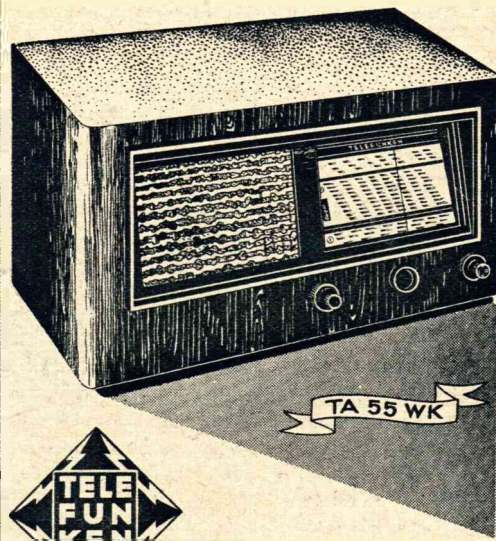
Geef Uw kind
dagelijks een

Jaffa Sinaasappel

altijd saprijker!
altijd zoeter!

PALESTIJSCH PRODUCT

Een sprookjesland van klanken

TELEFUNKEN

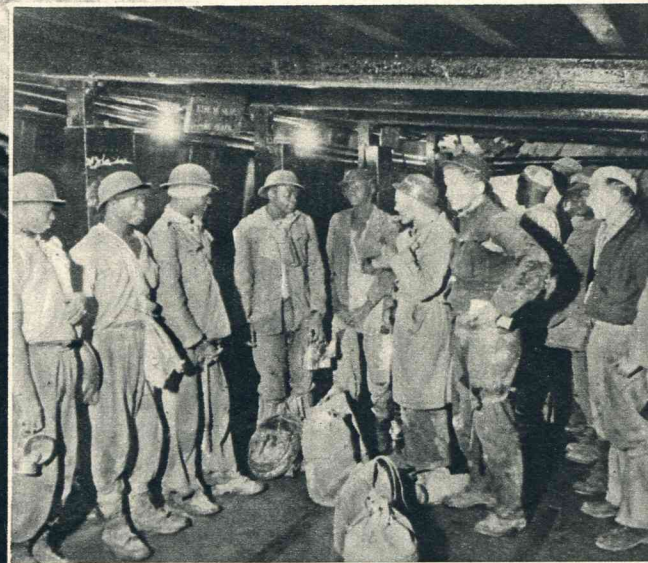
MUZIEKAPPARATEN VOOR RADIO

NEDERLANDSCHE SIEMENS MIJ., N.V. HUYGENSPARK 39 - DEN HAAG

verschafft U de Telefunken TA 55 WK. Door de harmonische samenvoeging van chassis, luidspreker en kast klinkt de fijn genvanceerde weergave geheel „vrij” van het apparaat; men waant zich in de concertzaal of de studio. Door den rijkdom aan formanten komt het karakteristieke van elk instrument en elke stem volkomen tot zijn recht.

Dank zij de toepassing van de vele nieuwigheden der radiotechniek wordt hier iets schoons geboden voor weinig geld. Zeer goede selectiviteit - zichtbare afstemming - automatische fading-compensatie - intelligente stationsnamschaal - eenvoudige bediening - verrassend goede korte-golf ontvangst - timbre-schakelaar - pick-up-aansluiting - aansluiting tweeden luidspreker - bijzonder smakvolle kast. PRIJS... FL. 135.-

Vraagt geheel vrijblijvend demonstratie bij een Telefunken Service Station.

Een afgeloste ploeg mijnwerkers wacht bij de lift, welke hen weer naar het daglicht zal brengen.

zoodat men in niets herinnerd wordt aan het metaal, dat de wereld beheerscht en dat het „edele” wordt genoemd. Vijanden beloeren den mensch, die het goud in de wereld wil brengen en een van de ergste is wel de phthisis, de longtering, die vele slachtoffers maakt.

Wie gezien heeft hoe het goud wordt gehaald uit Robinson Deep, bij Johannesburg, de diepste goudmijn ter wereld, heeft als meest indrukwekkende en lugubere

Met elektrische treintjes vervoert men 't gesteente naar de schachten, waar het naar het bovengronds gedeelte van het mijnbedrijf wordt vervoerd.

Honderden en honderden meters onder het aardoppervlak wordt het goudhoudend gesteente met pneumatische boren losgemaakt.

GOUD!

Met het goud is het overal hetzelfde: men draaft en werkt en zwoegt ervoor, er worden menschenlevens voorvertrapt, men bedrijft er zonder aarzeling misdaden voor, men blijft zelfs, ondanks 't goud, eerlijk, men heeft er alle inspanning en vermoeienis voor over, en het goud zelf wordt ook met zwaren arbeid van menschen en met behulp van kostbare installaties boven gebracht. Er is veel arbeid gegeven, eer 't goud schittert in het daglicht, en de geheele wereld tot nieuwen arbeid aanspoort.

Inderdaad, het goud laat zich moeilijk winnen. Het goud laat menschen diep, heel diep onder den grond werken, vuil en zwart zijn de arbeiders, die hun werk verrichten onder moeilijke omstandigheden; op hun arbeidsterrein is het druk en lawaaiig,

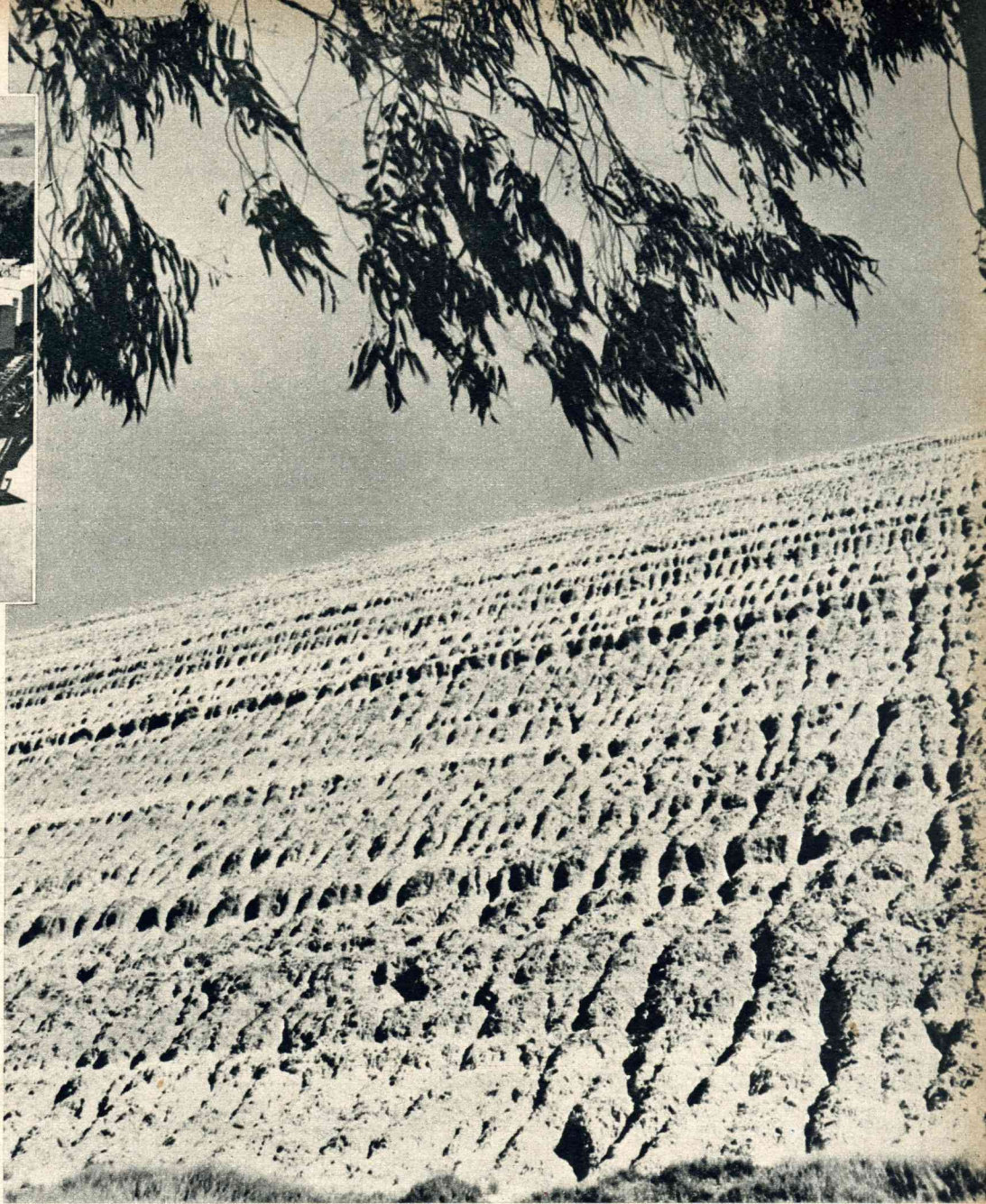

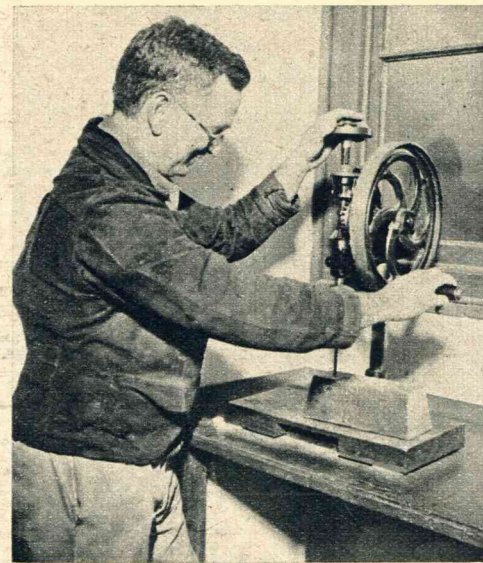
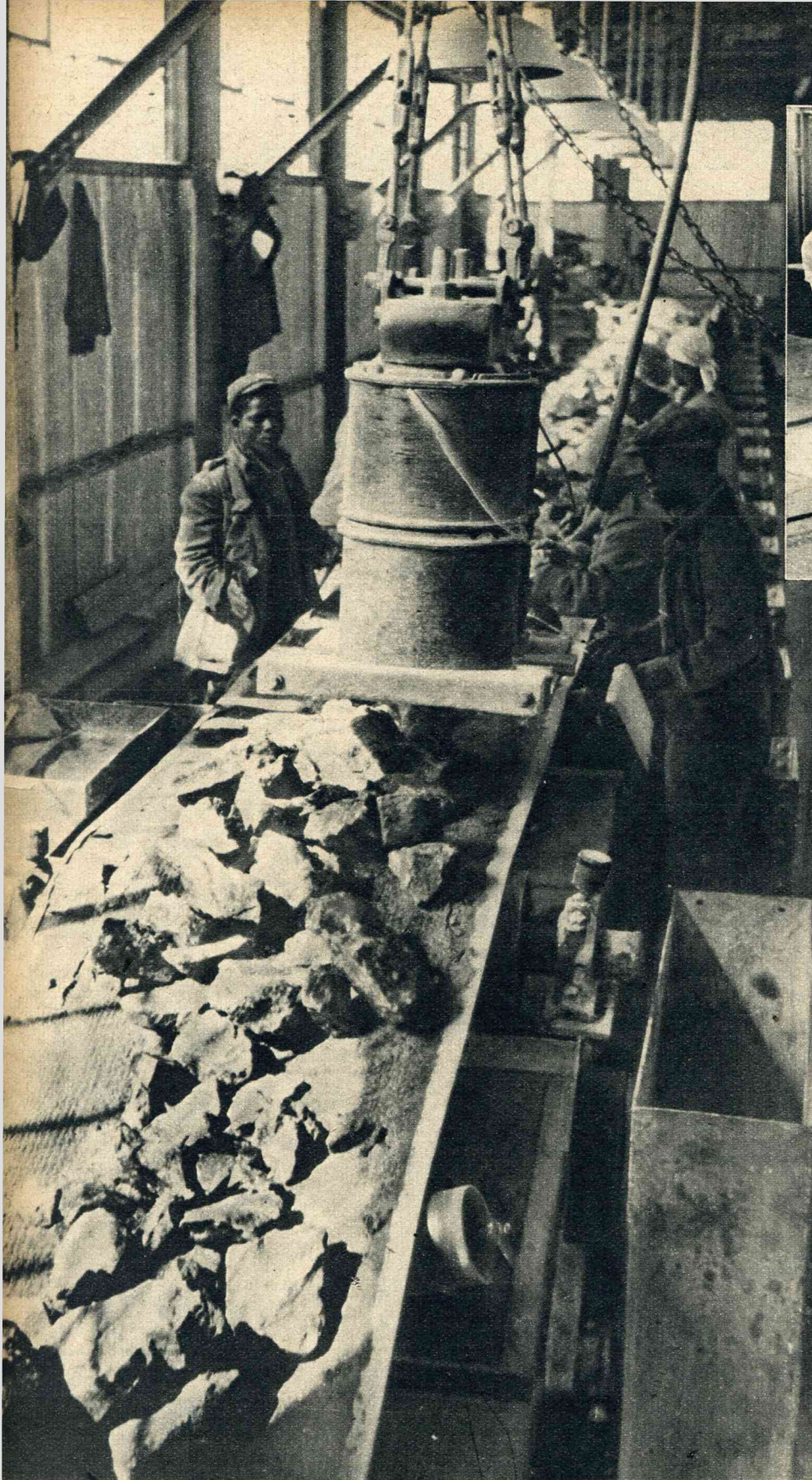
De uitgebreide installatie, welke voor het wasschen van het goud bij een modern ingerichte mijn noodig is.

herinnering de gedachte behouden aan een snelle afdaling naar . . . ja, naar niets, een snelle afdaling in een lift, welke men tusschen vier massieve wanden weet, terwijl men zich toch niet kan onttrekken aan den tamelijk angstigen indruk, dat men in de absolute stilte en duisternis in duizelige vaart omlaag wordt getrokken naar het absolute niets. Zoodat het nog een verademing is, wanneer men eindelijk uit de liftkooi in een werkgang stapt, waar de welkome geluiden van menschelijken arbeid klinken. In Robinson Deep wordt gewerkt op een diepte van ruim 2800 m. ! En dat werk is zwaar, niet zoozeer omdat er een intense hitte heerscht, maar vooral omdat de lucht er volkomen verzadigd is van waterdamp, zoodat de temperatuur het er u moeilijker maakt dan waar ook in de tropen. De arbeiders moeten, eer zij worden aangenomen, deze proef doorstaan : een uur lang boren en bewerken zij een stuk rots in een

In de omgeving van een goudmijn vormt het overblijvende waardelooze gesteente een kleine hoogvlakte met grillig gevormde heuvels en gruisbergen.

De helling van een steenberg, van nabij gefotografeerd.

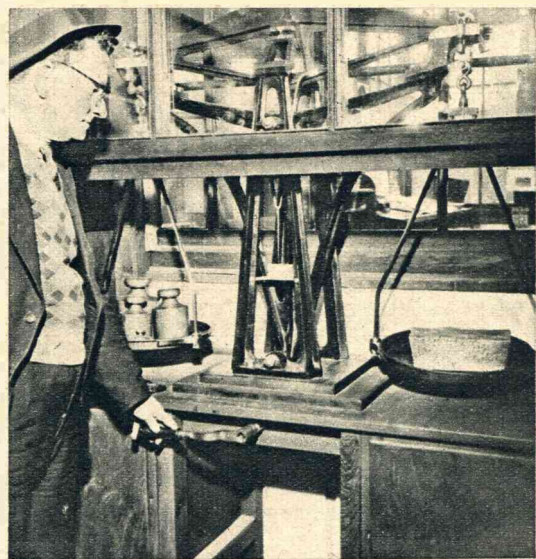

Het zuivere goud wordt gesmolten en in baren gegoten, waarna deze worden gestempeld.

kamer, welke met stoom verhit wordt tot een temperatuur van 96 graden!

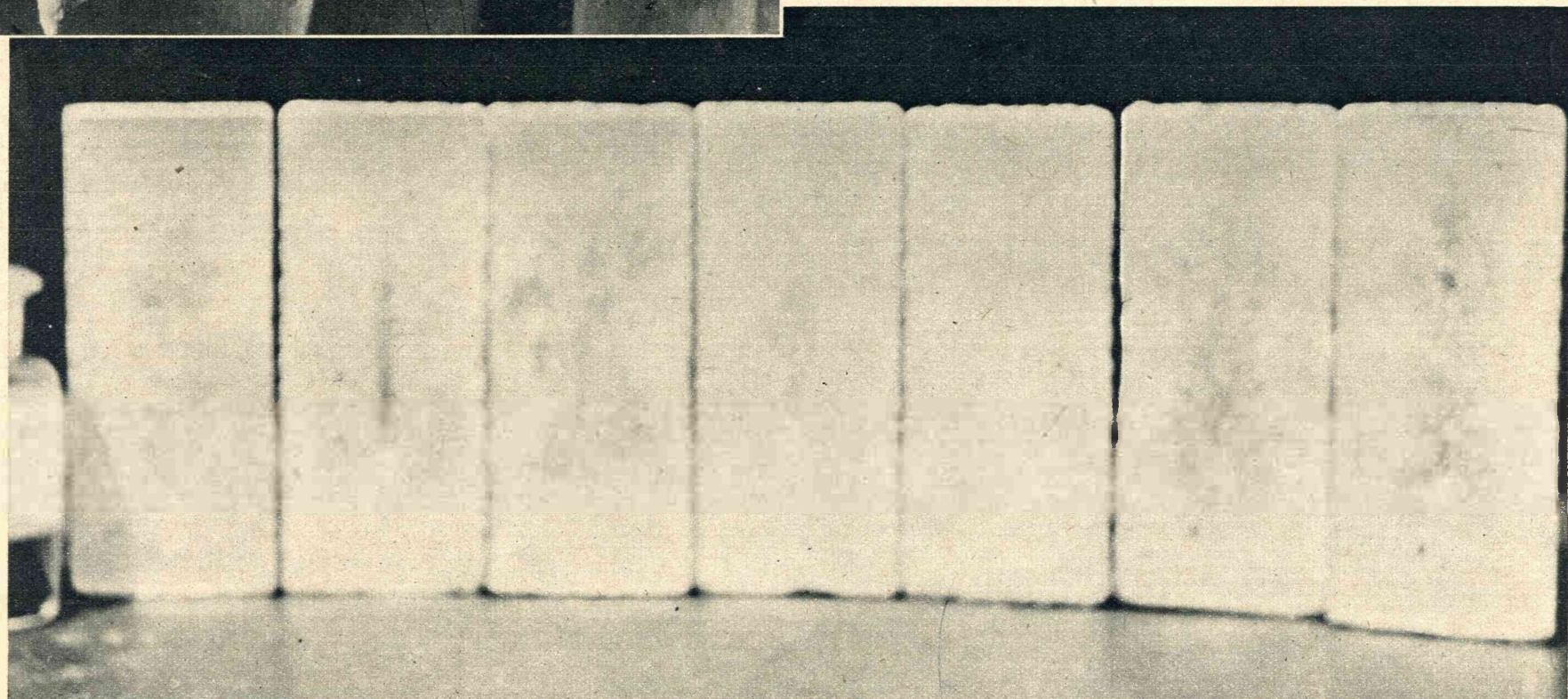
De brokken steen, waarin het goud verborgen is, worden met lorries naar de schachten vervoerd, waar de liften onophoudelijk de kostbare delfstoffen naar de oppervlakte brengen. Daar wordt het harde erts gebroken en gemalen en gewasschen en moet nog vele bewerkingen ondergaan, voordat het kan worden gesmolten tot baren, de gele klompjes, die zoo'n machtigen invloed hebben op alles en iedereen. De edele kern van het erts, dat op onmenselijke diepte uit de aarde wordt gehakt, gaat dan de reis over de wereld beginnen, een reis naar simpele brandkastjes en naar kluizen, welke hypermoderne en onneembare vestingen zijn. Wat er overblijft zijn de eigenaardige heuvels en steengruisbergen in de omgeving van de mijnen, want zooals Johannesburg, de Zuid-Afrikaansche goudstad, ontstaan en fantastische opkomst dankt aan het goud, zoo werd ook het niet zeer mooie maar wel vreemde landschap in de naaste omgeving gevormd door de goudmijnen.

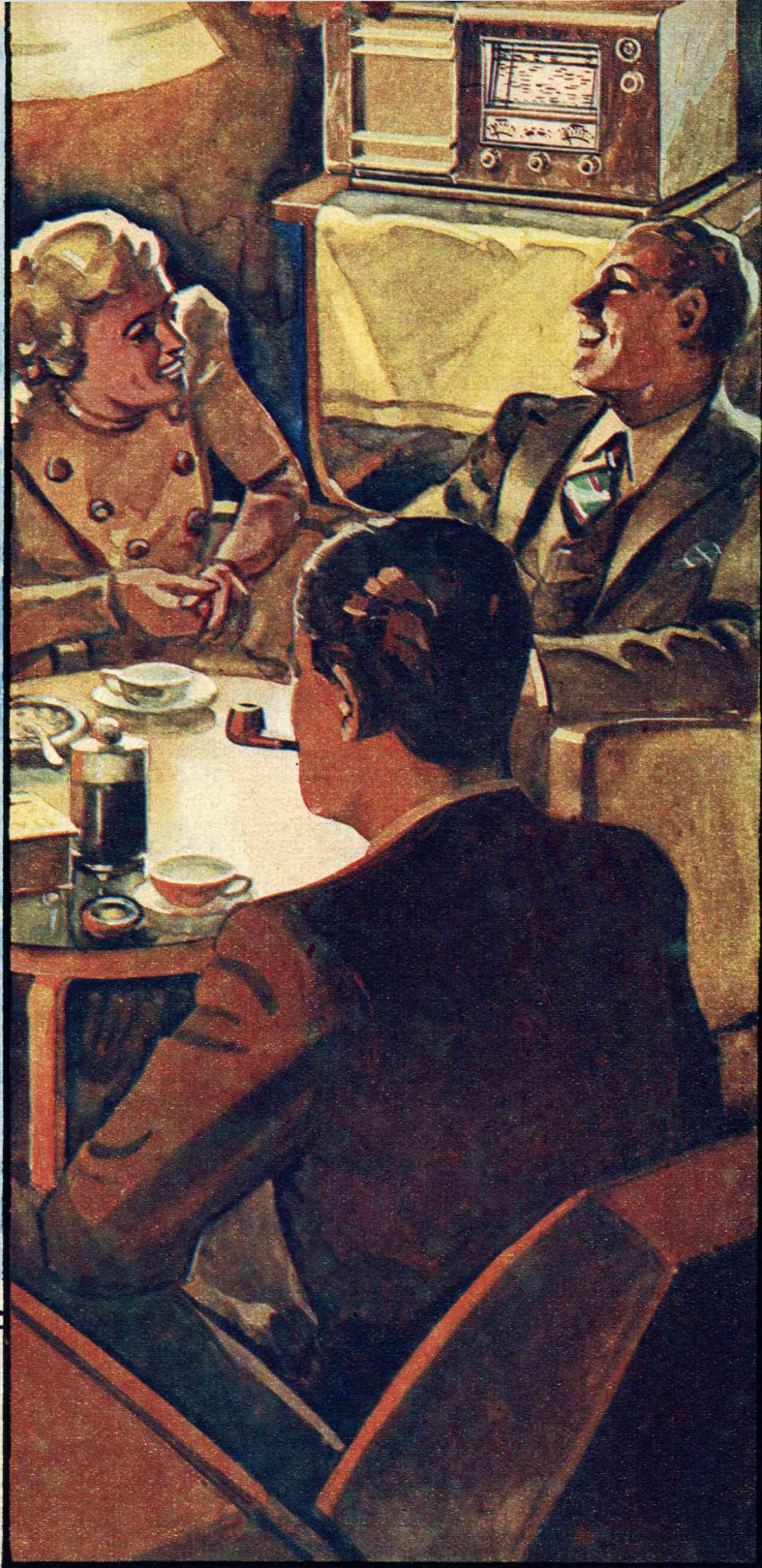

Een gedeelte van de werkplaatsen, waar het erts wordt gebroken en gemalen.

Voordat het goud tenslotte wordt gesloten in het voornaamste der mijngebouwen, de groote kluiz, moet het nauwkeurig gewogen worden.

Op de foto hieronder ziet u het resultaat van een week arbeid in het reusachtige bedrijf van een goudmijn: zeren baren, ieder van 74 kg.

Op zulke dagen....

zult ge hem dubbel waardeeren. Hij doet U mist en sneeuw en natte schoenen vergeten. Hij brengt U in de ware stemming. 🛎 Hebt ge ook maar één vriend, naar wien ge met zooveel genoeg luistert? Zou er onder Uw beste kennissen één zijn, dien ge zò lang alleen aan het woord zoudt willen laten? Natuurlijk niet, want daar voor zou hij de bijzondere eigenschappen van een RADIOBELL moeten bezitten....

Wilt ge de lange avonden in genotvolle uren òm zien vliegen? Wilt ge den triesten winterdag allergezelligst besluiten? Verrijk dan Uw huis met een RADIOBELL!

Radiobell

RADIOBELL 437 Z: vierkrings-vijflamps superheterodyne fl. 150.—

RADIOBELL 537: superheterodyne met 3 golfbereiken (neon-indicatie) fl. 220.—

RADIOBELL 358: zeer selectieve superheterodyne met 3 golfbereiken, E-lampen en tunograaf fl. 185.—

RADIOBELL 385: bijzondere sonoriteit, eveneens voor 3 golfbereiken, fraaie staande kast fl. 205.—

RADIOBELL 538: 6-lamps superheterodyne met een prachtige sonore weergave. Dashboard voor zichtbare afstemming van toon en volume. Geschikt voor het gebruik van de Discrefoon, het „mysterieuze oor” fl. 248.—

RADIOBELL 638: Een meesterwerk! Chassis-constructie in eenheden (magic brain), vliegwiel-afstemming, progressieve variabele selectiviteit, dashboard voor zichtbare toon- en volumeregeling, aansluitingen voor 2e luidspreker en Discrefoon, het „mysterieuze oor” fl. 345.—

RADIOBELL 638: Luxe-model „Comfort”. Radiogramfoon in rollafel-vorm, vervaardigd uit de edelste houtsoorten. Ontvang-gedeelte als dat van de 638. Machtige sonore weergave . . . fl. 635.—

Een nieuw recept, dat U zelf kunt klaar- maken, tegen hoest, ver- koudheid en influenza.

Influenza, verkoudheid en catarrh zijn moeilijk te bestrijden, omdat het slijm de fijne luchtkanaaltjes verstopt en daardoor verhindert, dat de geneesmiddelen de infecteerende ziektekiemen bereiken. Maar hier volgt een middel, dat snel verlichting zal brengen. Vraagt Uw apotheker of drogist 30 gram Vervus (dubbel geconcentreerd) en vermengt het met een kwart liter heet water en een eetlepel suiker, stroop of honing. Roert het goed door, tot het geheel is opgelost. Neemt vier maal daags een eetlepel. Dit brengt snel verlichting van dien hinderlijken hoest; de verstopte neusgaten worden geopend, de ademhaling wordt gemakkelijker en het slijm wordt uit de keel verwijderd.

Dit recept is heel gemakkelijk te bereiden, kost heel weinig en is smakelijk om in te nemen. Iedereen, die last heeft van catarrh of verkoudheid in welken vorm ook, moet dit middel eens probeeren.

Er is geen beter!

Knipt deze paragraaf uit om U eraan te herinneren Vervus bij Uw apotheker of drogist te koop.

**Geen Kerstfeest
zonder**

**CHOCOLAAD
CARRO'S**

van

ORIESSSEN

DE NAAM ZEGT ALLES

NIET TE BITTER, NIET TE ZOET,
NIET TE VET, JUIST GOED.

DOZEN
VANAF
25 ct.

HIJ LEEK EEN DWAAS....

Vervolg van blz. 39

huwelijk worden. Met een proces schiet je óók niets op. Je zou er minstens evenveel narigheid van hebben als Nick. En hij heeft zooveel geld niet. Hij heeft heelemaal geen geld."

Zij luisterde rustig. Eerst was er een minachtend trekje om haar mond, maar geleidelijk week dat.

"Daarom wou ik met u praten," ging hij voort. "Houdt u met dat spelletje op, vóór de kranten zich er mee gaan bemoeien. Ik zal uw lezing van 't geval aannemen, maar al won u een proces, dan kreeg u toch veel minder dan u vraagt, en daar moesten dan nog hoge onkosten af. Ik ben hier niet gekomen om te dreigen of iemand uit te schelden. Ik wil tot een vergelijk komen, als u iets toe wilt geven. Wilt u dat?"

Nog keek zij hem strak aan, nu met een zekeren humor. Zij sprak kortaf. "Goed. Ik zal genoeg nemen met vijftigduizend contant. Daar schrijf ik een brief voor, dat Nick me niets gevraagd heeft, en dat ik hem nooit zou willen hebben ook. Zijn lieve familie mag hem houden."

Dick keek rond en haalde toen een chèqueboek uit zijn zak. Onder dekking van een ineengeknepen servet begon hij te schrijven. Lois keek toe.

"Geeft u altijd zelf de chèques af, als u voor uw vrienden over processen onderhandelt?"

"O, dat komt in orde. Nick kan met mij afrekenen."

"U hebt veel vertrouwen in de mensen, niet?"

"In sommige mensen." Hij keek even op en schreef toen het bedrag neer. Vijftigduizend. Een stevige post voor zijn boekje, maar minder, dan hij gevreesd had. "Alsjeblieft," zei hij. "Dank je, Lois."

Het meisje nam het papiertje aan en aarzelde. Toen haalde zij haar schouders op en borg het in haar tasch.

"'t Is in orde. Nick ontvangt morgen een brief, en u ook — waar precies 't zelfde instaat."

"Uitstekend."

Dat was alles; geen advocaten, geen getuigen, geen papieren, alleen zijn chèque en haar belofte. De nauwgezette Spencer zou er van gerild hebben.

Met eten waren zij klaar. Dick gaf haar een sigaret en zag haar rooken, zwiingend, een minuut lang. Lois had nog iets op 't hart. Eindelijk keek zij hem aan.

"Enfin," zei ze, "ik ben blij, dat 't voorbij is. Ik eh... ik vond Nicky eerst wel aardig. Misschien ging hij wel, als hij op een vrachtauto zat, of in stofzuigers reisde of zoo. Maar zijn familie deugt geen steek, en hij is ook al te ver weg, geloof ik, om er nog iets van te maken. Ik was niet dronken op die fuif. Ik ga nooit zoover. Ik houd mijn verstand liever. Maar hij heeft een heele redevoering gehouden over ons trouwen, en we spraken een datum af, om naar 't stadhuis te gaan. Ik dacht toen nog wel dat er iets van te maken was, dus ik ging. Maar hij kwam niet. Er kwam een jongen uit een café met een briefje, dat hij naar zijn zieken oom moest. Dus hij wist minstens nog, dat hij met me afgesproken had. Ik heb na dien tijd niets meer van hem gehoord, en ik werd hoe langer hoe kwader, en... enfin... hier zitten we."

Zij drukte haar sigaret uit en keek hem met heldere oogen aan. Dick knikte. "Merci. Ik ben blij, dat ik 't ook van jouw kant gehoord heb."

De strakheid week uit haar blik. Er

kwam een eigenaardige trek in haar gezicht, en toen glimlachte zij weer.

"Ik vind je een heel geschikten jongen, Dick Bradshaw. Ik vind 't heelemaal niet prettig, dat de wolven zoo achter je aan zitten. Pas maar op, of ze verslinden je met huid en haar." Zij schoof haar stoel achteruit. "En nu moet ik weg. Over twintig minuten repetitie."

Dick rekende af en zij gingen samen naar buiten. Uit een portiek aan den overkant verwijderde zich onopgemerkt Oliver Ennis. Hij had Dick en Lois La Roche de eetzaal binnen zien gaan, toen hij de hal betrad, en hij had het tweetal voorzichtig in 't oog gehouden. Verstaan had hij niets, maar wel had hij de chèque van hand tot hand zien gaan. De ezel... smeed met 't geld, dat Oliver zelf had moeten hebben! Er kwam een groenachtige glans in Oliver's lichte oogen. Maar een seconde later bedaarde zijn woede. Er was hem een interessant idee in 't hoofd geschoten.

Een uur later zat Oliver in een rommelig kantoor te praten met een man achter een rommelig bureau.

"'t Bedrag van de chèque weet ik niet, maar ik heb gezien dat ze overgegeven werd — en ik wist, dat Lois iets aan 't probeeren was."

"Hm." De man achter het bureau was voorzichtig. "Ik dacht, dat Nicky bezig was, zich met die juffrouw in zijn vingers te snijden."

"Welnee," zei Oliver. "Dat was niets. Trouwens, 'n domme streek van Nicky is geen nieuwtje, maar aan Dick Bradshaw heb je iets. Je weet zelf beter dan ik, hoe je binnen de perken van de wet moet blijven."

"En als dat me niet lukte," zei de man zoetsappig, "kon ik me altijd op mijn zegsman beroepen, dus we mogen allebei wel voorzichtig zijn... Enfin, ik zal er iets van maken. Zie eerst het bedrag maar te weten te komen. Kun je zien op de souche van de chèque?"

"Moet dat?" Oliver trok zijn wenkbrauwen op. "Ik sla liever niet aan 't zakkenrollen."

De man achter het bureau gromde ongeduldig. "Je geweten begint wel een beetje láát te spreken, dunkt me. Als ik 't bedrag niet heb, kan ik 't niet gebruiken."

"Goed, ik zal probeeren," zei Oliver knorrig. Hij kon zich geen kieskeurigheid permitteeren. Want het aanbrenge van nieuwtjes voor het schandaalblaadje was een der geheimzinnige middelen, waarmee Oliver de kloof tusschen een duren smaak en een klein inkomen overbrugde. Oliver kende veel mensen, hij hoorde veel, en hij kon goed combineeren. Zoo teerde hij, als een aaskever, op de domheden en ongelukken zijner vrienden. 't Was gevaarlijk werk, maar de chèques kwamen te pas. Iedere chèque kwam Oliver te pas.

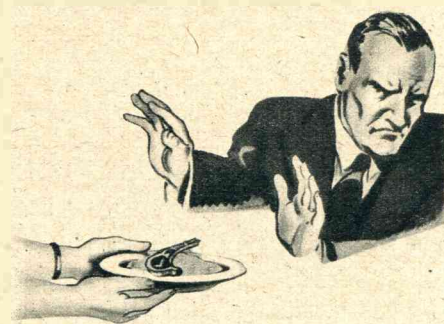
VEERTIENDE HOOFDSTUK

De heer Jordan haastte zich niet met den verkoop van zijn boschgrond. Toen Oliver ongeduldig werd, zette hij zijn redenen uiteen, zonder een blad voor den mond te nemen.

"Maak je maar geen zorg, ik weet best, wat ik doe. Als hij aan 't eind van dat jaar maar blut is — daar gaat 't om, niet? Als hij er te vroeg inloopt wordt hij voorzichtig en spaart hij de rest. Je familie helpt hem flink uitgeven,

ZIJN MAAAG

DWINGT HEM ZICH
VERSCHILLENDE SPIJZEN
TE ONTZEKKEN

Honger hebben en niet kunnen eten! Met angst het naderen van het uur van den maaltijd tegemoet zien! Welke smarten! die men echter had kunnen voorkomen. Een kleine dosis Gebismureerd Magnesium in een beetje water, gebruikt zoodra zich de eerste kenteekenen van spijsverterings stoornissen voordoen, geven u spoedig verlichting. Dat gevoel van walging, de drukking in de maagstreek, de krampen, de gewaarwording van schroeuing in de maag en de slaperigheid, kunnen slechts enkele minuten weerstand bieden aan Gebismureerd Magnesium, welk middel bijna onmiddellijk de overmaat van aciditeit onschadelijk maakt, de gisting van het voedsel doet ophouden en de teergevoelige slijmvliezen der maag verzacht. Gebismureerd Magnesium is aangenaam van smaak en is het onfeilbaar geneesmiddel tegen spijsverteringsstoornissen. Gebismureerd Magnesium is verkrijgbaar bij alle Apothekers en Drogisten à f 1.- per flesch, of f 1.75 per groote flesch, die voordeliger is.

GEBISMUREERD MAGNESIUM

ANTON HUNINK
laat 't fijnste proeven

Echte Geldersche Rookworst

Bij stampot moet
een Rookworst zijn
Neemt Anton Hunink!
die is fijn!!

ANTON HUNINK, Deventer
HOFLEVERANCIER

maar denk je, dat hij daarmee door-gaat, als hij niet ergens een appeltje voor den dorst heeft? Hij mag ten eerste dat land niet zien, voor hij koopt, en ten tweede — als hij 't heeft, wil hij meteen aan 't houthakken, en dat pretje moet niet te vroeg beginnen. Ik moet eerst zijn vertrouwen winnen — hem een kleinigheidje laten verdienen met 't een of ander. Hij is in veel opzichten een sukkel, maar van hersens ontbloomt is hij ook niet. Ik kom met dien grond los op een moment, dat hij toe moet happen of er van afzien. Laat me maar stil begaan."

"Als je te lang wacht," zei Oliver kribbig, "begrijpt hij weer niet, waarom niemand anders zoo'n prachtige gelegenheid aangrijpt."

"Natuurlijk. Maar ik wacht niet te lang. Ik moet eerst antwoord van Harvey hebben, niet? Als 't gaat sneeuwen en vriezen, begin ik. Dan kan hij er niet meer heen, en jij ziet hem naar 't zuiden te krijgen. Als we de eerste drie maanden maar geen last krijgen. Daarna mag hij doen wat hij wil."

Jordan had danig profijt getrokken van Dick's vluchtige uitnodiging, om op Lynnewood te komen. Hij was er op zekeren dag aangekomen en had toen met schrik gemerkt, dat hij 't verkeerde pakje bij zich had. Een anderen keer had hij Dick een tip gegeven voor de beurs, en Dick had er een duizend dollar door verdiend.

"Ik doe zooiets natuurlijk niet uit naastenliefde," had Jordan op zijn gemoedelijke manier gezegd. "Ik krijg mijn commissie, en ik maak graag tevreden klanten. Kan ik er meteen een vriend 'n dienst door bewijzen, des te beter."

Oliver was niet zeer gesticht over die bezoeken, maar daar trok Jordan zich weinig van aan. Hij wou vasten voet krijgen op Lynnewood, en daarin liet hij zich door zoo iemand als Oliver niet dwarsboomen.

De forsche man was sluwder dan iemand wist. Hij merkte dingen op. Kleine dingen. Bijvoorbeeld, dat Brad-

shaw notities placht te maken in een zakboekje. Er kon wel eens iets in dat boekje staan, dat 't weten waard was. Jordan was nieuwsgierig. Hij bleef dien avond talmen, tot een invitatie om te blijven logeeren onvermijdelijk was.

"Ja, graag, Bradshaw," antwoordde hij. "Alleen... ik heb effecten van een klant bij me; zou je die ergens kunnen bergen voor me?"

Dick had het pakje aangenomen en later op den avond ging hij ermee naar de bibliotheek. Alle anderen waren naar hun kamers. Dick maakte de safe open en legde het pakje van Jordan in een la.

Toen meende hij iets te hooren, een zeer zwak geluid. Hij kwam uit de cel en zijn hand ging den zak van zijn jasje in, maar het groote vertrek was leeg en de gordijnen hingen stil. Misschien een tak tegen 't raam... Hij sloot de safe, draaide het licht uit en ging naar zijn kamer.

Den volgenden morgen tastte hij naar zijn sigarettenkoker en greep tot zijn verbazing zijn notitieboekje. Dat hoorde niet in dien zak. Maar hij had zijn kamer altijd gesloten 's nachts, zelfs de balkondeuren... Hij werd te achterdochtig; hij zou 't er zelf wel gestoken hebben.

Stacy Jordan echter had juist een stuk draad en een lang stalen werktuig achter de voering van zijn koffer gestopt en nu stond hij lachend te kijken naar een rijtje cijfers in zijn eigen zakboekje. "Zal wel de combinatie van de safe zijn," dacht hij. "Misschien heb ik 't nooit nodig, maar je kunt niet weten."

Dick verhaastte ten slotte zelf de onderhandelingen over den grond van Harvey. Hij zei er iets over, toen Jordan hem voor een effectenzaak opbelde, en toen 't gesprek werd afgebroken, was er een afspraak gemaakt voor den volgenden dag op Lynnewood. Jordan kwam, vertelde dat Harvey nu in Cairo scheen te zitten, en haalde de foto's van Harvey's bezittingen te voorschijn.

Wordt vervolgd

Een tip uit de practijk

VOOR WINTERSPORT NAAR OOSTENRIJK
Sneeuw - Ontspanning - Zon

Voor alle reizen op de Oostenrijksche
Bondsspoorwegen 40 % reductie.

Alle wintersportplaatsen zijn gemakkelijk te bereiken.

Eerste klasse Ski-scholen.

Goed geëxploiteerde berghutten.

Reischèques; geen deviezenbepalingen.

Reist per extra-trein „AUSTRIA-EXPRESS“ op
23 December 1937.

In Januari en Februari 1938 elken Vrijdag en Zater-
dag speciale reisgelegenheden „AUSTRIA-REIZEN“.

Maakt gebruik van de
„AUSTRIA-VERKEHR (A.-V.)-COUPONBOEKJES“.
Prijzen per week en per persoon vanaf f 32.85.

Speciale goedkoopste „PAUSCHALARRANGEMENTEN“.

★

Vraagt uitvoerige inlichtingen en brochures bij de erkende reisbureaux en reisverenigingen of
bij den Oostenrijkschen Propagandadienst voor Vreemdelingenverkeer, Stationsplein, Utrecht.

Heeft U het KERSTBOEK 1937 VAN PANORAMA reeds besteld?

VRAAGT NOG HEDEN DEN BEZORGER VAN DIT BLAD

64 pagina's op zwaar papier, waarvan vele in meerkleurendruk. — Prachtige verhalen. Boeiende artikelen. — Bijgevoegd is een kalender voor 1938.

PRIJS SLECHTS 75 CENT

Toezening franco per post alleen na ontvangst van 85 cent in postzegels, per postwissel of na overschrijving op girorekening 142700 van

PANORAMA — HAARLEM

PANORAMA, Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. Tezamen met een der periodieken De Stad Amsterdam, Groot Rotterdam, 's Gravenhage in Beeld, Ons Land, Ons Zuiden of Ons Zeeland — f 1.62½ per kwartaal of f 0.12½ per week. Franco per post f 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën f 7.65 per jaar bij vooruitbetaling. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. — Bureaux: HAARLEM, Nassaulaan 51. Tel. Int. 13866. Giro nr. 142700. — AMSTERDAM, N.Z. Voorburgwal 262. Telefoon Interc. 33170. Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Stationsweg 24. Telefoon Interc. 50540. Giro nr. 101981. 's GRAVENHAGE, Stationsweg 95. Tel. Interc. 111666. Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142. Telefoon Interc. 13473. Giro nr. 149597. 's HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27. Telefoon Interc. 1215. Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20. Tel. Interc. 5851. Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Tel. 81. — De voorwaarden van onze gratis ongevalverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.

N.V. ROBERTS VAN INSEN EN CO.

Hoe werkt dat middel, Dokter?

Wanneer een bewerkt koperen bord gepoetst wordt, gebeuren er drie dingen. U maakt de gladde deelen schoon, U vult de groeven en ten derde slijpt U iets van het koper weg.

Hetzelfde gebeurt op uw gebit. Hoe schoon U de gave, sterke deelen van het glazuur ook poetst, U vult de groeven op. Dat is het begin van alle kwaad en ontsiering.

Culta is geen poetsend of slijpend middel, maar een absorbeërend middel. Het zuigt door de colloïdale werking de aanslag uit de groeven, zonder dat van beschadiging van het glazuur sprake kan zijn.

Dat is de eigenschap der CULTA-absorptie-reiniging. Het poetst of slijpt niet, het reinigt.

De bekoring van een schoon — helder — gevoel... is de eerste NIEUWE SENSATIE, na het gebruik van CULTA. Het eerste bewijs van de hygienische en prophylactische eigenschappen der CULTA-absorptie-reiniging.

E.C.H.T.'s FABRIEKEN
HOLLAND

KERSTKERKGANG

NAAR HET WERK VAN F. H. KAEMMERER (1839–1902)

Zie beschrijving op blz. 34

HART VOOR DE ZAAK

DOOR JOHN D. CLAVERTEN

Norton Graham trad een uur later dan gewoonlijk zijn privé-kantoor binnen, zei juffrouw Bell goedenmorgen en zette zich met een zorgelijk gezicht aan zijn schrijftafel. Hij liet de post onaangeroerd, zat een half uur diep in gedachten en keek plotseling op. „Roep de heeren eens, juffrouw Bell,” zei hij met een stem, die vastbesloten klonk.

Eenige oogenblikken later traden de heeren een voor een binnen: Curtis, Brown, Macvish en Ginger. De oudste, die het langst aan de zaak verbonden was, ging voorop — John Ginger was de jongste, zoowel in diensttijd als jaren.

Norton Graham nam hen vluchtig op. „Mijne heeren, ik heb u laten roepen voor een onaangename mededeeling. Zekere omstandigheden dwingen me aanmerkelijk op de salarissen te gaan bezuinigen. De zaak heeft een zeer gevoelig verlies geleden en ik kan dit slechts te boven komen door op drastische wijze het snoeimes in de uitgaven te zetten. Kort en goed: ik zal met ingang van de volgende maand dertig procent op de salarissen moeten korten. Juffrouw Bell valt er buiten, omdat ik, toen zij hier drie weken geleden in dienst trad, bij de vaststelling van haar salaris reeds rekening heb gehouden met de gewijzigde omstandigheden.”

Graham keek zijn bedienden een voor een aan. „Het valt me niet mee dezen maatregel te moeten nemen, maar hij is onvermijdelijk, heeren. Wie er niet in kan berusten, is natuurlijk vrij op den laatsten te vertrekken. Ik erken dat het een hard gelag is plotseling dertig procent van zijn inkomsten te moeten missen, maar misschien zegt het jullie óók wat, dat je in de jaren van voorspoed altijd een zeer behoorlijk bestaan hebt gevonden in de zaak. En nu de tijd van tegenspoed aangebroken is...”

Een hoofdknikje moest beduiden dat Norton Graham niets meer te zeggen had en een voor een verdwenen de heeren door de deur. Daarbuiten keken ze elkander bedrukt aan. „Ik dacht wel dat er iets broeide,” mompelde Curtis somber. „Hij zag er de laatste weken uit, alsof hij zijn eigen begrafenis had bijgewoond. Dertig procent — het is me nogal iets. Dan zou ik m'n auto op moeten geven, goedkoop moeten gaan wonen — neen, daar moet ik eerst nog 'us een nachtje op slapen...”

De anderen knikten en zwijgend gingen ze aan het werk.

Op den eersten van de maand verscheen Norton Graham op den gewonen tijd op kantoor. In de gang betrok zijn gezicht — aan den kapstok hing slechts één hoed. Hij deed de deur open en zag John Ginger zitten.

„Zijn de anderen er niet?” vroeg hij kort.

„Neen, meneer, alleen juffrouw Bell.”

Met gefronste wenkbrauwen ging hij het privé-kantoor binnen, zei juffrouw Bell goedenmorgen en zocht de post door. Er waren brieven van Curtis en Brown — Macvish had niets van zich laten horen. Hij las de brieven door, schoof ze daarna minachtend opzij en begon een gejaagde wandeling rond zijn schrijftafel. Langzaam kwam hij tot rust, ging weer zitten en keek naar de donkere krulletjes in den hals van juffrouw Bell. „Roep meneer Ginger hier, juffrouw...”

Juffrouw Bell verdween en keerde

terug met John Ginger. Graham wees hem een stoel en nam hem lang en aandachtig op.

„Ben je besloten hier te blijven tegen dat verminderd salaris, Ginger?” vroeg hij.

„Ja, meneer,” antwoordde John Ginger, met een ernstige uitdrukking op zijn prettig gezicht.

„Bravo, m'n jonge vriend!” hernam Norton Graham. „Je draagt het hart op de rechte plaats — je weet tenminste wat trouw is aan de zaak. Curtis is plotseling ziek geworden en het zal maandenlang duren voor hij hersteld is, schrijft hij. Dat is 'n smoesje. Die zelfde Curtis kwam hier als een jong broekje en hij is volstrekt geen hoogvlieger. Bij een ander had hij het nooit zoover gebracht als hier — alles wat hij is en bezit, héél zijn welstand heeft hij aan den bloei van de zaak te danken. Brown schrijft dat hij voor het verminderd salaris niet kan werken en van hem geldt hetzelfde, als wat ik van Curtis zei. Ook hij is niet bereid zich een offer te getroosten voor de zaak, waarin hij zoo langen tijd een ruim bestaan vond. Wat Macvish betreft — die heeft zich zelfs niet de moeite gegeven zijn wegblijven te verontschuldigen, hoewel ook hij ruimschoots van de voorspoedige zaken heeft geprofiteerd. Dat zijn er dus drie, waarmee de zaak afgedaan heeft...”

Norton Graham legde zijn armen op de schrijftafel en leunde voorover. „En nu zal ik je een korte geschiedenis vertellen, John Ginger,” ging hij opgewekt voort. „Ik ben zestig en ik voelde me den laatsten tijd niet, zooals ik wezen moest. Een paar weken geleden heb ik me laten onderzoeken en de dokters hebben me dringend rust voorgeschreven. Ik bezit kind noch kraai in de wereld en ik heb geld in overvloed. Ik besloot dus mij uit de zaak terug te trekken en haar aan iemand te geven, die haar waard was. Die heele salarisvermindering was comédie en had slechts ten doel m'n menschen te leeren kennen. Waren jullie alle vier teruggekomen vanmorgen, dan had ik je er allen een gelijk aandeel in gegeven. Maar dat heeft niet zoo mogen zijn; jij bent de eenige, in wien ik niet teleurgesteld ben. Vanaf heden is de zaak voor jou. Je draagt het hart op de rechte plaats, John Ginger, en ik twijfel er niet aan, of je zult mijn levenswerk in eere houden...”

Een week later zat er nieuw personeel in het kantoor van de firma Ginger, voorheen Graham. John Ginger zelf troonde op het privé-kantoor achter zijn bureau en juffrouw Bell troonde op het bureau.

„Dus dat is afgesproken — dit is je laatste dag hier op kantoor, schat,” zei John Ginger. „Het gaat me aan het hart, maar zolang jij hier bent, komt er van de zaken niets terecht. En de volgende week trouwen we. Is het niet net een droom? En dat danken we nu allemaal aan dien goeien ouwen Norton Graham. Soms schaam ik me wel eens 'u beetje — eigenlijk heb ik zijn goedheid niet verdiend.”

„Niet verdiend?” zong juffrouw Bell met schitterende oogen. „Je was toch de eenige, die hart had voor de zaak?”

„Ja, hm, in zekeren zin wel,” grinnikte John Ginger. „Als ik negentig procent loonsverlaging gekregen had, zou ik ook teruggekomen zijn. Maar alleen omdat ik stapel verliefd was op jou, zie je.”

HET IS EEN Compliment WANNEER MEN U EEN „Natuurlijke Schoonheid” NOEMT

• Zorg, dat Uw teint natuurlijk van kleur is, maar vermijd den schijn van „make up”. Accentueer Uw eigen kleur van Uw lippen, wangen en huid. Het Grondbeginsel der Kleurverandering, vastgelegd in Tangee lippenstift, poeder en rouge, verhoogt Uw eigen natuurlijke kleur, waardoor U bekoorlijker en aantrekkelijker wordt.

Begin vandaag nog Uw charme te verhoogten.

- Gebruik Tangee voor Uw lippen — verf ze niet. Het wonderlijke van het Grondbeginsel der Kleurverandering is, dat het de frissche roze kleur van Uw lippen op natuurlijke wijze verhoogt.
- Aangezien ook Tangee gelaatspoeder verwerkt is volgens het verbluffende Grondbeginsel der Kleurverandering, maakt ze Uw huid jonger en bekoorlijker — Tangee maakt een einde aan het „gepoederd” uitzien.
- Wanneer U Tangee rouge oplegt, brengt het de natuurlijke kleur van Uw wangen naar voren. In vasten poedervorm en als crème verkrijgbaar.

World's Most Famous Lipstick
TANGEE
ENDS THAT PAINTED LOOK

Alleen ECHT met TANGEE op de metalen buis. Waar niet verkrijgbaar, schrijft aan den importeur: Jacq. Mot Jr., Sarphatistraat 115, Amsterdam

Bij hoest
3-minuten
**VapoRub-
massage**

Voor 't naar bed gaan 1) Vapo-Rub krachtig op borst en keel wrijven, 2) óók der rug insmeren, 3) borst dik insmeren en met warm flanel bedekken. Door de massage werkt Vicks direct door de huid als pappleister, terwijl de door de lichaamswarmte ontstane dampen 18 x per minuut naar de ontstoken luchtwegen van neus, keel en borst worden ingeademd. De urenlang aanhoudende dubbele werking verhelpt de meeste verkoudheden in één nacht.

VICKS
VAPORUB

Verkrijgbaar bij Apothekers en Drogisten à f. 0.90 per grooten pot

DROSTE
luidt den
feest-tijd
in!

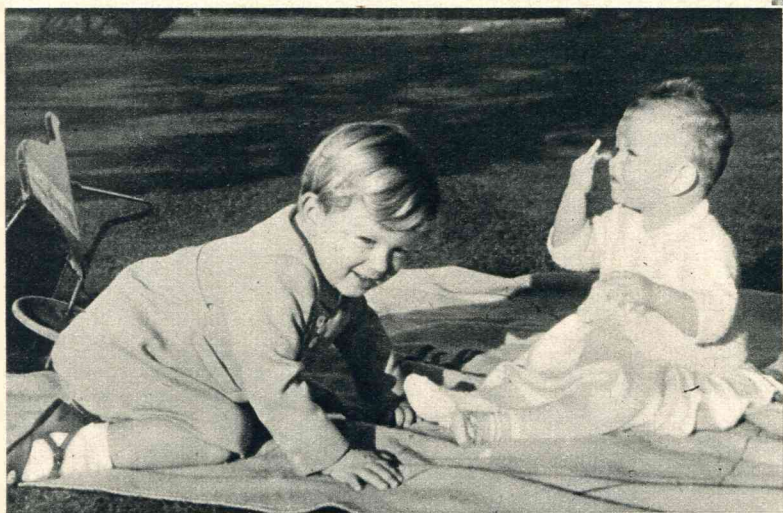
Laat Droste's tractatie-mannetje voor wat lekkers zorgen! Kerst-klokjes en Kerstkransjes, Hulst-blaadjes en de bekende Pastilles.
ALTIJD WELKOM!

Spaart plaatjes voor onze albums

DROSTE VERPLEEGSTER CACAO

De hertog en hertogin van Kent met hun kinderen

Een zonnig blijde jeugd beleven zeer zeker de beide kinderen van het sympathieke Engelsche prinsenpaar, dat enkele jaren geleden in het huwelijk trad, den hertog van Kent en diens gemalin, prinses Marina van Griekenland. En de gelukkige ouders, wanneer geen plichten van staat hun aanwezigheid elders

vereischen, vertoeven dan ook het liefst bij hun kleinen en genieten mee van het ongedwongen spel binnenskamers, of liever, als het ook maar even kan, in de open lucht, waar het zonnig is en frisch.

Dat geeft dan natuurlijk aanleiding tot vele van die tafereeltjes, waaraan zich het ouderhart zoo te goed kan doen — want in vermaak en spel zijn prinsenkinderen gelijk aan elk ander menschenkind.

Enkele van die gelukkige en zorgeloze oogenblikken, waarin ouders en kinderen deelen, heeft de fotograaf op de gevoelige plaat weten vast te leggen. Op een ervan zien we de moeder, thans de hertogin van Kent, met haar beide kleuters, prins Edward George Nicholas Patrick (geboren 9 Oct. 1935) en prinses Alexandra Helen Elizabeth Olga Christabel (geboren 25 Dec. 1936) op het grasperk voor het buitenverblijf „The Coppins”, te Iver, in Buckinghamshire, ongeveer dertig mijl buiten Londen. Op de andere houdt de hertog van Kent zijn zoontje Edward op den arm, en ziet men de kinderen alleen, terwijl ze zich op het gazon van het fraaie park vermaken.

IRIUM HELPT MILLIOENEN

in den strijd tegen doffe, verkleurde tanden!

JOAN BLONDELL AND HER SON
Warner Brothers Star
appearing in
"THE PERFECT SPECIMEN"

PEPSODENT is de eenige tandpasta, waarin deze opzienbarende uitvinding is toegepast, die den tanden een verrassenden nieuwen glans geeft.

**De groote tube
is voordeliger**

„Het is, alsof een donkere wolk wegtrekt en de zon weer doorbreekt!” Zóó gevoelen zich millioenen na hun eerste proefneming met Pepsodent Tandpasta, waarin IRIUM is toegepast. De werking van Irium is zoo doeltreffend, dat het den fraaien natuurlijke glans, dien velen voorgoed verloren waanden, opnieuw te voorschijn brengt. Het houdt de kindertandjes gezond en sterk. Dank zij IRIUM schuimt Pepsodent heerlijk. Verfrisschend!

GEBRUIK PEPSODENT TANDPASTA
de eenige met IRIUM

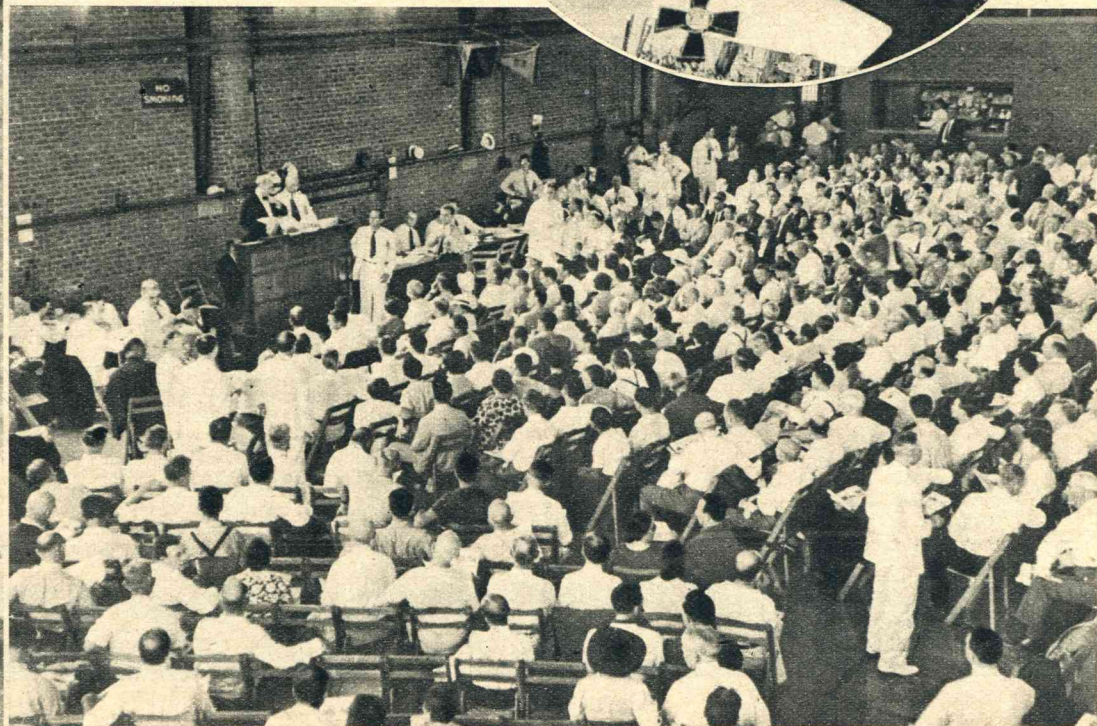
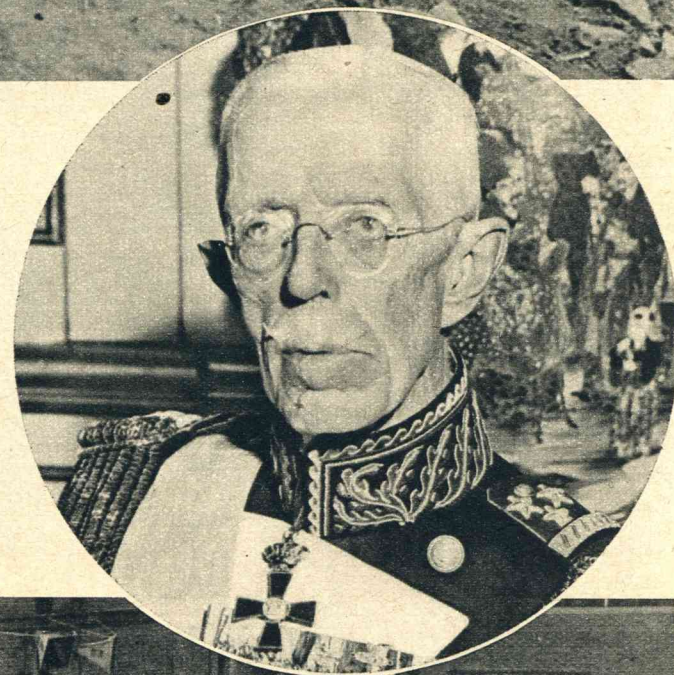
In het dorpje Skepje (Joego-Slavië) wordt van tijd tot tijd een z.g. ploegenmarkt gehouden, waarvoor in deze streken altijd groote belangstelling bestaat.

Koning Gustaaf V van Zweden vierde den 8en December zijn dertig-jarig regeeringsjubileum.

Varia

Links : Mr. Joseph P. Day, een vendu-meester te New York, heeft gedurende z'n jarenlange loopbaan meer dan 1.250.000.000 dollar aan huizen, landerijen, meubilair etc. verkocht. Thans heeft mr. Day z'n hamer er bij neergelegd en is op pensioen gegaan. Hieronder een prent van z'n laatste verkooping te New Rochelle.

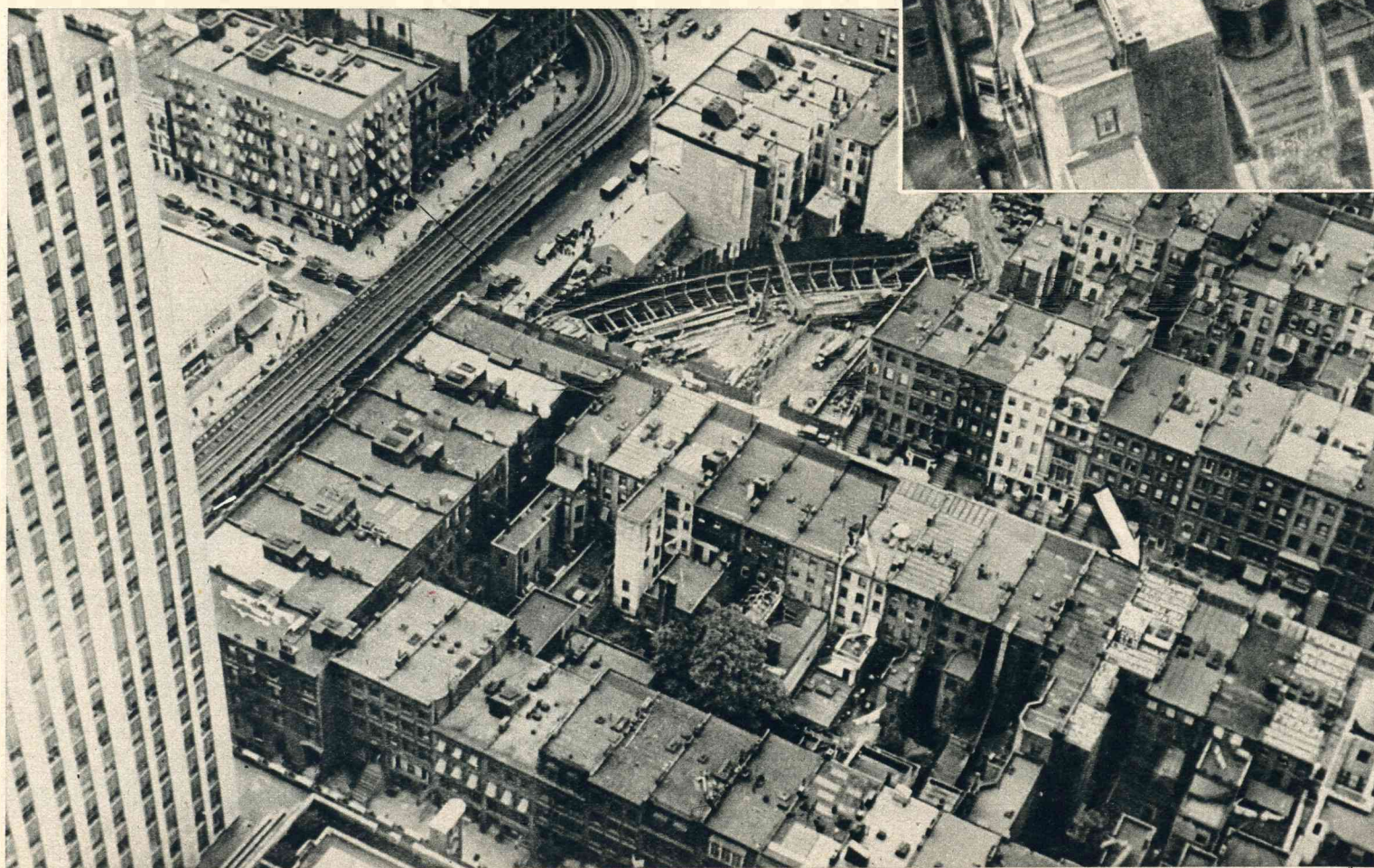

Twee Engelsche vliegbooten van het eskader, dat een vlucht naar Australië onderneemt, gefotografeerd bij een oefentocht boven Plymouth.

De dierentuin te Chessington (Surrey) is uitgebreid met twee luipaarden, drie tijgers en vier leeuwen, die gedurende de laatste zes weken in gevangenschap geboren zijn.

Een restaurateur aan den voet van de imposante Radio-city te New York tracht op zeer origineele wijze de klandizie te trekken van de duizenden kantoorbedienden, die overdag in dit enorme wolvenkrabbercomplex tegenwoordig zijn. Met groote, witte letters heeft hij z'n dagelijks menu op het dak van z'n restaurant geschilderd, zoodat eventueele bezoekers het zelfs van zeer groote hoogte kunnen lezen. Het pijltje op de linksche foto, welke van een der hoogste verdiepingen van Radio-city genomen is, vestigt onze aandacht op deze zonderlinge spijskaart. Boven: Wat men in Maison Jacques al zoo bestellen kan.

GEHAAKTE HANDSCHOENEN

Materiaal : plm. 100 gram vierdraadswol en een aluminium haaknaald nr. 15. 63 lossen opzetten en nog 2 lossen erbij voor het omkeeren.

1e toer: 63 stokjes. 2e toer: 3 lossen, 63 stokjes. 3e toer: 2 lossen, 63 stokjes. 4e toer: 3 lossen, 48 stokjes. Nu de haaknaald uit het werk nemen en den draad laten hangen. In het gaatje waarin het 48e stokje komt, wordt opnieuw ingestoken en met een nieuwen draad worden van hieruit 22 lossen gehaakt. Draad afhechten, doorgaan met de stokjes haken en boven het nieuwe toertje lossen 21 st. haken. In de laatste losse $\frac{1}{2}$ st. haken.

5e toer: 3 lossen, 70 stokjes. 6e toer: 3 lossen, 69 stokjes, $\frac{1}{2}$ stokje, draad afhechten. 7e toer: insteken in het gaatje tusschen het 19e en 20e stokje van links, 21 lossen haken, 3 lossen, omkeeren. Verder haken met stokjes, dus 21 st. op de lossen en 52 st. op de st. van den 6en toer.

8e toer: 3 lossen, 73 st. 9e toer: 2 lossen, 73 st. 10e toer: 3 lossen, 52 st., draad laten hangen. In hetzelfde laatste gaatje insteken en met een nieuwen draad 19 lossen haken. Draad afhechten. Verder gaan met stokjes, het laatst $\frac{1}{2}$ st. haken. 11e toer: 3 lossen, 71 st. 12e toer: 3 lossen, 70 st., $\frac{1}{2}$ st., draad afhechten.

De tweede helft: deze is tot den 8en toer gelijk aan de voorgaande helft.

8e toer: 3 lossen, 41 st. Draad laten hangen. In het gaatje van het laatste st. insteken en opnieuw 18 lossen haken. Draad afhechten. Verder gaan met de st., waarvan het laatste $\frac{1}{2}$ st. is.

9e toer: 3 lossen, 59 st. 10e toer: 3 lossen, 59 st. 11e toer: 2 lossen, 59 st. Draad laten hangen (A).

B. Opnieuw bij den 8en toer beginnen. Acht gaatjes links van het 40e st. insteken en met een nieuwen draad 23 lossen haken. Omkeeren. 9e toer: 3 lossen en verder gaan met st. naar den kant van de vingers toe.

10e toer: 3 lossen, 29 st. Draad laten hangen. In hetzelfde gaatje als het laatste st. insteken en met een nieuwen draad 19 lossen haken; den draad afhechten. Verder gaan met de st. waarvan het laatste $\frac{1}{2}$ st. is.

11e toer: 3 lossen, verder st. waarvan het laatste $\frac{1}{2}$ st. is. Draad afhechten.

12e toer: Deze wordt begonnen bij A, dus 3 lossen, 41 stokjes. Het 42e st. wordt gemaakt tusschen het 28e en 29e st. van den 11en toer van gedeelte B. Dezen toer verder met st. afhaken. De laatste steek is $\frac{1}{2}$ st. De verschillende deelen worden met een overhandschen steek aan elkaar genaaid. Ten slotte brengen we een eenvoudige versiering aan door op de handschoenen (deze werden van gele wol gehaakt) een koordje te rijgen van donkerbruine wol, dat van lossen wordt gehaakt.

PRACTISCHE KERSTGESCHENKJES

Doet u niet mee aan het maken van Kerstgeschenkjes? Dan nog zullen deze gezellige handwerkjes welkom zijn, want welk jong meisje, dat naar de wintersport denkt te gaan, zal niet graag zulk een aardige skimuts willen breien of wie houdt er niet van zoo'n paar modern gehaakte handschoenen, die ons, vooral voor de fiets, zulke goede diensten kunnen bewijzen?

GEBREIDE MUTS

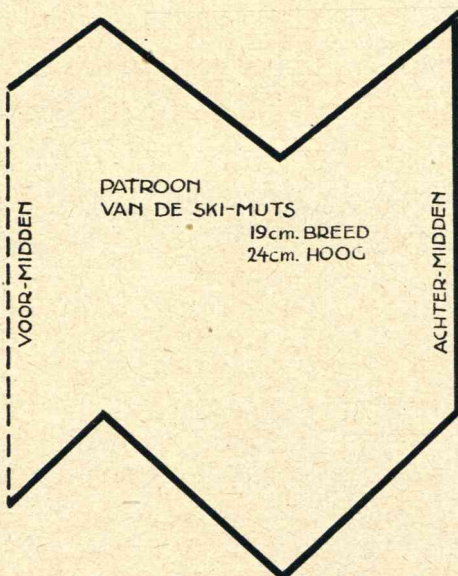
Materiaal: 25 gram lichtblauwe en 25 gram witte tweedraads wol en aluminium breinaalden nr. 2 $\frac{1}{2}$.

Men breit de muts heen- en teruggaande recht, zoodat er ribbels ontstaan.

Er worden telkens afwisselend 2 naalden wit en 2 naalden lichtblauw gebreid. De 1e steek wordt telkens recht afgehaald. Men begint achteraan bij het middengedeelte van het hoofd met een opzetrand van 55 steken (wit). Bij de 3e naald en 19 maal bij iedere 2e volgende naald wordt bij het begin van de naald 1 steek geminderd en op het einde van de naald 1 steek gemeerd.

Bij de volgende 20 heengaande naalden wordt bij het begin van de naald 1 steek gemeerd en op het einde van de naald 1 steek geminderd.

Nu is de eerste groote punt af. Voor de kleinere, middelste punt wordt bij de volgende 10 heengaande naalden bij het begin van de naald telkens 1 steek geminderd en op het einde van de naald 1 steek gemeerd, terwijl bij de volgende 10 heengaande naalden bij het begin van de naald 1 steek

gemeerd en op het einde van de naald 1 steek geminderd wordt.

Dan breit men de volgende groote punt zooals de eerste groote punt en kant vervolgens alle steken af. Ten slotte worden de achterste naad en de bovenste schuine deelen volgens afgebeeld knippatroontje aan elkaar genaaid.

ONS KERSTMENU

WAT ZULLEN WE ETEN?

- Zondag:** Knolselderijsoep.
Kalfscoteletten.
Gestoofde peren.
Aardappelen.
Amandelpudding.
- Maandag:** Varkenshaas.
Andijvie.
Aardappelen.
Havermontpap.
- Dinsdag:** Koud vleesch.
Bietensla.
Gebakken aardappelen.
Gort met pruinen.
- Woensdag:** Gemarineerde runderlapjes.
Witte boonen.
Aardappelen.
Citroen-meringue.
- Donderdag:** Kerriesoep van witte boonen.
Gehakt.
Savoyekool.
Aardappelen.
Wentelteefjes met besensap.
- Vrijdag:** Kaascroquetjes.
Gegratineerde bloemkool-schotel.
Aardappelen.
Vermicellischoteltje.
- Zaterdag:** (1e Kerstdag) Witte soep met gehaktballetjes.
Brusselsch-lofschotel met gehakte ham.
Gevulde gans.
Appelmoes.
Aardappelen.
Chipolatapudding met marasquinsaus.

Braad de boter bruin. Leg er de gans in en laat deze onder voortdurend omkeeren en bedruipen mooi bruin braden. Giet onder het braden telkens zooveel water bij de jus, dat het korstje onder in de pan juist wordt opgelost (de jus en het vleesch worden anders te vet) en laat de gans in plm. 2½ uur gaar worden. Bekleed de pootjes met papieren manchetjes en geef er appelmoes bij. Schep zoo noodig wat vet van de jus af en maak deze met water of room af.

Chipolata (6 à 8 personen)

2½ dl. melk, 2½ dl. slagroom, 3 eiwitten, 200 gram geconfijte kersjes, 50 gram suiker, 14 bladen witte gelatine. 150 gram lange vingers, een scheutje marasquin.

Breng de melk aan de kook, los er de suiker in op. Week de gelatine intusschen in koud water (plm. 10 min.). knijp ze uit en los ze in de melk, die van het vuur genomen is, op. Verdeel de geconfijte kersjes in tweeën.

Drenk de biscuits in den marasquin, zorg dat ze niet breken.

Klop de eiwitten zeer stijf en den slagroom bijna stijf en voeg dan de eiwitten bij den slagroom. Roer slagroom en eiwit luchtig door elkaar en klop dan nog even tot de massa stijf is. Voeg hierbij de melk, waarin de suiker en gelatine zijn opgelost, roer er dan de kersjes doorheen en roer nog af en toe tot het mengsel stijf begint te worden en de kersjes niet meer kunnen zakken. Leg dan in een met eiwit omgespoelden puddingvorm telkens afwisselend een laag van het mengsel en 'n laag biscuits. Zorg dat bovenste en onderste laag uit het slagroommengsel bestaan, laat den pudding volkomen stijf worden, stort hem op een schotel en geef er marasquinsaus bij.

Marasquinsaus

3 eierdooiers, 1½ dl. room, 1½ dl. melk, 1 afgestreken eetlepel suiker, wat geraspte citroenschil, ¾ dl. marasquin.

Klop de eierdooiers met den room, de melk, de suiker en de geraspte citroenschil.

Doe alles in een goed geëmailleerd pannetje, zet dit in een andere pan met water, dat tegen de kook wordt aangehouden en roer zoo lang tot de massa dik en gebonden wordt.

Neem dan de pan van het vuur, roer er den marasquin doorheen en geef de saus bij de chipolata.

UIT ONS MENU

Witte soep met gehaktballetjes (6 personen)

2 liter lichte bouillon van kalfsvleesch; 70 gram bloem, 75 gram boter, een stukje foelie, een stukje Spaansche peper, 2 eierdooiers, 1 dl. room, wat peterselie, 100 gram kalfsgehakt.

Trek bouillon van plm. 750 gram kalfspoulet, laat de kruiden meetrekken. Breng de boter met de bloem roerende aan de kook. Voeg hierbij een gedeelte van den bouillon onder voortdurend roeren, giet het mengsel bij den overigen gezeefden bouillon en breng dezen roerende aan de kook. Vermeng het gehakt op de gewone wijze met oud brood of beschuit, wat peper, zout en nootmuskaat. Vorm er heel kleine balletjes van en laat deze 10 minuten in de soep meekoken. Klop de eierdooiers met den room, voeg er, aanvankelijk bij zeer kleine scheutjes tegelijk, onder voortdurend kloppen, de soep, die van het vuur genomen is, bij, vermeng deze met de zeer fijn gehakte peterselie en dien ze daarna onmiddellijk op.

Gevulde gans

1 gans, 500 gram kastanjes, 200 gram boter, wat zout.

Wrijf de gans 1 uur vóór het braden van binnen en van buiten met zout in. Laat de kastanjes plm. een kwartier in kokend water koken en verwijder de bruine vliesjes. Vul de gans met de kastanjes, die men tevoren even in een zeef heeft laten uitlekken, en naai den vogel dicht, maar zóó, dat het vel niet strak getrokken wordt, doch losjes over elkaar valt.

Ook vlekken op messen zijn door deze eenvoudige methode in veel gevallen weg te maken.

EEN NUTTIGE WENK

Wist u, dat u met een oude kurk zoo prachtig vlekken kunt verwijderen? Er zit b.v. een kring van een schoteltje op ons buffet. Geen nood! We wrijven zachtjes en herhaaldelijk met een kurk, die zoo noodig tevoren even inslaolie is getipt, en de vlek zal hoogstwaarschijnlijk verdwijnen.

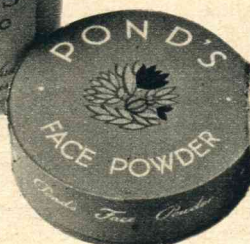
GRATIS TER KENNISMAKING!

Monstertubes Pond's Vanishing en Cold Cream en monsters der 5 tinten Pond's Poeder na inzending van 10 ct. in postzegels voor kosten van verzending aan Pond's Extract Co., Afd. 1312, Amsterdam.

Naam Adres

POND'S CREAMS
IN TUBES
EN POTJES
VANAF 35 CT.

DOOSJES POND'S POEDER 25 EN 50 CT.

189

De Old-Cottage Lavender is de lievelingsparfum van de beschaafde vrouw. Verras haar bij den Kerstboom met zoo'n mooie doos Zeep of typischen groenen flacon Toiletwater, dan getuigt Uw geschenk van Uw goeden smaak.

Grossmith's
Old Cottage
Lavender Water en Zeep.

MAAKT DOFFE TANDEN AANTREKKELIJK
Kolynos werkt op doffe tanden als een poetsmiddel op dofgewor-den zilver. U doet er 2 x langer mee dan met andere pasta's, omdat U maar de helft noodig hebt. Probeer Kolynos eens.
Wees zuinig—koop de groote tube

KOLYNOS
TAND CREAM

FEEST- VREUGDE

Nog enkele dagen en de Kerstklokken luiden weer. Daarmee worden dagen ingeluid, die voor iedereen van bijzondere betekenis zijn, zelfs voor hen, wien de wezenlijke zin van het Kerstfeest volkomen ontgaat. Men kan onverschilligheid voorwenden, men kan zich zelfs verzetten tegen den drang naar hooger, dieper, mooier leven, niemand maakt zich heelemaal los van de sfeer, die in deze dagen overheerscht.

Bij dat alles is Kerstmis ook een huiselijk feest bij uitnemendheid. Wie niet het geluk heeft een goed home te kennen, zoekt dan toch gezelligheid in een omgeving, waar vele lotgenooten samenkomen, en waar met Kerstgroen, met hulst, witte bloemen en kaarslicht een Kerststemming wordt gesuggereerd. Of men zoekt verstrooiing en verheffing in den schouwburg, die zich dikwijls aan de behoeften der uitgaanden aanpast door betere stukken te vertoonen.

Hoe men de Kerstdagen ook beschouwt, steeds zijn het dagen, die meer dan gewoon van ons uiterlijk eischen. De kleding dient zich bij de feestelijke stemming aan te passen.

Wij geven hier enkele voorbeelden, hoe dit in de wereld, die de mode maakt, wordt gedacht.

Plaatje nummer één brengt een der nieuwste Parijsche creaties, die zoowel geschikt is voor restaurant en schouwburg als voor het familiefeest. Een japon van fijn wit laken, die een merkwaardige gelijkenis toont met het amazonekleed, waarin de vorige generatie zoo voordeelig uitkwam.

De tweede japon, die van zwarte kant is, wordt versterkt met een modernen gesp van strasz met enkele gekleurde steenen, terwijl de voorbaan ragfijn geplooid is. Het kleine sleepje moge lastig zijn, het kleedt in ieder geval bijzonder goed en kan later gemakkelijk weggenomen worden.

Eenvoudiger, en daardoor voor meer gelegenheden te gebruiken, is de japon van het derde plaatje. Zwarte zwarte zijde, afgezet met georgette in fuchsia en korenblauw. 'n Gewaagde combinatie, die het echter goed doet als men de juiste tinten neemt.

Het mofje, dat tevens dienst kan doen als tasch, is een modisch snufje, dat bovendien praktisch mag heeten.

Ten slotte een feestjurk van soepel wit velours chiffon, dat men tegenwoordig in onkreukbare kwaliteiten kan krijgen. De bolero is op kunstzinnige wijze vervaardigd van wijnroode soutache, een garneering, die ook den rok siert.

De feestelijke kleding is voor de vrouw een der factoren, waarvan haar genoegen voor een groot deel afhangt. Ook wie eenvoudig van aard is, voelt nu de behoefte om zich wat op te schikken, te meer omdat zij daardoor tevens voor haar omgeving de feestelijke stemming verhoogt.

Feestjurkjes voor de jeugd

927a. Meisjesjurk van crêpe marocain, gegarneerd met groote volants. Verkrijgbaar in bovenwijdte 76-80 cm. Benodigde stof: 2.50 m. à 90 cm. breed.

928a. Meisjesjurk van witte georgette, schoudervolants, ruime rok. Verkrijgbaar in bovenwijdte 68-72 cm. Benodigde stof: 2.25 m. à 90 cm. breed.

929a. Meisjesjurk van bleu toile de soie, voor en achter gegarneerd met plooien. Verkrijgbaar in bovenwijdte 68-72 cm. Benodigde stof: 2.50 à 90 cm. breed.

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde kostuums, die ontleend zijn aan 't modealbum „Winterweelde“, zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 50 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonnen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjassjes en kinderkleding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenschte maatinummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger; door girostorting op No. 295651; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels (s. v. p. niet van 6 ct.) aan het

PATRONENKANTOOR
„PANORA“

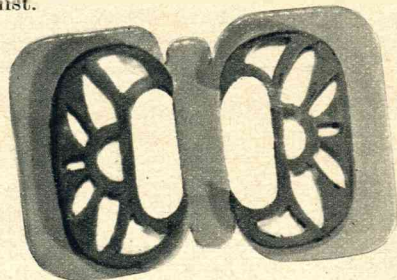
NASSAUPEIN 1, HAARLEM
waarbij 5 cts. extra voor toezending per post verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.

OM ZELF TE MAKEN

Moderne houten japonversiering

stuk gelijmd en het geheel wordt gevernist.

Bijgaand geven wij u eenige modellen voor houten japonversiering. In de eerste plaats zijn dat:

Twee gespen. De driehoekige gesp wordt van 4 mm. dik triplex gezaagd. Twee kleine driehoekjes bevestigen we aan de uiteinden van een wollen koordje, dat als versiering om het middelste gedeelte is aangebracht.

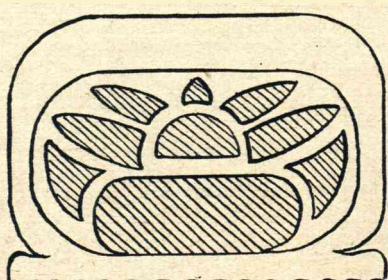
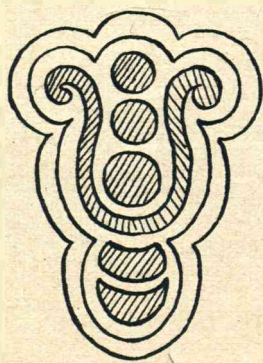
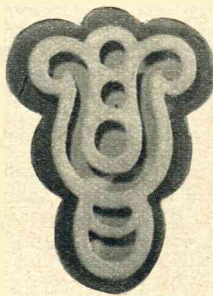
De andere gesp bestaat uit twee delen. Het onderste gedeelte wordt in één geheel gezaagd van 3 mm. triplex. Het tweede gedeelte is het stukje met de gearceerde deelen. Deze gearceerde stukjes worden uitgezaagd. Het geheel goed geschuurd, waarna we gaan schilderen met plakkaatverf. De beide losse deeltjes b.v. in zwart met blauwe kanten. De gedeelten, die doorschijnen (dus op het onderstuk), wit, en de uiteinden lichtgrijs.

De losse deeltjes worden op het onder-

Clip. Deze clip bestaat uit een bovenste en 'n onderste stukje triplex, 3 mm. dik. Het bovenste stukje wordt volgens patroon uitgezaagd. Het onderste stukje wordt b.v. bruin gemaakt, 't bovenste lichtgroen en het rood voor de doorschijnende stukjes.

Achter aan deze clip bevestigen we een zoo te koopen knipinrichting. Doch heel goed gaat ook er een van de nieuwste boordeknoopjes achter te lijmen. Deze boordeknoopjes kunnen geheel plat „gevouwen“ worden en zijn uitstekend voor de clip te gebruiken.

Een volgen den keer enkele zelf te maken knoopen.

8 van de 10 vrouwen

WENSCHEN ZICH
EEN CUTEX-
NAGELGARNITUUR

Cutex „5 minuten“
garnituur in zwart,
rood of bruin. Prijs
3.-

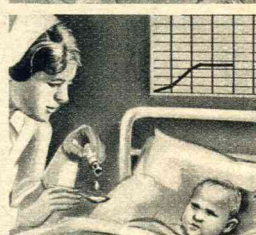
Cutex compact
garnituur, inhoudende alle be-
nodigdheden voor
algehele nagel-
behandeling. Prijs
175

Het is gebleken, dat de overgrote meerderheid van vrouwen een Cutex-nagelgarnituur verlangt. Er bestaat een garnituur voor ieder type vrouw: sommige laag in prijs maar bijzonder chic; andere in zeer luxueuze uitvoering. Maar allen bevatten zij datgene, wat noodig is voor een goede handverzorging, en... de beste nagellak, welke in den handel te verkrijgen is.

CUTEX

geschenkendoor

Baby in Kinderziekenhuis in Nederland groeideniet meer! Halitran 1200 bracht Redding

In een kinderziekenhuis in Nederland bleef de groeikurve van een baby horizontaal.

De directeur-geneesheer liet 1 druppel Halitran 1200 per dag toedienen en zie: Binnen een paar dagen ging de groeikurve omhoog. De baby nam weer toe in gewicht, groeide normaal en is thans gezond en sterk.

Dat deed Halitran 1200, de gouden olie uit de verse lever van heilbot, met het hoge gehalte aan vitaminen A en D.

Wanneer in den winter de volle, krachtige zon niet schijnt, komt Uw kind vitaminen te kort.

Geef het dan Halitran 1200: alle doctoren schrijven ze voor. 1 druppel bevat evenveel natuurlijke vitaminen als een lepel gewone levertraan.

Halitran 1200 bevordert den gezonden groei, beschermt tegen verkoudheden, griep, influenza en infectieziekten, voorkomt en bestrijdt de gevreesde Engelsche ziekte.

Ook volwassenen hebben in den winter vitaminen A en D nodig om gezond en fit te blijven. Halitran 1200 is zonnekracht voor jong en oud.

Druppels. In te nemen op sinaasappel, suiker, melk, vleesch, etc.
Flac. 1 mnd. f 1.25
Flac. 3 mnd. f 3.25

Smakeloze capsules. In te nemen met een slokje water, melk of thee.
Flac. 50 caps. f 1.40
Flac. 100 „ f 2.40

HALITRAN 1200

60 Uit de verse levers van Heilbot. Natuurlijke vitaminen A en D. 60 maal sterker dan gewone levertraan. Gestandaardiseerd.

Uw kind komt aan door Halitran

òòk voor
WOL!

